

Journal of Social Sciences Innovations (jssi)

วารสารนวัตกรรมสังคมศาสตร์

ปีที่ 3 ฉบับที่ 1 - มกราคม - กุมภาพันธ์ 2569 Vol.3 No.1 - January - February 2026

ISSN : 3057-0948 (Online)

Journal of Social Sciences Innovations

Dr. Ket Institute of Academic Development and Promotion

No. 1, Village No. 12, Lao Tang Kham Subdistrict, Phonphisai District, Nong Khai Province 43120

Tel: +66 42 650099

Email: socialscienceinnovation.12@gmail.com

Facebook: <https://www.facebook.com/photo/?fbid=683892851318394&set=a.683893031318376>

Website: <https://iadp-institute.org/index.html>

วารสารนวัตกรรมสังคมศาสตร์

Journal of Social Sciences Innovations

ปีที่ 3 ฉบับที่ 1 (มกราคม - กุมภาพันธ์ 2569)

Vol 3 No.1 (January - February 2026)

ISSN : 3057-0948 (Online)

_ * ***** _

📖 วัตถุประสงค์

วารสารนวัตกรรมสังคมศาสตร์ (Journal of Social Sciences Innovations) มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นเวทีทางวิชาการสำหรับการเผยแพร่องค์ความรู้ งานวิจัย และบทความวิชาการที่มุ่งเน้น “นวัตกรรม” ในมิติของสังคมศาสตร์ ทั้งในเชิงแนวคิด ทฤษฎี วิจัย นโยบาย และการประยุกต์ใช้ในบริบทสังคมร่วมสมัย โดยครอบคลุมประเด็นสำคัญ ดังต่อไปนี้

1. นวัตกรรมทางสังคม (Social Innovation) การพัฒนานวัตกรรมเพื่อแก้ไขปัญหาสังคม ความเหลื่อมล้ำ คุณภาพชีวิต ความยั่งยืนของชุมชน และการพัฒนาสังคมอย่างมีส่วนร่วม

2. การเมือง การปกครอง และนโยบายสาธารณะเชิงนวัตกรรม (Politics, Governance, and Innovative Public Policy) การเมืองการปกครองร่วมสมัย การกระจายอำนาจ การบริหารภาครัฐแนวใหม่ นโยบายสาธารณะ นโยบายเชิงนวัตกรรม และธรรมาภิบาล

3. การบริหารรัฐกิจและการจัดการภาครัฐ เอกชน ประชาสังคม (Public Administration and Management of Public, Private, and Civil Society Sectors) การบริหารองค์กรภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การจัดการภาครัฐแนวใหม่ (New Public Management / New Public Service) และการบริหารเชิงเครือข่าย

4. เศรษฐกิจ สังคม และการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Economy, Society, and Sustainable Development) เศรษฐกิจชุมชน เศรษฐกิจสร้างสรรค์ เศรษฐกิจดิจิทัล เศรษฐกิจพอเพียง และการพัฒนาที่ยั่งยืนในมิติสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม

5. การศึกษา นวัตกรรมการเรียนรู้ และการพัฒนาทุนมนุษย์ (Education, Learning Innovation, and Human Capital Development) นโยบายการศึกษา การบริหารการศึกษา นวัตกรรมการเรียนรู้ การพัฒนาครู ผู้บริหาร และการเรียนรู้ตลอดชีวิต

6. กฎหมาย สังคม และความยุติธรรม (Law, Society, and Justice) กฎหมายกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม สิทธิมนุษยชน ความยุติธรรมทางสังคม กฎหมายกับเทคโนโลยี และการคุ้มครองสิทธิในสังคมร่วมสมัย

7. วัฒนธรรม อัตลักษณ์ และสังคมร่วมสมัย (Culture, Identity, and Contemporary Society) การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม อัตลักษณ์ทางสังคม ความหลากหลายทางวัฒนธรรม สื่อ วาทกรรม และสังคมดิจิทัล

8. เทคโนโลยีดิจิทัล ปัญญาประดิษฐ์ และสังคมศาสตร์ (Digital Technology, Artificial Intelligence, and Social Sciences) ผลกระทบของเทคโนโลยีดิจิทัลและ AI ต่อสังคม การเมือง เศรษฐกิจ การศึกษา กฎหมาย และพฤติกรรมมนุษย์

9. การวิจัยเชิงสหวิทยาการด้านสังคมศาสตร์ (Interdisciplinary Research in Social Sciences) งานวิจัยที่บูรณาการศาสตร์ด้านสังคมศาสตร์กับศาสตร์อื่น เช่น มนุษยศาสตร์ นิติศาสตร์ การศึกษา บริหารธุรกิจ เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม

10. บทความวิชาการ บทความวิจัย และบทความปริทัศน์เชิงนวัตกรรม (Academic Articles, Research Articles, and Innovative Review Articles) ครอบคลุมบทความวิจัย (Research Article) บทความวิชาการ (Academic Article) บทความปริทัศน์ (Review Article) และบทความวิเคราะห์เชิงนโยบายหรือเชิงแนวคิดที่มีคุณค่าทางวิชาการและสังคม

บทความที่ได้รับการพิจารณาให้ตีพิมพ์เผยแพร่ได้ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer Review) จำนวน 3 ท่าน พิจารณาตีพิมพ์บทความทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ผลงานที่ส่งมาจะต้องไม่เคยตีพิมพ์หรืออยู่ระหว่างการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตีพิมพ์ในวารสารอื่น ผู้เขียนบทความจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ของศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (TCI) เพื่อตีพิมพ์ในวารสารอย่างเคร่งครัด รวมทั้งระบบการอ้างอิงต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ของวารสาร

ทัศนะและข้อคิดเห็นที่ปรากฏในบทความวารสาร ถือเป็นความรับผิดชอบของผู้เขียนบทความนั้น มิใช่ความคิดของคณะผู้จัดทำ และไม่ถือเป็นทัศนะและความรับผิดชอบของกองบรรณาธิการ ทั้งนี้กองบรรณาธิการไม่สงวนลิขสิทธิ์ในการคัดลอก แต่ให้อ้างอิงแสดงที่มา

กำหนดออกวารสารปีละ 6 ฉบับ เป็นราย 2 เดือน

ฉบับที่ 1 เดือน มกราคม - กุมภาพันธ์

ฉบับที่ 2 เดือน มีนาคม - เมษายน

ฉบับที่ 3 เดือน พฤษภาคม - มิถุนายน

ฉบับที่ 4 เดือน กรกฎาคม - สิงหาคม

ฉบับที่ 5 เดือน กันยายน - ตุลาคม

ฉบับที่ 6 เดือน พฤศจิกายน - ธันวาคม

เจ้าของ

สถาบันส่งเสริมและพัฒนาวิชาการดีออกเตอร์เกซ เลขที่ 1 หมู่ที่ 12 ตำบลเหล่าต่างคำ

อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดหนองคาย 43120 โทร 061-0186156, 042-650099

Email: socialscienceinnovation.12@gmail.com

Facebook: <https://www.facebook.com/photo/?fbid=683892851318394&set=a.683893031318376>

Website: <https://iadp-institute.org/index.html>

ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมชาย ดำเนิน

สมาคมนักวิจัยแห่งประเทศไทย

E-mail: Somchai.dam@mcu.ac.th

☞ บรรณาธิการ

รองศาสตราจารย์ ดร.สุเทพ สุวีรางกูร

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ความเชี่ยวชาญ: สังคมวิทยา, การประยุกต์ใช้การวิจัยเพื่อพัฒนานวัตกรรมการศึกษา, การพัฒนารูปแบบ, แนวปฏิบัติที่ดี, โมเดลการเรียนรู้ที่ตอบโจทย์สังคม, การเชื่อมโยงองค์ความรู้เพื่อการพัฒนามนุษย์และชุมชนอย่างยั่งยืน

E-mail: suthepsuvirangkun8178@gmail.com

☞ กองบรรณาธิการ

บรรณาธิการส่วนนวัตกรรมการทางสังคม

รองศาสตราจารย์ ดร.คิต วรณดี

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ความเชี่ยวชาญ: การจัดการเชิงนวัตกรรม, การพัฒนากลยุทธ์องค์กร, การจัดการแบบมีส่วนร่วม, การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการ, การจัดการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

E-mail: dr.kidvarundee@gmail.com

บรรณาธิการส่วนการเมือง การปกครอง และนโยบายสาธารณะเชิงนวัตกรรม

รองศาสตราจารย์ ดร.วินิจ ผาเจริญ

มหาวิทยาลัยแม่โจ้

ความเชี่ยวชาญ: รัฐศาสตร์และการเมืองการปกครอง, นโยบายสาธารณะและการบริหารรัฐกิจ, การปกครองท้องถิ่นและการพัฒนาพื้นที่, ประชาธิปไตย การมีส่วนร่วม และภาคประชาสังคม, การวิจัยทางสังคมศาสตร์และการวิเคราะห์เชิงนโยบาย, จริยธรรมทางการเมืองและความรับผิดชอบสาธารณะ

E-mail: winit.phacharuen@gmail.com

บรรณาธิการส่วนการบริหารรัฐกิจและการจัดการภาครัฐ เอกชน ประชาสังคม

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมพงษ์ พิพัฒน์เอกสกุล

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ

ความเชี่ยวชาญ: การบริหารรัฐกิจและการจัดการภาครัฐ, การจัดการภาครัฐ เอกชน และประชาสังคม, นโยบายสาธารณะและการพัฒนาองค์กร, การปกครองท้องถิ่นและการพัฒนาพื้นที่, การจัดการทรัพยากรมนุษย์และภาวะผู้นำองค์กร, การวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์ และสหวิทยาการ

E-mail: sompong.ke@rmutsb.ac.th

บรรณาธิการส่วนเศรษฐกิจ สังคม และการพัฒนาอย่างยั่งยืน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กัญจิรา วิจิตรวัชรารักษ์

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ความเชี่ยวชาญ: เศรษฐกิจและการพัฒนาอย่างยั่งยืน, เศรษฐกิจสังคมและความเป็นธรรมทางสังคม, การพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น, นโยบายสาธารณะด้านเศรษฐกิจและสังคม, การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และสังคมแห่งการเรียนรู้, การวิจัยเชิงสหวิทยาการด้านเศรษฐกิจและสังคม

E-mail: kanjira9@gmail.com

บรรณาธิการส่วนการศึกษา นวัตกรรมการเรียนรู้ และการพัฒนาทุนมนุษย์

ผศ. ดร.เชวงศักดิ์ พฤกษ์เทเวศ

วิทยาลัยพิษณุพนธ์

ความเชี่ยวชาญ: การสร้างนวัตกรรมการบริหาร, การใช้เทคโนโลยีเพื่อการจัดการศึกษา, การบริหารแบบมีส่วนร่วม, การบริหารจัดการด้วยข้อมูล, การพัฒนาคุณภาพและความยั่งยืน

E-mail: chawengsak@gmail.com

บรรณาธิการส่วนกฎหมาย สังคม และความยุติธรรม

ดร.เด่นคุณ ธรรมนิตย์ชยุต

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

ความเชี่ยวชาญ: กฎหมายกับสังคม, กระบวนการยุติธรรมและความยุติธรรมทางสังคม, กฎหมายมหาชนและสิทธิมนุษยชน, กฎหมายอาญาและอาชญาวิทยาเชิงสังคม, กฎหมายเทคโนโลยี และสังคมดิจิทัล, นโยบายกฎหมายและการปฏิรูปกระบวนการยุติธรรม, การวิจัยทางนิติศาสตร์และสหวิทยาการ

E-mail: denkhun.thummanitchayuth@gmail.com

บรรณาธิการส่วนวัฒนธรรม อัตลักษณ์ และสังคมร่วมสมัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภูมิภควัธจ์ ภูมิพงศ์คชศร

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

ความเชี่ยวชาญ: วัฒนธรรมและการเปลี่ยนแปลงทางสังคม, อัตลักษณ์ทางสังคมและความหลากหลายทางวัฒนธรรม, สื่อ วาทกรรม และการสื่อสารในสังคมร่วมสมัย, สังคมดิจิทัลและวัฒนธรรมออนไลน์, วัฒนธรรม ท้องถิ่น และการพัฒนาชุมชน, สังคมร่วมสมัยกับประเด็นทางสังคมใหม่, การวิจัยทางวัฒนธรรมศึกษาและสหวิทยาการ

E-mail: eitsthailand64@gmail.com

บรรณาธิการส่วนเทคโนโลยีดิจิทัล ปัญญาประดิษฐ์ และสังคมศาสตร์

รองศาสตราจารย์ ดร.ไพศาล วรคำ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ความเชี่ยวชาญ: เทคโนโลยีดิจิทัลกับสังคมศาสตร์, ปัญญาประดิษฐ์ (AI) กับสังคมและนโยบายสาธารณะ, สังคมดิจิทัลและการเปลี่ยนแปลงทางสังคม, การวิเคราะห์ข้อมูลและการวิจัยเชิงดิจิทัลด้านสังคมศาสตร์, นวัตกรรมดิจิทัลเพื่อสังคมและการพัฒนาอย่างยั่งยืน, จริยธรรม กฎหมาย และธรรมาภิบาลด้านเทคโนโลยีและ AI, การวิจัยเชิงสหวิทยาการด้านเทคโนโลยีดิจิทัลและสังคมศาสตร์

E-mail: w.paisarn@gmail.com

บรรณาธิการส่วนการวิจัยเชิงสหวิทยาการด้านสังคมศาสตร์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สัญญา เคนาภูมิ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ความเชี่ยวชาญ: การวิจัยเชิงสหวิทยาการด้านสังคมศาสตร์, ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์, การวิจัยเชิงนโยบายและการพัฒนาพื้นที่, การวิจัยเชิงประยุกต์และนวัตกรรมทางสังคม, การวิเคราะห์เชิงวิพากษ์และการบูรณาการองค์ความรู้, จริยธรรมการวิจัยและมาตรฐานวิชาการ, การพัฒนาและบริหารจัดการงานวิจัย

E-mail: zumsa_17@hotmail.com

บรรณาธิการส่วนบทความวิชาการ บทความวิจัย และบทความปริทัศน์เชิงนวัตกรรม

รองศาสตราจารย์ ดร.ปิยะธิดา ปัญญา

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ความเชี่ยวชาญ: การพัฒนาบทความวิชาการและบทความวิจัย, บทความปริทัศน์และการสังเคราะห์องค์ความรู้เชิงนวัตกรรม, มาตรฐานการประเมินและกระบวนการพิจารณาบทความ, ระเบียบวิธีวิจัยและการนำเสนอผลการวิจัย, จริยธรรมการวิจัยและการป้องกันการคัดลอกผลงาน, นวัตกรรมการสื่อสารทางวิชาการและการเผยแพร่ความรู้, การบริหารจัดการวารสารและการพัฒนาคุณภาพสิ่งพิมพ์วิชาการ

E-mail: dr.piyatida@gmail.com

ผู้ช่วยกองบรรณาธิการ

อาจารย์ สุปัตรา สันติรุ่งโรจน์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย

E-mail: supattra.tinn@gmail.com

ฝ่ายประสานงานและจัดการ

วรรณภา นุปผาโสภา

โทร.061-0186156, Line ID: Ketsada11

E-mail: ketsada.iadp@gmail.com

ฝ่ายกฎหมาย

นายชัยวิทย์ ฤทธิพิชัยวัฒน์

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

พิสูจน์อักษร

สมศักดิ์ พะปะเสน

โรงเรียนพระเทพบัณฑิตวิทยานุสรณ์ จังหวัดหนองคาย

ออกแบบปก

นายสุริยาทิศ โพธิ์ประสิทธิ์

นักวิชาการอิสระ

จัดรูปเล่ม

ศุภมงคล ศรีพิกุล

สถาบันส่งเสริมและพัฒนาวิชาการดีออกเตอร์เกษ

พิมพ์ที่

ศูนย์เรียนรู้การผลิตและจัดการธุรกิจสิ่งพิมพ์ดิจิทัล มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์

ในพระบรมราชูปถัมภ์ เลขที่ 1 หมู่ 20 ถนนพหลโยธิน ตำบลคลองหนึ่ง อำเภอคลองหลวง

จังหวัดปทุมธานี 13180 โทรศัพท์ 0 2529 0574 7, 0 2909 1633 www.vru.ac.th

บทบรรณาธิการ

วารสารนวัตกรรมการสังคมศาสตร์ เป็นฉบับที่ 1 ประจำปีพุทธศักราช 2569 มีจำนวนบทความทั้งหมด จำนวน 5 เรื่อง เป็นบทความวิจัย จำนวน 1 เรื่อง บทความวิชาการ จำนวน 4 เรื่อง วารสารกำลังพัฒนาปรับปรุงรูปแบบและประเด็นหลักเพื่อเป็นไปตามเกณฑ์การประเมินคุณภาพวารสารในฐานข้อมูล TCI เพื่อรองรับการประเมินจากศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (Thai Journal Citation Index-TCI) และเพื่อให้คุณภาพของบทความเป็นไปตามเงื่อนไข และกติกาสากล จึงเปิดโอกาสให้นักวิชาการ นักวิจัยและนักศึกษาระดับทุกระดับ ได้เผยแพร่บทความทางวิชาการ บทความวิจัย บทความปริทัศน์ และบทวิจารณ์หนังสือ ซึ่งกองบรรณาธิการได้ดำเนินการตามกระบวนการเชิงหลักการเผยแพร่บทความตามเกณฑ์สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษาทุกประการ

กองบรรณาธิการวารสารนวัตกรรมการสังคมศาสตร์ ขอขอบคุณผู้นิพนธ์บทความ ท่านสมาชิกและท่านผู้อ่านที่ให้ความสนใจและไว้วางใจวารสารของเราเป็นอย่างดีและหวังเป็นอย่างยิ่งว่าบทความที่ได้เลือกสรรมาตีพิมพ์มีประโยชน์ต่อผู้อ่านทุกท่าน บรรณาธิการขอขอบพระคุณท่านผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้ให้ความกรุณาอ่านและแนะนำการปรับแก้บทความวิจัยให้มีคุณภาพทางวิชาการยิ่งขึ้น

สุดท้ายนี้กองบรรณาธิการหวังอย่างยิ่งว่าเนื้อหาในวารสารฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่านบ้างตามสมควร หากผู้อ่านจะมีข้อเสนอแนะในการปรับปรุงวารสารนี้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น กองบรรณาธิการขอน้อมรับไว้ด้วยความยินดียิ่ง

บรรณาธิการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุเทพ สุวีรานุกร)

สารบัญ

บรรณาธิการ	(ก)
บทบรรณาธิการ	(ข)
สารบัญ	(ช)
การพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต และ หลักสูตรรัฐศาสตร ดุษฎีบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย	1-8
DEVELOPMENT AND REVISION OF THE MASTER OF POLITICAL SCIENCE AND DOCTOR OF POLITICAL SCIENCE PROGRAMS, FACULTY OF SOCIAL SCIENCES, MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY	
พระครูสังฆรักษ์ ยศวีร์ ปมุตโต, พระมหาชินกร สุจิตโต และ พระมหาอรุณ ปญญารุโณ	
การฝึกอานาปานสติต่อการพัฒนากีฬากอล์ฟ	9-22
THE PRACTICE OF ANAPANASATI FOR THE DEVELOPMENT OF GOLF	
อิทธิพล มโนวงศ์	
บทบาทของการศึกษาในการส่งเสริมทักษะชีวิตในสังคมร่วมสมัย	23-37
ROLE OF EDUCATION IN PROMOTING LIFE SKILLS IN CONTEMPORARY SOCIETY	
ยุลรัตน์ นเรกุล	
รูปแบบการบริหารงานบุคคลในยุคดิจิทัลตามหลักอริยสัจ 4 สำหรับผู้บริหาร มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	38-53
A MODEL OF PERSONNEL MANAGEMENT IN THE DIGITAL ERA BASED ON THE FOUR NOBLE TRUTHS FOR ADMINISTRATORS OF MAHACHULALONGKORNRAJAVIDYALAYA UNIVERSITY	
พระมหาสุริยะ กิตติสาโร (สังโยชะ)	
RECONSTRUCTING THAI AESTHETIC ON SHORT-VIDEO PLATFORMS: A COMMUNICATION ART	54-64
Qinghao Guo	
คำแนะนำสำหรับผู้เขียน	65-89

การพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต
และหลักสูตรรัฐศาสตรดุษฎีบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย*

DEVELOPMENT AND REVISION OF THE MASTER OF POLITICAL
SCIENCE AND DOCTOR OF POLITICAL SCIENCE PROGRAMS,
FACULTY OF SOCIAL SCIENCES, MAHAMAKUT BUDDHIST
UNIVERSITY

พระครูสังฆรักษ์ ยศวีร์ ปมุตโต¹, พระมหาชินกร สุจิตโต² และ พระมหาอรุณ ปณญารุณ³

Phrakhrusangharak Yodsawi Pamuttor¹, Phrachinakorn Sucitto² and Phramaha Arun Panyaruno³

¹⁻³มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

¹⁻³Mahamakut Buddhist University, Thailand

Corresponding Author's Email: weacha@hotmail.com

วันที่รับบทความ : 21 กุมภาพันธ์ 2569; วันแก้ไขบทความ 27 กุมภาพันธ์ 2569; วันตอบรับบทความ : 27 กุมภาพันธ์ 2569

Received 21 February 2026; Revised 27 February 2026; Accepted 27 February 2026

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิตและหลักสูตรรัฐศาสตรดุษฎีบัณฑิต การวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 18 รูป/คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาประกอบบริบท

Citation:

* พระครูสังฆรักษ์ ยศวีร์ ปมุตโต, พระมหาชินกร สุจิตโต และ พระมหาอรุณ ปณญารุณ. (2569). การพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต และ หลักสูตรรัฐศาสตรดุษฎีบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

วารสารนวัตกรรมสังคมศาสตร์, 3(1), 1-8.

Phrakhrusangharak Yodsawi Pamuttor, Phrachinakorn Sucitto and Phramaha Arun Panyaruno. (2026). Development and Revision of the Master of Political Science and Doctor of Political Science Programs, Faculty of Social Sciences, Mahamakut Buddhist University. Journal of Social Sciences Innovations, 3(1), 1-8.;

DOI: <https://doi.org/10.14456/jssi.2026.1>

Website: <https://so13.tci-thaijo.org/index.php/jssi>

ผลการศึกษาพบว่า การพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิตและหลักสูตรรัฐศาสตรดุษฎีบัณฑิตสามารถพิจารณาเป็น 3 มิติหลัก ได้แก่ 1) ด้านบริบท มุ่งเน้นความสอดคล้องของหลักสูตรกับปณิธาน วิสัยทัศน์ ปรัชญา และพันธกิจของมหาวิทยาลัยและคณะ รวมถึงความเชื่อมโยงกับความต้องการของประเทศ 2) ด้านปัจจัยนำเข้า ครอบคลุมความชัดเจนของวัตถุประสงค์หลักสูตร ความทันสมัยและความครอบคลุมของเนื้อหา ศักยภาพของคณาจารย์และนักศึกษา ตลอดจนความพร้อมของระบบสนับสนุนการเรียนการสอน และ 3) ด้านกระบวนการ พิจารณาการจัดการเรียนการสอนให้เป็นไปตามแผน การประเมินผลที่เหมาะสม และระบบการให้คำปรึกษาทางวิชาการอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้การพัฒนาหลักสูตรมีความเป็นระบบและยกระดับคุณภาพบัณฑิตศึกษาอย่างแท้จริง

คำสำคัญ: การพัฒนาหลักสูตร, การปรับปรุงหลักสูตร, รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, รัฐศาสตรดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

Abstract

This study aimed to examine the development and revision of the Master of Political Science and Doctor of Political Science programs. The research employed a qualitative approach, using in-depth interviews with 18 key informants (monks and laypersons). Data were analyzed through contextual content analysis.

The findings indicated that the development and revision of the Master of Political Science and Doctor of Political Science programs can be considered in three main dimensions: (1) Context, emphasizing the alignment of the programs with the mission, vision, philosophy, and core values of the university and faculty, as well as their responsiveness to national needs; (2) Input factors, covering the clarity of program objectives, the relevance and comprehensiveness of course content, the competence of faculty members and students, and the adequacy of instructional support systems; and (3) Process, focusing on effective instructional management in accordance with the

program plan, appropriate assessment methods, and efficient academic advising systems. These dimensions contribute to a systematic approach to curriculum development and to enhancing the overall quality of graduate education.

Keywords: Curriculum Development, Curriculum Revision, Master of Political Science Program, Doctor of Political Science Program, Mahamakut Buddhist University

บทนำ

การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาของประเทศไทยมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีศักยภาพสอดคล้องกับบริบทการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก ทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี โดยเฉพาะในศตวรรษที่ 21 ที่เน้นทักษะการคิดวิเคราะห์ การวิจัย และการบูรณาการองค์ความรู้ข้ามศาสตร์ (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2561) การพัฒนาหลักสูตรจึงมิใช่เพียงการปรับโครงสร้างรายวิชา หากแต่เป็นกระบวนการยกระดับคุณภาพการศึกษาให้ตอบสนองต่อยุทธศาสตร์ชาติ และความต้องการของสังคมอย่างแท้จริง

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 54 กำหนดให้รัฐต้องดำเนินการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐาน พร้อมทั้งส่งเสริมการพัฒนากำลังคนให้มีความรู้ ความสามารถ และคุณธรรม จริยธรรม เพื่อการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย, 2560) ขณะเดียวกัน พระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. 2562 ได้กำหนดให้สถาบันอุดมศึกษาต้องมีระบบประกันคุณภาพและการพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดความทันสมัยและได้มาตรฐานระดับสากล (พระราชบัญญัติการอุดมศึกษา, 2562)

ในบริบทของศาสตร์ด้านรัฐศาสตร์ การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองโลก การพัฒนาเทคโนโลยีดิจิทัล การบริหารภาครัฐแนวใหม่ (New Public Management) และแนวคิดธรรมาภิบาล ได้ส่งผลต่อเนื้อหาและทิศทางของหลักสูตรอย่างมีนัยสำคัญ (Osborne & Gaebler, 1992) หลักสูตรระดับมหาบัณฑิตและดุษฎีบัณฑิตจึงจำเป็นต้องมุ่งเน้นการวิจัยเชิงลึก การ

วิเคราะห์เชิงนโยบาย และการบูรณาการหลักพุทธธรรมกับศาสตร์สมัยใหม่ให้สอดคล้องกับอัตลักษณ์ของสถาบัน

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ในฐานะสถาบันอุดมศึกษาทางพระพุทธศาสนา มีพันธกิจในการผลิตบัณฑิตที่มีความรู้คู่คุณธรรม โดยเฉพาะหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิตและหลักสูตรรัฐศาสตรดุษฎีบัณฑิต ซึ่งมุ่งผลิตนักวิชาการ นักบริหาร และผู้นำทางสังคมที่มีความสามารถในการวิเคราะห์สถานการณ์ทางการเมือง การบริหารราชการ และการพัฒนาสังคมบนฐานจริยธรรม การประเมินและปรับปรุงหลักสูตรจึงเป็นกระบวนการสำคัญในการยกระดับคุณภาพบัณฑิตให้สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม, 2565)

นอกจากนี้ แนวคิดการประเมินหลักสูตรแบบ CIPP Model ของ Stufflebeam (2003) ชี้ให้เห็นว่าการพัฒนาหลักสูตรควรครอบคลุมการประเมินบริบท (Context) ปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการ (Process) และผลผลิต (Product) เพื่อให้เกิดการปรับปรุงอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ดังนั้น การวิจัยเพื่อพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิตและหลักสูตรรัฐศาสตรดุษฎีบัณฑิตจึงมีความสำคัญทั้งในเชิงนโยบายและเชิงวิชาการ เพื่อให้หลักสูตรมีความทันสมัย สอดคล้องกับมาตรฐานการประกันคุณภาพ และตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนและสังคมในยุคปัจจุบัน

ด้วยเหตุผลดังกล่าว การศึกษาการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรดังกล่าวจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษา สร้างความเข้มแข็งทางวิชาการ และเสริมสร้างศักยภาพบัณฑิตให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพในภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรทางพระพุทธศาสนา อันจะนำไปสู่การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนในระยะยาว

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต และ หลักสูตรรัฐศาสตรดุษฎีบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักประกอบด้วยผู้บริหาร คณาจารย์ นักศึกษา และผู้ใช้บัณฑิต รวมทั้งสิ้น 18 รูป/คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือวิจัยประกอบด้วย (1) แบบปรับปรุงรายวิชาของหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต และหลักสูตรรัฐศาสตรดุษฎีบัณฑิต ซึ่งใช้เปรียบเทียบรายละเอียดรายวิชาเดิมกับฉบับที่ปรับปรุง และ (2) แบบสัมภาษณ์เชิงลึกแบบมีโครงสร้างเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร โดยแบ่งเป็น 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ เช่น ชื่อและหน่วยงาน ตอนที่ 2 ประเด็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิต และตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ไปยังผู้ให้ข้อมูลหลัก จากนั้นเก็บข้อมูลด้วยตนเอง และนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาจัดระบบเพื่อวิเคราะห์และสรุปผล

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาประกอบบริบท ตามแนวคิดของ Miles และ Huberman (1994) ซึ่งประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ได้แก่ การลดทอนข้อมูล การจัดแสดงข้อมูล และการสรุปพร้อมตรวจสอบความถูกต้องของข้อค้นพบ

ผลการวิจัย

จากการศึกษาและสังเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิตและหลักสูตรรัฐศาสตรดุษฎีบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย สามารถกำหนดกรอบแนวทางการพัฒนาได้เป็น 3 ด้านสำคัญ ได้แก่

1. ด้านบริบท มุ่งวิเคราะห์ความสอดคล้องของหลักสูตรกับทิศทางการพัฒนาสถาบันและประเทศ โดยพิจารณา (1) ความเชื่อมโยงกับปณิธานและวิสัยทัศน์ของมหาวิทยาลัย (2) ความสอดคล้องกับปรัชญา อัตลักษณ์ และพันธกิจของคณะและมหาวิทยาลัย และ (3) การตอบสนองต่อความต้องการและบริบทการเปลี่ยนแปลงของประเทศ

2. ด้านปัจจัยนำเข้า เน้นการประเมินองค์ประกอบพื้นฐานของหลักสูตร ประกอบด้วย (1) ความชัดเจนของวัตถุประสงค์ที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและสังคม (2) ความครบถ้วนและความทันสมัยของเนื้อหารายวิชาที่สามารถประยุกต์ใช้ได้จริง (3) ศักยภาพของคณาจารย์และผู้เรียนทั้งด้านความรู้ ประสบการณ์ และทักษะ และ (4) ความพร้อมของระบบสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน

3. ด้านกระบวนการ มุ่งพิจารณาการดำเนินงานของหลักสูตรในทางปฏิบัติ ได้แก่ (1) การจัดการเรียนการสอนและการบริหารหลักสูตรให้เป็นไปตามแผนอย่างมีประสิทธิภาพ (2) ความเหมาะสมของระบบการวัดและประเมินผล และ (3) ระบบการให้คำปรึกษาและการสนับสนุนทางวิชาการจากอาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์พิเศษ และคณาจารย์ที่เกี่ยวข้อง เพื่อเสริมสร้างคุณภาพการเรียนรู้และการวิจัยของนักศึกษาอย่างต่อเนื่อง

4. ผลการวิเคราะห์กระบวนการการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต และ หลักสูตรรัฐศาสตรดุษฎีบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ซึ่งประกอบไปด้วย 3 ประเด็นหลัก คือ 1) กระบวนการเรียนการสอนและการดำเนินงานตามแผนการของหลักสูตร 2) ความเหมาะสมของการประเมินผลการเรียนการสอน 3) การให้คำปรึกษาของอาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์พิเศษ และอาจารย์ภาคอื่น

อภิปรายผล

จากการศึกษาและสังเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิตและหลักสูตรรัฐศาสตรดุษฎีบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย สามารถกำหนดแนวทางการดำเนินงานได้ 3 ด้านหลัก ได้แก่ 1) ด้านบริบท โดยพิจารณาความสอดคล้องของหลักสูตรกับปณิธาน วิสัยทัศน์ และปรัชญาของมหาวิทยาลัย และคณะ ตลอดจนความเชื่อมโยงกับความต้องการของประเทศ 2) ด้านปัจจัยนำเข้า ครอบคลุมความชัดเจนของวัตถุประสงค์หลักสูตร ความทันสมัยและความครบถ้วนของเนื้อหา ศักยภาพของคณาจารย์และนักศึกษา รวมถึงความพร้อมของระบบสนับสนุนการเรียนการสอน และ 3) ด้านกระบวนการ มุ่งเน้นประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอน การประเมินผลที่เหมาะสม และระบบการให้คำปรึกษาทางวิชาการอย่างต่อเนื่อง

แนวทางดังกล่าวสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุกิจ ชัยมุสิก (2564) ที่ศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาหลักสูตรรัฐศาสตร์ในสังคมไทยยุคดิจิทัล ซึ่งเสนอว่าหลักสูตรควรกำหนดจุดมุ่งหมายที่ทันสมัย รองรับการเรียนรู้ผ่านระบบออนไลน์และการศึกษาทางไกล พร้อมทั้งผลิตบัณฑิตที่ตอบสนองตลาดแรงงานทั้งในและต่างประเทศ สามารถทำหน้าที่ผู้นำชุมชนหรือองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ควรปรับโครงสร้างหลักสูตรทั้งจำนวนหน่วยกิตและรายวิชาให้เหมาะสมกับบริบทปัจจุบัน ส่งเสริมการบูรณาการหลักธรรมทางพระพุทธศาสนากับหลักการปกครอง พัฒนาเนื้อหาให้สอดคล้องกับสังคมดิจิทัลและยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัย ตลอดจนส่งเสริมการจัดการเรียนรู้แบบสหวิทยาการ เพื่อเสริมสร้างองค์ความรู้และทักษะใหม่ที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพ

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรสามารถสรุปได้ใน 3 มิติหลัก ได้แก่ มิติด้านบริบท ซึ่งพิจารณาความสอดคล้องของหลักสูตรกับปณิธานและวิสัยทัศน์ของมหาวิทยาลัย ความเชื่อมโยงกับปรัชญาและเป้าหมายของคณะ ตลอดจนการตอบสนองต่อความต้องการของประเทศ มิติด้านปัจจัยนำเข้า ซึ่งสะท้อนความเหมาะสมของวัตถุประสงค์ หลักสูตร ความครอบคลุมและการประยุกต์ใช้ได้จริงของเนื้อหา ศักยภาพของคณาจารย์และผู้เรียน รวมถึงความพร้อมของระบบสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน และมิติด้านกระบวนการ ซึ่งให้ความสำคัญกับการดำเนินงานตามแผนการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ การประเมินผลที่สอดคล้องกับผลลัพธ์การเรียนรู้ และการให้คำปรึกษาทางวิชาการอย่างต่อเนื่อง ทั้งสามมิตินี้ถือเป็นกลไกสำคัญในการยกระดับคุณภาพหลักสูตรให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมร่วมสมัย

เพื่อให้ผลการประเมินเกิดประโยชน์เชิงปฏิบัติ ควรดำเนินการดังนี้ 1) ปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับอัตลักษณ์และทิศทางการพัฒนาของมหาวิทยาลัย โดยทบทวนวัตถุประสงค์และเนื้อหาให้ตอบโจทย์สังคมและตลาดแรงงาน พร้อมทั้งพัฒนาศักยภาพคณาจารย์และนักศึกษา รวมถึงยกระดับระบบสนับสนุนการเรียนการสอนให้ทันสมัย 2) นำผลการวิจัยไปใช้เป็นกรอบในการปรับโครงสร้างหลักสูตร ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้แบบสหวิทยาการ พัฒนาเนื้อหาให้รองรับบริบทสังคมดิจิทัล และจัดการอบรมเพื่อเสริมทักษะบุคลากร

อย่างต่อเนื่อง และ 3) ศึกษาติดตามผลลัพธ์ของหลักสูตรภายหลังการปรับปรุง โดยสำรวจความคิดเห็นจากนักศึกษา ศิษย์เก่า และผู้ใช้บัณฑิต เปรียบเทียบกับมาตรฐานระดับชาติและนานาชาติ รวมถึงวิจัยแนวทางการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการพัฒนาหลักสูตรและรูปแบบการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและยั่งยืนมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- พระราชบัญญัติการอุดมศึกษา. (2562). *พระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. 2562*. กรุงเทพฯ: ราชกิจจานุเบกษา.
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย. (2560). *รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560*. กรุงเทพฯ: ราชกิจจานุเบกษา.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2561). *กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา แห่งชาติ*. กรุงเทพฯ: สกอ.
- สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม. (2565). *แนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับอุดมศึกษา*. กรุงเทพฯ: อว.
- สุกิจ ชัยมุสิก. (2564). กระบวนทัศน์การพัฒนาหลักสูตรรัฐศาสตร์ที่พึงประสงค์ในบริบทสังคมไทยยุคดิจิทัล. *วารสารพุทธมคัศ*, 6(2), 64.
- M.B. Miles, & A.M. Huberman. (1994). *Qualitative data analysis*. 2nd ed. Thousand Oaks: SAGE. Publications.
- Osborne, D., & Gaebler, T. (1992). *Reinventing Government: How the Entrepreneurial Spirit is Transforming the Public Sector*. Reading, MA: Addison-Wesley.
- Stufflebeam, D. L. (2003). The CIPP model for evaluation. In T. Kellaghan & D. L. Stufflebeam (Eds.), *International handbook of educational evaluation*. Dordrecht: Kluwer Academic Publishers.

การฝึกอานาปานสติต่อการพัฒนากีฬากอล์ฟ*

THE PRACTICE OF ANAPANASATI FOR THE DEVELOPMENT OF GOLF

อิทธิพล มโนวงศ์

Itthiphol Manowong

ศูนย์ฝึกตำรวจ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ

Police Training Center, Royal Thai Police Academy, Thailand

Corresponding Author's Email: Itthipholmanowong@rpca.ac.th

วันที่รับบทความ : 28 มกราคม 2569; วันที่แก้ไขบทความ 10 กุมภาพันธ์ 2569; วันที่ตอบรับบทความ : 10 กุมภาพันธ์ 2569

Received 28 January 2025; Revised 10 February 2026; Accepted 10 February 2026

บทคัดย่อ

บทความนี้มุ่งศึกษาอิทธิพลของการฝึกอานาปานสติต่อการพัฒนาสมรรถภาพกีฬากอล์ฟ หลักการของอานาปานสติในบริบทการกีฬาและลักษณะทางจิตวิทยาของกีฬากอล์ฟที่ต้องการสมาธิและการควบคุมอารมณ์ จากนั้นนำเสนอผลการศึกษาที่พบว่า การฝึกสติช่วยเพิ่มความสามารถในการควบคุมความสนใจ ลดความเครียด และปรับปรุงประสิทธิภาพการเล่น โดยมีหลักฐานจากงานวิจัยที่หลากหลาย เช่น งานศึกษาที่พบว่า การฝึกสมาธิด้วยลมหายใจช่วยเพิ่มความแม่นยำในการพัตต์กอล์ฟของเยาวชนอย่างมีนัยสำคัญ รวมถึงช่วยปรับปรุงประสิทธิภาพในกีฬาความแม่นยำ สอดคล้องกับการศึกษาเชิงระบบที่ระบุว่าการฝึกสติส่งผลดีต่อสมาธิและการตัดสินใจ พร้อมทั้งลดภาวะความวิตกกังวล ซึ่งบทวิเคราะห์นี้ชี้ให้เห็นกลไกทางจิตวิทยาว่า การฝึกอานาปานสติช่วยเพิ่มกิจกรรมคลื่นสมองอัลฟา ซึ่งสะท้อนความผ่อนคลาย และการอยู่กับปัจจุบัน ส่งผลให้ความสนใจนิ่งอยู่กับเป้าหมายและไม่เบนออกจากจุดสำคัญ การประยุกต์ใช้การฝึกนี้กับนักกอล์ฟในแต่ละระดับ ได้แก่ การออกแบบการฝึกลงในกิจวัตร

Citation:

* อิทธิพล มโนวงศ์. (2569). การฝึกอานาปานสติต่อการพัฒนากีฬากอล์ฟ. วารสารนวัตกรรมสังคมศาสตร์, 3(1), 9-15.

Itthiphol Manowong. (2026). The Practice of Anapanasati for the Development of Golf. Journal of Social Sciences Innovations, 3(1), 9-15.;

DOI: <https://doi.org/10.14456/jssi.2026.2>

Website: <https://so13.tci-thaijo.org/index.php/jssi>

ก่อนแข่ง และการผสมผสานกับเทคนิคจิตวิทยาก็หาอื่นๆ เพื่อส่งเสริมสมรรถภาพโดยรวมพบว่าเทคนิคเหล่านี้มีประโยชน์ต่อทั้งนักกอล์ฟมือสมัครเล่นและมืออาชีพ สรุปได้ว่าการฝึกอานาปานสติเป็นเครื่องมือทางจิตวิทยาที่มีศักยภาพในการพัฒนาทักษะกอล์ฟ โดยหลักฐานสนับสนุนถึงการเพิ่มสมาธิและความแม่นยำ พร้อมช่วยลดความกังวลระหว่างการแข่งขัน แม้จะยังต้องการงานวิจัยเชิงทดลองเพิ่มเติม แต่การนำแนวทางนี้ไปผนวกในการฝึกซ้อมนับเป็นแนวทางที่ควรส่งเสริมสำหรับนักกอล์ฟทุกระดับ

คำสำคัญ: อานาปานสติ, การฝึกสติ, การพัฒนา, กอล์ฟ

Abstract

This article aims to examine the influence of Anapanasati (mindfulness of breathing) practice on the development of golf performance. It begins by outlining the foundational principles of Anapanasati in the context of sports and the psychological demands of golf, which require high levels of concentration and emotional regulation. The article synthesizes empirical findings indicating that mindfulness training enhances attentional control, reduces stress, and improves athletic performance. Notably, breath-based meditation has been found to significantly improve putting accuracy in youth golfers and increase performance in precision-based sports. Systematic reviews further support the positive effects of mindfulness on focus, decision-making, and the reduction of anxiety in competitive contexts. The psychological mechanism underlying these outcomes is linked to increased alpha brainwave activity, which reflects relaxation and present-moment awareness, thereby stabilizing attention on task-relevant cues. Practical applications of Anapanasati for golfers at various levels include incorporating breathing-based mindfulness into pre-competition routines and integrating it with other sport psychology

techniques to enhance overall performance. These approaches have shown benefits for both amateur and professional golfers. In conclusion, Anapanasati emerges as a promising psychological tool for enhancing golf performance, supported by evidence for its capacity to improve concentration and accuracy while reducing competition-related anxiety. Although further experimental research is needed, the integration of this technique into training programs is recommended for golfers at all levels.

Keywords: Anapanasati, Mindfulness, Development, Golf

บทนำ

กีฬากอล์ฟ (Golf) ได้รับการยอมรับในวงการวิชาการและนักกีฬาว่าเป็นกีฬาที่มีลักษณะเฉพาะทางจิตวิทยาสูงและมีความซับซ้อนมากกว่ากีฬาประเภททีมหลายชนิด เนื่องจากเป็นกีฬาที่ไม่ได้เน้นการปะทะหรือความรวดเร็วของร่างกายเป็นหลัก แต่ต้องอาศัยความแม่นยำสูง (Precision) และความสม่ำเสมอของวงสวิงภายใต้จังหวะและเวลา (Swann et al., 2012) นักกอล์ฟจำเป็นต้องรักษาระดับความเชื่อมั่นในตนเอง (Self-confidence) และสมาธิที่จดจ่ออยู่กับปัจจุบันเป็นเวลานานหลายชั่วโมง ท่ามกลางสภาพแวดล้อมที่เต็มไปด้วยตัวแปรที่ควบคุมไม่ได้ ความสำเร็จในกีฬากอล์ฟจึงไม่ได้ขึ้นอยู่กับสมรรถภาพทางกายเพียงอย่างเดียว แต่ขึ้นอยู่กับสมรรถนะทางจิตและการควบคุมอารมณ์อย่างมีประสิทธิภาพเป็นสำคัญ

ในอดีตที่ผ่านมาการเตรียมความพร้อมทางจิตใจมักใช้การฝึกทักษะทางจิตในรูปแบบดั้งเดิม (Psychological Skills Training: PST) เช่น การพูดกับตัวเอง (Self-talk) หรือการสร้างจินตภาพ (Imagery) เป็นต้น เป็นการฝึกจิตใจเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการแสดงทักษะทางกีฬา (Tran, 2023) อย่างไรก็ตาม งานวิจัยในปัจจุบันพบว่าเทคนิคเหล่านี้อาจไม่สามารถตอบโจทย์ของนักกอล์ฟได้ทั้งหมด โดยเฉพาะในจังหวะของเกมที่มีความเครียดและช่องว่างเวลาที่ยาวนาน ซึ่งมักจะกระตุ้นให้เกิดการคิดวน (Rumination) และความวิตกกังวล (Anxiety)

ระหว่างการเล่น (Kline, 2008) ด้วยเหตุนี้ แนวทางการฝึกจิตสมัยใหม่อย่างการฝึกสติ (Mindfulness-Based Interventions: MBIs) จึงเริ่มได้รับความนิยมอย่างกว้างขวาง เนื่องจากเน้นการรู้ตัวทั่วพร้อมโดยไม่ตัดสิน (Non-judgmental awareness) ซึ่งสอดคล้องกับความต้องการของนักกีฬาที่ต้องจัดการกับความเครียดเฉียบพลัน (Xie et al., 2025; Buhlmayer et al., 2017)

ในบริบทของประเทศไทย ซึ่งรับถือพุทธศาสนาและวัฒนธรรมที่ผสมผสานกับความเชื่อแบบพุทธ มีความพยายามบูรณาการหลักพุทธธรรมเข้ากับจิตวิทยา กีฬา โดยเฉพาะการนำ อานาปานสติ (Anapanasati) หรือการเจริญสติโดยกำหนดรู้ลมหายใจเข้า-ออกอย่างเป็นระบบ มาใช้ เพื่อปรับปรุงการรับรู้อารมณ์และเพิ่มความจดจ่อ (Panpha et al., 2025) งานวิจัยพบว่า การฝึกตามแนวทางนี้ช่วยพัฒนาการทำงานของสมองและพฤติกรรม แม้แต่ในกลุ่มเยาวชนหรือผู้ฝึกหัดใหม่ (Brahmi et al., 2025) และมีผลโดยตรงต่อความแม่นยำในการพัตต์กอล์ฟ (Khaunphet et al., 2024) แม้ว่าการฝึกสติจะมีข้อดีที่ชัดเจนแต่ปัญหาสำคัญที่พบในนักกอล์ฟคือ สภาพการตื่นตระหนกภายใต้ความกดดัน และการมีจิตจดจ่อที่ผิดทิศทาง (Mizuno & Masaki, 2023) โดยเฉพาะเมื่อนักกอล์ฟสูญเสียการควบคุมลมหายใจและจังหวะเวลา (Timing) ของตนเองไป ความวิตกกังวลที่เกิดขึ้นมักทำให้นักกีฬายามควบคุมกลไกของร่างกายมากเกินไปจนเสียสมดุลทางธรรมชาติ ในขณะที่การฝึกจิตแบบอานาปานสติถูกระบุว่าสามารถลดช่องว่างของปัญหาเหล่านี้ได้ แต่ความเข้าใจเชิงลึกเกี่ยวกับกลไกการนำอานาปานสติมาประยุกต์ใช้เพื่อแก้ปัญหาความเครียดสะสมระหว่างออกรอบในกลุ่มนักกอล์ฟไทยยังคงมีจำกัด

บทความฉบับนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการใช้โปรแกรมการฝึกสติแบบอานาปานสติต่อการควบคุมอารมณ์และความสามารถในการจัดการความวิตกกังวลในนักกอล์ฟ นอกจากนี้ยังมุ่งวิเคราะห์ความเชื่อมโยงระหว่างการฝึกหายใจอย่างเป็นระบบกับการพัฒนาทักษะกีฬากอล์ฟและการรักษาความสม่ำเสมอของสมาธิในระหว่างการแข่งขัน การศึกษาในบทความฉบับนี้เพื่อเป็นการยืนยันถึงประสิทธิภาพของการฝึกจิตแบบพุทธศาสตร์ในแวดวงกีฬา สากล และให้ประโยชน์เชิงปฏิบัติแก่ผู้ฝึกสอน และนักกีฬาในการสร้างรูปแบบการฝึกซ้อม

ที่สอดคล้องกับสภาวะจิตใจของมนุษย์อย่างแท้จริง ผลการศึกษาจะช่วยสร้างองค์ความรู้ใหม่ในการลดภาวะความเครียดและเพิ่มประสิทธิภาพการเล่นกอล์ฟอย่างยั่งยืน ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนานักกอล์ฟในระดับเยาวชนและอาชีพ ตลอดจนเป็นแนวทางให้สมาคมกอล์ฟต่าง ๆ นำไปปรับใช้ในการพัฒนาศักยภาพนักกีฬาของประเทศไทยให้ทัดเทียมกับระดับสากล

หลักการอานาปานสติและประโยชน์ทั่วไป

อานาปานสติ คือกระบวนการฝึกเจริญสติภาวนาที่มีรากฐานที่ลึกซึ้งในทางพุทธศาสตร์ และได้รับการยอมรับในเชิงจิตวิทยาร่วมสมัย โดยการใช้ลมหายใจ เป็นเครื่องระลึกและเป็นฐานที่ตั้งของสติ ในทางปฏิบัติเน้นให้ผู้ฝึกเฝ้าสังเกตและรับรู้การไหลเวียนของลมหายใจเข้าและออกอย่างใส่ใจ โดยไม่บังคับหรือปรุงแต่งจังหวะการหายใจ แต่เป็นการพัฒนาความตื่นตัวของจิต (Awareness) ให้ดำรงอยู่กับวัตถุที่ปรากฏขึ้นในปัจจุบันขณะอย่างต่อเนื่อง การฝึกฝนเช่นนี้เปรียบเสมือนการฝึกความรู้ตัว รู้ทันความคิดและอารมณ์ให้มีความมั่นคง ไม่หวั่นไหวไปตามสภาวะอารมณ์หรือสิ่งเร้าภายนอก

ในมิติของประสาทวิทยาศาสตร์ (Neuroscience) การศึกษาวิจัยพบข้อบ่งชี้ที่สำคัญว่าการฝึกรู้ลมหายใจอย่างเป็นระบบส่งผลโดยตรงต่อการเปลี่ยนแปลงทางสรีรวิทยาของสมอง โดยเฉพาะการเพิ่มกิจกรรมของ คลื่นสมองในย่านอัลฟา (Alpha Waves) ซึ่งสัมพันธ์โดยตรงกับสภาวะการรู้ตัวพร้อมความผ่อนคลาย และความสงบทางจิตใจ (Brahmi et al., 2025) นอกจากนี้ การเจริญอานาปานสติยังส่งผลต่อการทำงานของสมองส่วนหน้า (Prefrontal Cortex) ซึ่งทำหน้าที่ควบคุมสมาธิและการตัดสินใจ ช่วยให้ผู้ปฏิบัติสามารถจัดการกับความคิดฟุ้งซ่าน ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

นอกเหนือจากด้านสมาธิ อานาปานสติยังมีบทบาทสำคัญในการ ปรับสมดุลของระบบประสาทอัตโนมัติ ช่วยลดการทำงานของระบบประสาทซิมพาเทติก (Sympathetic Nervous System) ที่ตอบสนองต่อความเครียด และกระตุ้นระบบพาราซิมพาเทติกเพื่อสร้างความผ่อนคลายลึกซึ้ง ส่งผลให้เกิดการลดระดับฮอร์โมนความเครียด (Cortisol) และปรับปรุงหน้าที่ด้านความสนใจ (Attentional Function) ให้มีความคมชัดและยาวนานขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดของ ลีและคณะ (Li, Y., et al., 2025) ที่เสนอว่าการฝึกสติและการปฏิบัติสมาธิใน กลุ่ม MBIs

สามารถทำหน้าที่เป็นเครื่องมือทางจิตวิทยาที่เหนือกว่าเทคนิคดั้งเดิมบางประการ เนื่องจากการมุ่งเน้นที่การยอมรับ รู้ตัวและการมีสติอยู่กับประสบการณ์ภายใน (Internal Experience) แทนที่จะเป็นการพยายามกดทับหรือเปลี่ยนแปลงความคิดโดยตรง กระบวนการนี้จึงสร้างความยืดหยุ่นทางจิต (Psychological Flexibility) ทำให้นักกีฬาหรือผู้ฝึกทักษะนี้สามารถดำรงสมาธิอยู่กับหน้าที่ตรงหน้า และอยู่กับปัจจุบันได้อย่างต่อเนื่องแม้จะอยู่ภายใต้แรงกดดันก็ตาม

การบูรณาการหลักการอานาปานสติ เข้าสู่ระบบการฝึกซ้อมของนักกีฬากอล์ฟไม่เพียงเป็นการเสริมสร้างความสงบทางใจเท่านั้น แต่คือการสร้างกลไกทางจิตวิทยาและสรีรวิทยา ที่เป็นเหตุเพื่อสนับสนุนต่อการแสดงสมรรถนะสูงสุด (Peak Performance) กีฬากอล์ฟซึ่งเป็นที่กีฬาที่ต้องอาศัยจังหวะเวลา และการตัดสินใจที่แม่นยำ มักเป็นบ่อเกิดของความวิตกกังวลและการคิดวน คิดฟุ้งซ่าน ซึ่งเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการควบคุมกล้ามเนื้อและ วงสวิง การฝึกสติ โดยกำหนดรู้ลมหายใจช่วยให้นักกอล์ฟสามารถสร้างความรู้ทันต่อปัจจุบันพร้อมกับความผ่อนคลาย เพื่อหยุดปฏิบัติการของความคิดและอารมณ์ต่อความผิดพลาดในอดีตหรือความกังวลในอนาคตทำให้เกิดอาการเกร็ง และทำให้สามารถกลับมาจดจ่ออยู่กับปัจจุบันขณะในการฝึกซ้อมและแข่งขัน ผลการวิจัยยืนยันชัดเจนว่าการฝึกสติช่วยปรับปรุงพารามิเตอร์ที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะ ทั้งในด้านความแม่นยำในการแสดงทักษะ และการควบคุมอารมณ์ภายใต้สถานการณ์วิกฤต (Buhlmayer et al., 2017; Khaunphet et al., 2024)

ดังนั้น การบูรณาการโปรแกรมอานาปานสติเข้าเป็นส่วนหนึ่งของการฝึกซ้อมรายวัน จึงเป็นกลยุทธ์การฝึกซ้อมที่มีคุณค่าและสร้างความยั่งยืนในการฝึกสำหรับนักกอล์ฟและบุคลากรในวงการกีฬา เพื่อยกระดับขีดความสามารถจากภายในสู่ภายนอก ก้าวข้ามขีดจำกัดทางด้านสภาวะอารมณ์ และสร้างความสำเร็จที่เป็นรูปธรรมในกีฬากอล์ฟต่อไป โดยอาศัยการประสานพลังระหว่างภูมิปัญญาตะวันออกและวิทยาศาสตร์การกีฬาสสมัยใหม่อย่างเหมาะสมและลงตัว

จิตวิทยาของนักกอล์ฟ

กอล์ฟถือเป็นกีฬาที่ต้องใช้สมาธิและความมุ่งมั่นสูง ผู้เล่นต้องจัดการปัจจัยหลายอย่างพร้อมกัน เช่น สภาพแวดล้อม สภาพสนาม และการตัดสินใจเลือกไม้กอล์ฟ ระหว่างแข่งขัน นักกอล์ฟมักประสบกับความกดดันสูงจากความคาดหวังและผลการแข่งขัน ซึ่งกอล์ฟมีส่วนที่เป็นกีฬาที่ใช้ความสามารถทางจิตมากกว่ากาย เนื่องจากต้องใช้ความตั้งใจระยะยาวและการจัดการอารมณ์สูง ในระหว่างข้อต่อการแข่งขันหากใจผู้เล่นฟุ้งซ่าน หรือวิตกกังวลมากเกินไป ก็จะส่งผลให้วงสวิงแปรปรวนและเสียสมาธิได้ง่าย (Tran, 2023) สอดคล้องกับงานวิจัยโดยบรู๊คและโกติเย ระบุว่า ในภาวะความวิตกกังวลสูง จะทำให้ความจุของหน่วยความจำปานกลางลดลง ส่งผลให้การตัดสินใจและความมั่นใจลดลงตามไปด้วย ดังนั้น นักกอล์ฟจึงต้องมีทักษะทางจิต เช่น การตั้งสมาธิขณะตีกอล์ฟ (pre-shot routine) เพื่อคลายความตึงเครียดและเพิ่มโอกาสทำผลงานได้ดี จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่าการฝึกสติแบบต่าง ๆ มีผลต่อสมรรถนะในกีฬากอล์ฟ ดังนี้

1. สมาธิและความแม่นยำเพิ่มขึ้น งานวิจัยพบว่าโปรแกรมฝึกสติ 8 สัปดาห์ สำหรับนักกอล์ฟเยาวชน อายุ 9–12 ปี ทำให้คะแนนความแม่นยำในการพัตต์กอล์ฟของกลุ่มทดลองสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ ทั้งระยะติดตามผลและหลังการทดลองเมื่อเทียบกับก่อนการฝึก (Khaunphet et al., 2024) นอกจากนี้ พบว่าการฝึกสติช่วยปรับปรุงดัชนีสมรรถนะทางจิตใจของนักกีฬา และเพิ่มผลการปฏิบัติงานในกีฬาที่เน้นความแม่นยำ (Target Sport) อย่างมีนัยสำคัญ (Buhlmayer et al., 2017) ทั้งนี้ยังสอดคล้องกับกรณีศึกษาทางการกีฬาอื่น ๆ เช่น การฝึกอานาปานสติร่วมกับการฝึกจินตภาพช่วยปรับปรุงความแม่นยำและจังหวะของนักกีฬาเรือมั่งกรได้ (Raktavee, P., 2023) เป็นต้น

2. ลดความวิตกกังวลและเพิ่มภาวะผ่อนคลาย การพัฒนาความผ่อนคลายสามารถเพิ่มความสามารถในเกมกอล์ฟได้อย่างดี อาทิ ไคลน์ทำการศึกษาผู้เล่นกอล์ฟ 2 คน ที่มีปัญหาความวิตกกังวล พบว่า หลังการฝึกสมาธิแบบอานาปานสติเป็นเวลา 4 สัปดาห์ ผู้เข้าร่วมรายงานว่ารู้สึกสงบมากขึ้น จิตใจนิ่งขึ้น และสามารถโฟกัสกับกระบวนการเล่น (process) ได้ดีขึ้น (Kline, 2008) ประกอบกับการศึกษาทางประสาทวิทยาโดย ยังยืนยันว่าการฝึกลมหายใจช่วยเพิ่มกิจกรรมคลื่นอัลฟา (สัญญาณของการผ่อนคลาย) ในสมอง เหตุผลที่สำคัญคือการมีสติ

นำไปสู่ภาวะจิตอยู่กับปัจจุบัน (present-focused awareness) ทำให้การตอบสนองทางอารมณ์กับผลลัพธ์ในอดีตลดลง โดยตรงกับแนวคิด flow state ที่จิตตั้งมั่นใฝ่ในกระบวนการ ณ วินาทีนั้น การวิจัยยังชี้ว่า ภาวะผ่อนคลายที่ได้จากการฝึกมีความสัมพันธ์กับระดับสติที่สูงขึ้น (Brahmi et al., 2025)

3. การตัดสินใจและรู้ทันอารมณ์ กระบวนการทางความคิดและอารมณ์ต้องอาศัยสติที่รวดเร็วในการตามรู้อารมณ์ เพื่อลดอคติในการตัดสินใจ ซึ่งการฝึกสตินั้นส่งผลดีต่อกระบวนการตัดสินใจในกีฬา เนื่องจากลดภาระทางความรู้ความเข้าใจ (cognitive load) ที่เกิดจากความคิดฟุ้งซ่าน (Xie et al, 2025) อีกทั้งการโฟกัสไปที่ความรู้สึกร่างกาย (interoception) ไม่ได้ลดประสิทธิภาพการพัตต์ เมื่อเทียบกับการโฟกัสที่จังหวะการเคลื่อนไหว ผลนี้สอดคล้องกับแนวคิดว่าการรู้ตัว จะไม่ส่งผลให้การเคลื่อนไหวถูกควบคุมโดยจิตสำนึก และอาจช่วยให้ผู้เล่นตรวจจับความผิดปกติของร่างกาย เช่น ความตึงเครียด ความวิตกกังวล ได้ดียิ่งขึ้น โดยที่จิตยังคงอยู่กับปัจจุบันขณะ. ประสบการณ์เหล่านี้ชี้ให้เห็นว่าการฝึกสติสามารถช่วยปรับปรุงกระบวนการประมวลผลข้อมูลภายในร่างกายและตัดสินใจได้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น (Mizuno & Masaki, 2023)

ตาราง 1 สรุปงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการฝึกอานาปานสติหรือสมาธิต่อสมรรถนะทางกีฬา

งานวิจัย (ผู้เขียน, ปี)	กลุ่มตัวอย่าง	โปรแกรมการฝึก	ผลสำคัญต่อสมรรถนะกีฬา
Brahmi et al. (2025)	ผู้เรียนมัธยมต้น 45 คน	อานาปานสติ 3 ระยะ (หลับตา, นับลมหายใจ, ดูลม หายใจ)	ผู้เข้าร่วมรู้สึกสงบมากขึ้น เน้นเล่น แบบกระบวนการมากขึ้น ควบคุม ความสนใจได้ดีขึ้นทำให้ระบบ ประสาททำงานสอดคล้องประสานกัน
Buhlmayer et al. (2017)	นักกีฬาหลาย ประเภท (N≈290)	Mindfulness/MBIs ต่างๆ (4 สัปดาห์-2 ปี)	เพิ่มผลลัพธ์ทางจิตใจและสมรรถนะ ดีขึ้นอย่างมีนัย โดยเฉพาะในกีฬา ความที่ใช้ความแม่นยำ

งานวิจัย (ผู้เขียน, ปี)	กลุ่มตัวอย่าง	โปรแกรมการฝึก	ผลสำคัญต่อสมรรถนะกีฬา
Khaunphet et al. (2024)	นักกอล์ฟเยาวชน (อายุ 9-12 ปี) 30 คน	โปรแกรมฝึกสติ 8 สัปดาห์ (ซ้อมสัปดาห์ละ 2 ครั้ง + ฝึกบ้านทุกวัน)	คะแนนความแม่นยำในการพัตต์กอล์ฟของกลุ่มทดลองสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ ($p < .05$)
Kline (2008)	นักกอล์ฟสมัครเล่น ที่มีสมาธิสั้น 2 คน	สมาธิอานาปานสติ 4 สัปดาห์ (20 นาที/วัน)	ผู้เข้าร่วมรู้สึกสงบมากขึ้น เน้นเล่นแบบกระบวนการมากขึ้น ควบคุมความสนใจได้ดีขึ้น
Mizuno & Masaki (2023)	นักว่ายน้ำ 27 คน	ทำการพัฒนาร่างกายได้ การกำหนดสติต่างกัน (การโฟกัสร่างกาย เปรียบเทียบกับการโฟกัสการเคลื่อนไหว)	การโฟกัสที่ความรู้สึกร่างกาย ไม่ลดประสิทธิภาพการพัตต์กอล์ฟ และความรู้ตัวด้วยสติส่งเสริมกระบวนการเคลื่อนไหวอัตโนมัติ
Panpha et al. (2025)	นักกอล์ฟไทยมือสมัครเล่นและกึ่งอาชีพ	การบูรณาการหลักพุทธธรรม เช่น สติ สมาธิ และปัญญาผ่านโปรแกรมฝึก	ยกระดับทักษะกอล์ฟ ความมั่นใจและความสามารถในการปรับตัวฟื้นตัวจากความเครียดได้อย่างรวดเร็ว
Tran (2023)	นักกอล์ฟมหาวิทยาลัย	Mental skills training 6 สัปดาห์ (self-talk, imagery, goal setting, stress)	เพิ่มความแข็งแกร่งทางจิตใจ การบริหารจัดการอารมณ์ และความสำเร็จในการฝึก

งานวิจัย (ผู้เขียน, ปี)	กลุ่มตัวอย่าง	โปรแกรมการฝึก	ผลสำคัญต่อสมรรถนะกีฬา
		management) ครั้ง ละ 60 นาที	
Xie et al. (2025)	นักกีฬาทั่วไป จากงานวิจัย มากกว่า 20 ชิ้น (meta- review)	Mindfulness- based interventions (MBI) เช่น meditation, breathwork ระยะ 4-12 สัปดาห์	เพิ่มสมรรถภาพทางร่างกายที่ใช้ใน กีฬา โดยเฉพาะความแม่นยำ และ ความอดทน และ เพิ่ม ความสามารถทางจิตใจ ลด ความเครียดและความวิตกกังวล

จากงานวิจัยข้างต้น สรุปได้ว่าการฝึกอานาปานสติและเทคนิคสติเกี่ยวเนื่อง ช่วยเพิ่มสมาธิและความแม่นยำ ขณะเดียวกันช่วยลดความวิตกกังวลและความคิดฟุ้งซ่าน ได้รับการสนับสนุนโดยข้อมูลทั้งจากทฤษฎี นอกจากนี้ การศึกษาพบว่าภาวะจิตที่คล้ายภาวะไหล (flow) จะเพิ่มขึ้นเมื่อผู้เล่นมีสติรู้ตัวอยู่กับปัจจุบันขณะ ซึ่งหมายถึงสามารถรักษาความสนใจต่อกระบวนการทำงานได้อย่างเต็มที่

กระบวนการทางจิตวิทยาของการฝึกสติ

กลไกที่สอดคล้องกับผลการศึกษาข้างต้นคือ การฝึกอานาปานสติช่วยเสริมความสามารถในการควบคุมความสนใจและลดการตอบสนองด้านลบต่อสิ่งเร้าภายนอกโดยไม่จำเป็น การวิจัยโดยการตรวจคลื่นไฟฟ้าสมอง พบว่า การมีสติอยู่กับลมหายใจจะเพิ่มคลื่นสมองย่านอัลฟา (alpha) ที่สะท้อนถึงภาวะสงบและการตื่นตัวแบบเป็นกลาง เมื่อคลื่นอัลฟาสูงขึ้น ระบบประสาทซิมพาเทติกทำงานลดลง ช่วยให้ผู้เล่นผ่อนคลายและรับรู้ความเครียดได้น้อยลง ในขณะเดียวกัน งานวิจัยของ Mizuno & Masaki พบว่า การโฟกัสภายในต่อความรู้สึกร่างกาย คล้ายกับการอยู่กับปัจจุบันอย่างรู้ตัว ซึ่งไม่รบกวนสมรรถนะของการเคลื่อนไหว

สอดคล้องกับการศึกษาอื่น ๆ ที่ชี้ว่า Mindfulness ช่วยให้รับรู้ปฏิกิริยาทางกายได้ดีขึ้น เช่น อัตราการเต้นของหัวใจ จังหวะการหายใจ จึงปรับสมดุลการทำงานของร่างกายขณะเล่นกีฬาได้ดียิ่งขึ้น

นอกจากนี้ เมื่อผู้เล่นยอมรับความคิดและอารมณ์โดยไม่ตัดสินจะช่วยลดวงจรความคิดลบและความกังวลก่อนแข่งขัน. อาการวิตกกังวลที่ลดลงจะช่วยเพิ่มพื้นที่ความจำปฏิบัติการ (working memory) เพื่อใช้ในการตัดสินใจเล่น ซึ่งสอดคล้องกับการทดลองที่พบว่า นักกีฬาที่มีสติสูงสามารถประมวลผลทางสติปัญญาได้ดีกว่าและแสดงความสามารถสูงสุดได้ดีกว่า กลไกเหล่านี้อธิบายได้ว่าทำไมการฝึกอานาปานสติอย่างเป็นระบบจึงสามารถเพิ่มสมาธิแม่นยำและลดภาระทางอารมณ์ในนักกอล์ฟได้

การประยุกต์ใช้กับนักกอล์ฟ

การใช้การฝึกอานาปานสติในกีฬากอล์ฟมีแนวทางได้หลายรูปแบบ ประการแรก คือ การผนวกเข้ากับกิจวัตรก่อนการแข่งขัน (Pre-shot routine) โดยอาจฝึกหายใจลึกหรือทำสมาธิสั้นๆ ก่อนตีทุกช็อต เพื่อลดอารมณ์ตื่นเต้นและปรับจังหวะใจให้นิ่ง เทคนิคนี้ได้รับการแนะนำในบทความเชิงปฏิบัติ เช่น การฝึกหายใจตามจังหวะการเดินบนสนามเพื่อเพิ่มสติ ประการที่สอง คือการจัดโปรแกรมฝึกสักระยะยาวควบคู่กับการฝึกซ้อม เช่น โปรแกรม 4–8 สัปดาห์ที่นักกอล์ฟจะฝึกสมาธิอย่างสม่ำเสมอ เช่น ฝึกการฝึกอานาปานสติ 20–30 นาทีทุกวัน ซึ่งงานวิจัยทั้งในเยาวชนและผู้ใหญ่พบว่าให้ผลดีต่อประสิทธิภาพการเล่น โดยผู้ฝึกสติใหม่แนะนำให้เริ่มจากการหายใจอย่างมีสติขึ้นพื้นฐาน แล้วค่อยๆ เพิ่มระยะเวลาและผสมกับเทคนิคจินตภาพ โดยรวมอานาปานสติเข้ากับการจินตนาการให้เห็นภาพการเล่น (Brahmi et al., 2025)

ในการประยุกต์ใช้ นักกอล์ฟมือใหม่อาจเน้นให้การฝึกสนุกสนานและมีคำแนะนำเฉพาะ เช่น หายใจเข้า-ออกพร้อมนับ 1-10 เพื่อสร้างกิจวัตรอย่างง่าย ส่วนมืออาชีพที่มีประสบการณ์มากอาจผสมเทคนิคสติในสภาวะฝึกแข่งขัน เช่น การแสดงทักษะภายใต้สภาวะกดดันโดยมีการกลับมาดูแลสุขภาพใจอย่างมีสติแล้วรู้ทันอารมณ์ต่อเนื่องกันไป ทั้งนี้ กระบวนการฝึกสติควรถูกออกแบบให้เหมาะสมกับระดับความพร้อม เช่น การใช้หลักสูตร Mindfulness-

Acceptance-Commitment (MAC) หรือการสร้างชั่วโมงการฝึกจิตร่วมกับนักจิตวิทยาการกีฬาและผู้ฝึกสอนร่วมกัน สรุปได้ว่า การฝึกอานาปานสติควรฝึกอย่างต่อเนื่อง สร้างเป็นกิจวัตรส่วนหนึ่งในการซ้อม และอาจผสมเทคนิคทางจิตวิทยากีฬาอื่นๆ เช่น การตั้งเป้าหมายระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว เพื่อส่งเสริมสมรรถนะทางจิตและกายของนักกอล์ฟได้โดยรวมตลอดช่วงเวลาการแข่งขัน

สรุป

การฝึกอานาปานสตินั้นมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาทักษะกอล์ฟ โดยเฉพาะในการเพิ่มสมาธิในการเล่นและความแม่นยำ และลดความวิตกกังวลของผู้เล่น หลักฐานจากงานวิจัยทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ พบความสอดคล้องกันว่าการฝึกสมาธิแบบอานาปานสติช่วยให้ผู้เล่นมีความสงบมากขึ้น จิตตั้งมั่น ป้องกันความฟุ้งซ่าน และส่งผลให้การตัดสินใจแม่นยำยิ่งขึ้น ซึ่งกระบวนการทางจิตวิทยา ได้แก่ การเพิ่มกิจกรรมคลื่นสมองอัลฟาสื่อถึงสภาวะผ่อนคลายของจิตใจ การลดภาระภายในจิตใจจากความคิดวนซ้ำ ฟุ้งซ่าน และการสร้างสภาวะ flow ที่ทำให้ผู้เล่นอยู่กับปัจจุบันขณะได้ดีขณะแข่งขัน ด้วยเหตุนี้ การประยุกต์ใช้การฝึกอานาปานสติในโปรแกรมฝึกซ้อมกอล์ฟควรได้รับการส่งเสริมการฝึก เช่น การใส่เทคนิคหายใจมีสติลงในกิจวัตรก่อนแข่ง การฝึกแบบเป็นโปรแกรมการฝึกระยะยาวควบคู่กับการพัฒนาสมรรถภาพทางร่างกายและทักษะกีฬา หรือการสร้างกระบวนการฝึกอานาปานสติในระหว่างซ้อมเพื่อให้ นักกอล์ฟได้ประโยชน์สูงสุด อย่างไรก็ตาม แม้ผลการวิจัยเบื้องต้นจะพบว่าได้รับผลดีจากการฝึกอานาปานสตินั้น แต่ยังต้องการวิจัยเชิงทดลองเพิ่มขึ้นเพื่อยืนยันผลลัพธ์ และประยุกต์การฝึกอานาปานสติเพิ่มเติม และเพื่อหาวิธีฝึกปฏิบัติที่เหมาะสมนำไปสู่การปฏิบัติกับนักกอล์ฟแต่ละระดับต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- Brahmi, M., Soni, D., Sarkar, S., Desai, A., Sahni, P. S., & Kumar, J. (2025). Neurobehavioural correlates of breath meditation in novice adolescents: Insights from an Anapanasati-based paradigm. *Annals of Neurosciences*, 32(1), 1–10.
- Buhlmayer, L., Birrer, D., Röthlin, P., & Faude, O. (2017). Effects of mindfulness practice on performance-relevant parameters and performance outcomes in sports: A meta-analytical review. *Sports Medicine*, 47(6), 975–987.
- Khaunphet, L., Sirithadakunlaphat, S., & Supwirapakorn, W. (2024). The effects of mindfulness training program on junior golfer golf putting accuracy. *Academic Journal of Thailand National Sports University*, 16(2), 79–87.
- Kline, B. H. (2008). *The anxious golfer's experience of mindfulness meditation* (Unpublished master's thesis). John F. Kennedy University.
- Mizuno, K., & Masaki, H. (2023). The effects of internal focus of attention and interoceptive abilities on golf putting performance. *Japanese Psychological Research*, 65(4), 277–293.
- Panpha, K., Chittanurak, P., & Raksamueng, S. (2025). Buddhadhamma integration for competency promotion of golfers in Thailand. *Journal of Buddhist Innovation and Management*, 8(3), 238–249.
- Raktavee, P. (2023). *Anapanasati meditation and imagery training for kinematics parameters development of the dragon boat strokes*. Srinakharinwirot University Institutional Repository.
- Tran, M. C. (2023). Implementing mental skills training in college golf to promote athletic success. *Journal of Collegiate Sports Psychology*, 65, 52–61.

Xie, B., Lei, S., Choi, N., Choi, S. M., Wang, X., & Chen, Y. (2025). Impact of mindfulness-based interventions on sports performance and mental health: An umbrella review. *Journal of Exercise Science and Fitness*, 23(4), 261–272.

บทบาทของการศึกษาในการส่งเสริมทักษะชีวิตในสังคมร่วมสมัย*

ROLE OF EDUCATION IN PROMOTING LIFE SKILLS IN CONTEMPORARY SOCIETY

ยุลารัตน์ นเรกุล

Yularath Narekul

คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา

Faculty of Education, Nakhon Ratchasima College, Thailand

Corresponding Author's Email: Yularath.pooja14@gmail.com

วันที่รับบทความ : 17 มกราคม 2569; วันแก้ไขบทความ 27 กุมภาพันธ์ 2569; วันตอบรับบทความ : 27 กุมภาพันธ์ 2569

Received 17 January 2026; Revised 27 February 2026; Accepted 25 February 2026

บทคัดย่อ

บทความนี้นำเสนอแนวทางในการพัฒนาและส่งเสริมทักษะชีวิตผ่านการศึกษา ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญในการเตรียมความพร้อมให้กับผู้เรียนในสังคมร่วมสมัย การศึกษาไม่เพียงแต่ให้ความรู้ทางวิชาการ แต่ยังเน้นการพัฒนาทักษะชีวิตที่จำเป็น เช่น การคิดเชิงวิพากษ์ การทำงานร่วมกับผู้อื่น และการจัดการกับอารมณ์ โดยการบูรณาการทักษะชีวิตในหลักสูตร การศึกษาตั้งแต่ระดับอนุบาลจนถึงระดับอุดมศึกษา การฝึกอบรมครูให้สามารถสอนทักษะชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพและการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเป็นปัจจัยที่สำคัญในการพัฒนาและส่งเสริมทักษะเหล่านี้ ในอนาคต การศึกษาในระบบการศึกษาควรมุ่งเน้นไปที่การพัฒนาทักษะชีวิตควบคู่ไปกับการเรียนการสอนวิชาการเพื่อให้ผู้เรียนสามารถปรับตัวและเผชิญกับความท้าทายในโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

Citation:

* ยุลารัตน์ นเรกุล. (2569). บทบาทของการศึกษาในการส่งเสริมทักษะชีวิตในสังคมร่วมสมัย. วารสารนวัตกรรมสังคมศาสตร์, 3(1), 16-30.

Yularath Narekul. (2026). Role of Education in Promoting Life Skills in Contemporary Society. Journal of Social Sciences Innovations, 3(1), 16-30.;

DOI: <https://doi.org/10.14456/jssi.2026.3>

Website: <https://so13.tci-thaijo.org/index.php/jssi>

คำสำคัญ: การศึกษา, การพัฒนาทักษะชีวิต, หลักสูตรการศึกษา, การฝึกอบรมครู, การเรียนรู้ตลอดชีวิต

Abstract

This article presents approaches to developing and promoting life skills through education, which are essential in preparing learners for contemporary society. Education not only provides academic knowledge but also focuses on developing crucial life skills such as critical thinking, teamwork, and emotional management. Integrating life skills into the curriculum from early childhood to higher education, training teachers to effectively teach these skills, and promoting lifelong learning are key factors in fostering these skills. In the future, educational systems should focus on developing life skills alongside academic subjects to ensure learners are equipped to adapt to and face challenges in a rapidly changing world.

Keywords: Education, Life Skills Development, Curriculum, Teacher Training, Lifelong Learning

บทนำ

ในสังคมร่วมสมัยที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งด้านเทคโนโลยีและเศรษฐกิจ การพัฒนาทักษะชีวิตจึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการดำเนินชีวิตที่มีความสุขและประสบความสำเร็จ ผู้คนต้องมีความสามารถในการปรับตัวและรับมือกับสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพและสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในสังคม ทักษะชีวิตที่สำคัญในปัจจุบันไม่ใช่แค่ทักษะทางวิชาการ แต่รวมถึงทักษะด้านอารมณ์และสังคม เช่น การคิดเชิงวิพากษ์ การจัดการกับความเครียด การทำงานร่วมกับผู้อื่น และการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งล้วนมีบทบาทสำคัญในการทำให้ผู้คนสามารถปรับตัวและรับมือกับความท้าทายใหม่ ๆ ในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Hargreaves, 2010)

สังคมในปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี เศรษฐกิจ และสังคมที่มีผลต่อความต้องการทักษะชีวิตที่หลากหลาย การเปลี่ยนแปลงในสังคมร่วมสมัยเกิดจากปัจจัยหลายประการ ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาเทคโนโลยีที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงวิธีการทำงานและการเรียนรู้ เช่น การใช้เครื่องมือดิจิทัลและแพลตฟอร์มออนไลน์ในการทำงานและการศึกษาทำให้คนต้องมีทักษะการใช้งานเทคโนโลยีในระดับที่สูงขึ้น (OECD, 2018) ในทางเศรษฐกิจ การแข่งขันในตลาดแรงงานที่สูงขึ้นทำให้ผู้คนต้องมีทักษะที่สามารถเพิ่มมูลค่าให้กับตัวเอง เช่น การปรับตัวในการทำงานหลายหน้าที่หรือการเรียนรู้ทักษะใหม่ ๆ ในช่วงชีวิต (Autor, 2014) สังคมยังต้องการผู้ที่สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นในสภาพแวดล้อมที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมและเชื้อชาติ ซึ่งทักษะทางสังคมเช่น การทำงานเป็นทีมและการปรับตัวในสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงได้เร็วจึงมีความสำคัญมากขึ้น (Schwab, 2016)

การแสดงถึงบทบาทของการศึกษาในการส่งเสริมทักษะชีวิตที่จำเป็นสำหรับการปรับตัวในสังคมร่วมสมัยบทความนี้มุ่งเน้นไปที่การแสดงถึงบทบาทสำคัญของการศึกษาในการพัฒนาทักษะชีวิตที่จำเป็นสำหรับการรับมือกับความท้าทายต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมร่วมสมัย การศึกษาไม่ควรจำกัดเฉพาะการเรียนรู้วิชาการ แต่ต้องรวมถึงการพัฒนาทักษะด้านสังคมและอารมณ์ที่จำเป็นสำหรับการดำเนินชีวิตในโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว (Darling-Hammond, 2008) การพัฒนาทักษะชีวิตช่วยเสริมสร้างความสามารถในการปรับตัวในสถานการณ์ต่าง ๆ ทั้งในแง่ของการทำงานและการใช้ชีวิตส่วนตัว ซึ่งจำเป็นในการเป็นบุคคลที่สามารถประสบความสำเร็จในสังคมปัจจุบัน

การพัฒนากระบวนการศึกษาที่เน้นการส่งเสริมทักษะชีวิตอย่างต่อเนื่องเพื่อให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงในสังคม

ในอนาคตการพัฒนาทักษะชีวิตจะต้องเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรการศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในสังคมและการทำงานที่มีความรวดเร็วและมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา (Saavedra & Opfer, 2012). การศึกษาในอนาคตต้องไม่เพียงแต่เตรียมความรู้ทางวิชาการ แต่ต้องพัฒนาทักษะชีวิตที่สำคัญ เช่น การคิดเชิงวิพากษ์ การทำงานเป็นทีม และการสื่อสารในสภาพแวดล้อมที่หลากหลาย. นอกจากนี้, ระบบการศึกษาควรมีการปรับเปลี่ยนตามความต้องการของตลาดแรงงานและสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างต่อเนื่อง โดยให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Kegan, 2009)

การเข้าใจทักษะชีวิตในสังคมร่วมสมัย

นิยามของทักษะชีวิต

ทักษะชีวิต (Life skills) เป็นชุดของทักษะที่จำเป็นต่อการจัดการกับชีวิตประจำวัน และการสร้างความสุขในสังคม รวมถึงการจัดการกับสถานการณ์ต่างๆ ทั้งในด้านส่วนตัว สังคม และการทำงาน ทักษะชีวิตที่สำคัญประกอบไปด้วยทักษะในการคิดเชิงวิพากษ์ การทำงานร่วมกับผู้อื่น การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ การจัดการความเครียด การแก้ปัญหา และการตัดสินใจ (UNICEF, 2012) ทักษะเหล่านี้ไม่เพียงแต่เป็นทักษะที่จำเป็นในชีวิตประจำวัน แต่ยังเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้บุคคลสามารถปรับตัวและประสบความสำเร็จในสังคมร่วมสมัยที่เต็มไปด้วยการเปลี่ยนแปลง

การศึกษาในยุคดิจิทัลทำให้ทักษะเหล่านี้มีความสำคัญมากขึ้น เนื่องจากโลกปัจจุบันต้องการให้ผู้คนสามารถประสบความสำเร็จในสภาพแวดล้อมที่เต็มไปด้วยข้อมูลที่หลากหลาย การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี และความท้าทายทางสังคม (OECD, 2018)

การเปลี่ยนแปลงในสังคม (Societal Changes) ในสังคมร่วมสมัยที่มีการเปลี่ยนแปลงทั้งทางเทคโนโลยีและเศรษฐกิจ สิ่งเหล่านี้ได้ผลักดันให้ความสามารถในการปรับตัวกลายเป็นสิ่งสำคัญยิ่งขึ้น ตัวอย่างเช่น การเจริญเติบโตของเทคโนโลยีดิจิทัลที่ทำให้เกิดความสามารถในการเข้าถึงข้อมูลและการสื่อสารที่รวดเร็ว แต่นี่ก็สร้างความท้าทายในการแยกแยะข้อมูลที่ถูกต้อง และการใช้สื่อสังคมออนไลน์อย่างมีวิจารณญาณ (P21, 2015) การทำงานในสังคมที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมและสังคมก่อให้เกิดความต้องการทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่น และการเข้าใจในมุมมองที่แตกต่างจากของตนเอง (OECD, 2018)

การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ เช่น การเปลี่ยนแปลงในตลาดงาน ความก้าวหน้าของอุตสาหกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศ และการพัฒนาเศรษฐกิจแบบดิจิทัล ได้ก่อให้เกิดความจำเป็นในการพัฒนาทักษะที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการเวลา การแก้ปัญหาที่ซับซ้อน การตัดสินใจทางการเงิน และการพัฒนาทักษะในการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพในที่ทำงาน (National Research Council, 2012) ดังนั้น การที่ผู้คนต้องสามารถปรับตัวต่อสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทำให้การพัฒนาทักษะชีวิตกลายเป็นสิ่งจำเป็นในยุคนี้

ทักษะชีวิตในแง่ของการพัฒนาสังคม (Life Skills in Social Development) ในมุมมองของการพัฒนาสังคม ทักษะชีวิตเป็นเครื่องมือสำคัญในการเสริมสร้างความสามารถ

ในการอยู่ร่วมกันในสังคม การส่งเสริมทักษะชีวิตผ่านการศึกษาทำให้บุคคลสามารถเป็นพลเมืองที่รับผิดชอบ มีจริยธรรม และสามารถปฏิบัติตนในสังคมอย่างมีความรับผิดชอบ (Zins et al., 2004) ตัวอย่างเช่น การเรียนรู้ที่จะเคารพความคิดเห็นของผู้อื่น การทำงานร่วมกับผู้อื่น ในสถานการณ์ที่ยากลำบาก และการเรียนรู้ที่จะสร้างสรรค์ในภาวะที่มีความกดดัน ซึ่งจะช่วยให้บุคคลไม่เพียงแต่พัฒนาตนเองในระดับส่วนตัว แต่ยังช่วยให้สังคมโดยรวมมีความยั่งยืนและมีความสุข

การพัฒนาทักษะชีวิตในสังคมร่วมสมัยไม่เพียงแต่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ทางทฤษฎี แต่ยังเกี่ยวข้องกับการมีปฏิสัมพันธ์ในสังคม การตัดสินใจร่วมกันในชุมชน และการแสดงออกในลักษณะที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมของสังคม (UNICEF, 2012)

ความสำคัญของการพัฒนาทักษะชีวิตในสังคมร่วมสมัย (The Importance of Developing Life Skills in Contemporary Society) ทักษะชีวิตจึงกลายเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยให้บุคคลสามารถรับมือกับความท้าทายในสังคมร่วมสมัยได้ ทักษะชีวิตช่วยให้บุคคลสามารถพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหา การตัดสินใจที่ดีขึ้น และสามารถประสบความสำเร็จในการทำงานและชีวิตส่วนตัว (OECD, 2018). การพัฒนาทักษะเหล่านี้ไม่เพียงแต่ช่วยในการจัดการกับสถานการณ์เฉพาะหน้า แต่ยังส่งเสริมให้บุคคลมีความสามารถในการสร้างอนาคตที่มีความสุขและยั่งยืนในสังคมที่เต็มไปด้วยการเปลี่ยนแปลง

บทบาทของการศึกษาในการพัฒนาทักษะชีวิต

การศึกษาในระบบการศึกษา: การบูรณาการทักษะชีวิตเข้าไปในหลักสูตรการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับอนุบาลจนถึงระดับอุดมศึกษา การศึกษาในปัจจุบันไม่เพียงแต่นำเสนอความรู้ในด้านวิชาการเท่านั้น แต่ยังต้องพัฒนาทักษะชีวิตที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การบูรณาการทักษะชีวิตเข้าสู่หลักสูตรการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับอนุบาลจนถึงระดับอุดมศึกษาเป็นการสร้างพื้นฐานที่สำคัญในการพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะในการปรับตัวในชีวิตประจำวัน เช่น การพัฒนาทักษะการแก้ปัญหา การตัดสินใจที่ดี การจัดการกับอารมณ์และความเครียด การทำงานร่วมกับผู้อื่น และการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ (Zins et al., 2007) การบูรณาการทักษะชีวิตเข้ากับหลักสูตรในระดับต่าง ๆ จะช่วยให้ผู้เรียนได้รับการฝึกฝนทักษะเหล่านี้อย่างต่อเนื่องและสามารถนำไปใช้ได้ในชีวิตจริง

การศึกษาจากหลายแห่งแสดงให้เห็นว่า การสอนทักษะชีวิตในโรงเรียนสามารถช่วยให้ผู้เรียนมีความมั่นใจในการจัดการกับปัญหาในชีวิต และพัฒนาความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ในสภาพแวดล้อมที่หลากหลาย (Durlak et al., 2011) การส่งเสริมทักษะชีวิตในหลักสูตรการศึกษาจึงเป็นการเตรียมผู้เรียนให้พร้อมต่อความท้าทายต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตทั้งในด้านการทำงานและชีวิตส่วนตัว

การเรียนรู้แบบองค์รวม: การส่งเสริมทักษะที่ไม่เพียงแต่การเรียนรู้วิชาการ แต่ยังรวมถึงทักษะทางสังคมและอารมณ์ (เช่น การจัดการกับความเครียด การมีทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่น)

การเรียนรู้แบบองค์รวม (Holistic Learning) มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะหลายด้านของผู้เรียนพร้อมกัน ทั้งในด้านวิชาการ สังคม และอารมณ์ ทักษะทางสังคมและอารมณ์ เช่น การจัดการกับความเครียด, การพัฒนาความสัมพันธ์ที่ดีในที่ทำงาน หรือการพัฒนาทักษะการสื่อสารกับผู้อื่นอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นส่วนสำคัญที่การศึกษาควรให้ความสำคัญ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองทั้งในแง่ของการคิดวิเคราะห์และความเข้าใจในตัวเองและผู้อื่น (Goleman, 1995). โดยเฉพาะในสังคมที่มีความหลากหลายและมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ผู้เรียนจะต้องสามารถปรับตัวและมีทักษะที่เพียงพอต่อการจัดการกับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นได้

การเรียนรู้แบบองค์รวมยังช่วยส่งเสริมการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional Intelligence) ซึ่งเป็นทักษะที่สำคัญในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีและการทำงานร่วมกับผู้อื่นในสังคม (Salovey & Mayer, 1990). การพัฒนาทักษะเหล่านี้จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถจัดการกับความเครียดและมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

การใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้: การใช้เครื่องมือดิจิทัลและแพลตฟอร์มออนไลน์ในการพัฒนาและฝึกฝนทักษะชีวิต

การใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้ได้รับการยอมรับว่าเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาทักษะชีวิต โดยเฉพาะในยุคดิจิทัลที่การเข้าถึงข้อมูลและการเรียนรู้ผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์กลายเป็นส่วนสำคัญของชีวิตประจำวัน (Christensen et al., 2013). การใช้เครื่องมือดิจิทัล เช่น แอปพลิเคชันต่าง ๆ ที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาทักษะชีวิต เช่น การจัดการเวลา การสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ และการทำงานร่วมกับทีม ได้ง่ายและรวดเร็ว การใช้เทคโนโลยีทำให้ผู้เรียนสามารถฝึกฝนทักษะเหล่านี้ได้ในทุกที่และทุกเวลา ซึ่งมีผลดีในการเพิ่มโอกาสในการเรียนรู้และฝึกฝนทักษะชีวิตอย่างต่อเนื่อง

ตัวอย่างเช่น การใช้แพลตฟอร์มออนไลน์ที่มีการฝึกฝนทักษะการสื่อสาร การทำงานร่วมกับผู้อื่น หรือการใช้แอปพลิเคชันที่ช่วยในการจัดการความเครียดและพัฒนาทักษะทางอารมณ์ (Cohen & Wills, 1985) นอกจากนี้ยังสามารถใช้เครื่องมือดิจิทัลในการสร้างสถานการณ์จำลองหรือเกมที่ช่วยฝึกฝนทักษะการตัดสินใจและการแก้ปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพ

การพัฒนาและฝึกฝนทักษะชีวิตผ่านกิจกรรมการเรียนรู้

การศึกษาในชั้นเรียน

กิจกรรมในชั้นเรียนที่ออกแบบมาเพื่อส่งเสริมทักษะชีวิต เช่น การทำโครงการกลุ่ม การฝึกการพูดในที่สาธารณะ และการอภิปรายในชั้นเรียน ล้วนช่วยเสริมสร้างทักษะการสื่อสาร การทำงานเป็นทีม และการแก้ปัญหาด้วยวิธีการต่างๆ (Kraft, 2003) กิจกรรมเหล่านี้ไม่เพียงแต่ช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนทักษะการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ แต่ยังช่วยให้พวกเขาพัฒนาความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่นในสภาพแวดล้อมที่หลากหลาย โดยเฉพาะในกิจกรรมการทำโครงการกลุ่ม ซึ่งจะช่วยเสริมสร้างทักษะการจัดการความขัดแย้งและการทำงานเป็นทีม นอกจากนี้ การฝึกการพูดในที่สาธารณะยังช่วยพัฒนาความมั่นใจในตัวเอง และการอภิปรายในชั้นเรียนช่วยให้ผู้เรียนมีทักษะการคิดวิเคราะห์และการแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล (Garmston & Wellman, 2013)

กิจกรรมเหล่านี้ถือเป็นกิจกรรมที่สำคัญในการเตรียมผู้เรียนให้พร้อมสำหรับการเผชิญกับสถานการณ์จริงในชีวิตการทำงานและการใช้ชีวิตประจำวัน เพราะทักษะเหล่านี้เป็นทักษะที่จำเป็นในการสื่อสารและทำงานร่วมกับผู้อื่นในสังคมที่มีความซับซ้อนและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว (Kraft, 2003)

การเรียนรู้นอกห้องเรียน

การเรียนรู้นอกห้องเรียนผ่านกิจกรรมสันตนาการ เช่น การทำกิจกรรมในกลุ่ม หรือกิจกรรมที่ช่วยพัฒนาทักษะชีวิตในสภาพแวดล้อมที่ไม่เป็นทางการ เช่น การฝึกงาน หรือการทำโครงการสังคม เป็นอีกหนึ่งวิธีที่ช่วยเสริมสร้างทักษะชีวิตให้กับผู้เรียน (National Research Council, 2012) กิจกรรมเหล่านี้ช่วยให้ผู้เรียนได้สัมผัสกับสถานการณ์จริงและนำทักษะชีวิตที่เรียนรู้มาประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหาหรือจัดการกับสถานการณ์ต่างๆ ซึ่งเป็นการพัฒนาทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุขและประสบความสำเร็จ

การฝึกงานหรือการทำโครงการสังคมช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสใช้ทักษะชีวิตในการแก้ปัญหาในสถานการณ์จริง การทำโครงการสังคมยังช่วยเสริมสร้างทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่น การสื่อสาร และการจัดการกับปัญหาที่ยากลำบาก (Clemens et al., 2009) นอกจากนี้ กิจกรรมเหล่านี้ยังส่งเสริมการพัฒนาทักษะทางอารมณ์ เช่น การควบคุมอารมณ์และการรับมือกับความเครียด ซึ่งเป็นส่วนสำคัญของทักษะชีวิตในสังคมร่วมสมัย (National Research Council, 2012)

การประเมินทักษะชีวิตในระบบการศึกษาสามารถทำได้หลายวิธี เช่น การประเมินผลจากการทำโครงการ หรือการสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนในสถานการณ์ต่างๆ การประเมินนี้จะช่วยให้ทราบถึงความสามารถของผู้เรียนในการใช้ทักษะชีวิตในสถานการณ์ที่หลากหลาย (Bowers & Shinn, 2003) การประเมินการทำโครงการช่วยให้สามารถประเมินทักษะในการวางแผน การทำงานเป็นทีม และการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ การสังเกตพฤติกรรมในสถานการณ์จริงช่วยให้สามารถประเมินทักษะชีวิตที่ไม่ได้แสดงออกมาผ่านการทำงานทางวิชาการ เช่น ทักษะในการจัดการกับความเครียด หรือการปรับตัวในสถานการณ์ที่ท้าทาย.

การประเมินทักษะชีวิตควรเน้นการประเมินผลในรูปแบบที่หลากหลาย เพื่อให้แน่ใจว่าผู้เรียนรู้และพัฒนาทักษะชีวิตที่สำคัญในหลายด้านและสามารถนำไปใช้ในสถานการณ์จริงได้ (Bowers & Shinn, 2003)

อุปสรรคในการส่งเสริมทักษะชีวิตผ่านการศึกษา

การขาดความเข้าใจในบทบาทของทักษะชีวิต แม้ว่าทักษะชีวิตจะมีความสำคัญอย่างมากในการเตรียมความพร้อมให้กับผู้เรียนสำหรับการดำเนินชีวิตในสังคมร่วมสมัย แต่ยังคงมีความเข้าใจที่จำกัดเกี่ยวกับบทบาทของทักษะชีวิตในหลายประเทศและสถานศึกษา (OECD, 2018) หลายครั้งที่ระบบการศึกษาให้ความสำคัญกับเนื้อหาทางวิชาการหรือการเรียนรู้แบบทฤษฎีมากกว่าการพัฒนาทักษะที่จำเป็นสำหรับการใช้ชีวิตจริง เช่น การจัดการกับอารมณ์ การทำงานเป็นทีม หรือการตัดสินใจในสถานการณ์ที่มีความซับซ้อน. การขาดความเข้าใจในบทบาทของทักษะชีวิตทำให้หลักสูตรการศึกษามักไม่สามารถบูรณาการทักษะเหล่านี้ได้อย่างมีประสิทธิภาพในทุกระดับการศึกษา

หลายครั้งหลักสูตรการศึกษาจึงไม่สามารถตอบสนองความต้องการในด้านทักษะชีวิตที่ผู้เรียนต้องการในชีวิตประจำวันและชีวิตการทำงานได้ ทำให้เกิดช่องว่างระหว่างการศึกษากับ

วิชาการและทักษะที่จำเป็นในการดำเนินชีวิต (OECD, 2018) การขาดการตระหนักถึงความสำคัญของทักษะชีวิตจึงเป็นอุปสรรคที่สำคัญที่ต้องการการปรับเปลี่ยนในเชิงระบบการศึกษา

ข้อจำกัดของหลักสูตรการศึกษา

หลักสูตรการศึกษาที่เน้นการสอบแข่งขันและการศึกษาทางวิชาการเป็นหลักสามารถกลายเป็นข้อจำกัดสำคัญในการพัฒนาทักษะชีวิตที่สำคัญ (Darling-Hammond, 2010) เมื่อระบบการศึกษามุ่งเน้นการสอบแข่งขันและการทำคะแนนที่ดีในวิชาการเป็นหลัก บางครั้งทักษะชีวิตที่จำเป็นต่อการปรับตัวในสังคมและในสถานการณ์ชีวิตจริงอาจถูกมองข้าม ตัวอย่างเช่น การพัฒนาทักษะทางสังคม การคิดเชิงวิพากษ์ และการทำงานร่วมกับผู้อื่น. การเรียนรู้ที่เน้นการสอบเป็นหลักทำให้ผู้เรียนมักพลาดโอกาสในการพัฒนาทักษะที่จำเป็นในการทำงานร่วมกับผู้อื่นและการแก้ปัญหาที่ไม่สามารถคาดการณ์ล่วงหน้าได้

นอกจากนี้ หลักสูตรที่เน้นการเรียนการสอนแบบเดิมที่ไม่ได้ปรับตัวให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในสังคมร่วมสมัยยังเป็นอุปสรรคในการพัฒนาทักษะชีวิตที่มีความยืดหยุ่นและสามารถใช้ได้ในสถานการณ์ต่าง ๆ (Darling-Hammond, 2010) การปรับเปลี่ยนหลักสูตรการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของโลกปัจจุบันและการให้ความสำคัญกับทักษะชีวิตจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยเสริมสร้างความสามารถในการปรับตัวและพัฒนาผู้เรียนในระยะยาว

อุปสรรคจากการขาดทรัพยากร

การขาดทรัพยากรในการฝึกอบรมครูและการสนับสนุนด้านการศึกษาคืออุปสรรคสำคัญในการพัฒนาและส่งเสริมทักษะชีวิตในโรงเรียน (UNICEF, 2012) ในหลายประเทศ การฝึกอบรมครูเพื่อให้สามารถสอนทักษะชีวิตอย่างมีประสิทธิภาพยังคงเป็นปัญหาที่สำคัญ โดยเฉพาะในประเทศที่มีข้อจำกัดด้านงบประมาณและทรัพยากรในการพัฒนาอาชีพครู

นอกจากนี้ การขาดการสนับสนุนจากภาครัฐหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมการศึกษาเชิงบูรณาการที่เน้นทักษะชีวิตยังทำให้การพัฒนาทักษะชีวิตในโรงเรียนไม่เกิดผลอย่างเต็มที่

การขาดทรัพยากรเหล่านี้ไม่เพียงแต่ทำให้ครูไม่สามารถสอนทักษะชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่ยังทำให้โรงเรียนไม่สามารถจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการฝึกฝนทักษะชีวิตที่

เหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียนได้ (UNICEF, 2012) ดังนั้น การจัดสรรทรัพยากรให้เพียงพอในการพัฒนาครูและสร้างสภาพแวดล้อมที่สนับสนุนการพัฒนาทักษะชีวิตจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นในการเอาชนะอุปสรรคนี้

แนวทางการพัฒนาและส่งเสริมทักษะชีวิตในระบบ

การพัฒนาหลักสูตรที่เหมาะสม

การปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาที่รวมทักษะชีวิตในทุกระดับตั้งแต่ระดับอนุบาลจนถึงระดับอุดมศึกษาจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาทักษะชีวิตได้อย่างเต็มที่ (P21, 2015) การรวมทักษะชีวิตเข้ากับหลักสูตรการศึกษาทุกระดับจะช่วยเตรียมผู้เรียนให้พร้อมสำหรับการเผชิญหน้ากับปัญหาและสถานการณ์ที่อาจเกิดขึ้นในชีวิตจริง ทักษะชีวิตที่สำคัญ เช่น การคิดเชิงวิพากษ์ การตัดสินใจที่มีเหตุผล การทำงานร่วมกับผู้อื่น และการจัดการกับอารมณ์ สามารถนำมาใช้ได้หลาย ๆ สถานการณ์ ทั้งในที่ทำงานและในชีวิตส่วนตัว

หลักสูตรที่เน้นทักษะชีวิตจะช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนและพัฒนาเหล่านี้ผ่านการเรียนการสอนที่หลากหลายรูปแบบ เช่น การทำโครงการกลุ่ม การฝึกการพูดในที่สาธารณะ การคิดและแก้ปัญหาผ่านสถานการณ์จำลอง หรือการอภิปรายในชั้นเรียน (P21, 2015) การบูรณาการทักษะชีวิตเข้าไปในหลักสูตรการศึกษาจึงเป็นการพัฒนาความสามารถของผู้เรียนในการเตรียมตัวสู่โลกที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาและความท้าทายที่ไม่คาดคิด

การฝึกอบรมครู

การฝึกอบรมครูในด้านการพัฒนาและส่งเสริมทักษะชีวิตจะช่วยให้ครูสามารถสอนทักษะเหล่านี้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Zins et al., 2004) ครูเป็นตัวกลางที่สำคัญในการถ่ายทอดทักษะชีวิตสู่ผู้เรียน ดังนั้นการฝึกอบรมครูในด้านทักษะชีวิตจึงมีความสำคัญมาก ครูไม่เพียงแต่ต้องมีความรู้ในวิชาการ แต่ยังต้องมีทักษะในการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนด้วย

การฝึกอบรมครูควรเน้นทักษะการสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียน การใช้เทคนิคในการสอนที่ส่งเสริมการคิดเชิงวิพากษ์ และการทำงานร่วมกับผู้อื่น รวมถึงการพัฒนาความสามารถในการจัดการกับอารมณ์ของผู้เรียน (Zins et al., 2004) นอกจากนี้ การให้ครูเข้าใจถึงบทบาทของทักษะชีวิตและวิธีการที่จะนำไปใช้ในการเรียนการสอนในห้องเรียนจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการพัฒนาทักษะเหล่านี้ในผู้เรียน

การส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต

การส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเป็นอีกหนึ่งแนวทางในการพัฒนาทักษะชีวิตอย่างต่อเนื่อง (National Research Council, 2012) การเรียนรู้ตลอดชีวิตไม่ได้จำกัดอยู่ที่การเรียนในห้องเรียนเท่านั้น แต่หมายถึงการเรียนรู้ที่สามารถดำเนินการได้ในทุกช่วงอายุและในทุกสถานการณ์ การส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาทักษะชีวิตได้ในระยะยาว โดยสามารถนำไปใช้และปรับตัวในโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

การสร้างวัฒนธรรมของการเรียนรู้ตลอดชีวิตในสังคมและในโรงเรียนจะช่วยให้ผู้เรียนรู้สึกมี

ความรับผิดชอบในการพัฒนาตนเองและมุ่งมั่นที่จะพัฒนาทักษะชีวิตอย่างต่อเนื่อง (National Research Council, 2012) การให้โอกาสในการเรียนรู้ผ่านแพลตฟอร์มดิจิทัล หรือกิจกรรมที่สามารถทำได้ตลอดชีวิต เช่น การฝึกฝนทักษะใหม่ ๆ หรือการเรียนรู้จากประสบการณ์ในที่ทำงาน จะช่วยเสริมสร้างทักษะชีวิตที่มีความยืดหยุ่นและสามารถนำไปใช้ได้ ในหลากหลายสถานการณ์

การทบทวนบทบาทสำคัญของการศึกษาและความสำคัญของการส่งเสริมทักษะชีวิตในระบบการศึกษา

การศึกษาไม่เพียงแต่ให้ความรู้ทางวิชาการแก่ผู้เรียน แต่ยังมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาทักษะชีวิตที่จำเป็นสำหรับการใช้ชีวิตในสังคมร่วมสมัย (UNESCO, 2015) ทักษะชีวิตเหล่านี้ไม่ใช่สิ่งที่ผู้เรียนสามารถเรียนรู้จากหนังสือเรียนเท่านั้น แต่ต้องได้รับการฝึกฝนผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายและการพัฒนาทักษะการคิด การตัดสินใจ การสื่อสาร และการทำงานร่วมกับผู้อื่น การศึกษาเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการเตรียมผู้เรียนให้พร้อมสำหรับการเผชิญกับสถานการณ์ที่มีความท้าทายและการปรับตัวให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงในสังคมโลกที่รวดเร็วและซับซ้อน

การเน้นการพัฒนาทักษะชีวิตควบคู่ไปกับการศึกษาทางวิชาการเป็นแนวทางที่ช่วยเสริมสร้างความสามารถในการดำรงชีวิตของผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ (UNESCO, 2015) การศึกษาในปัจจุบันจึงต้องมุ่งเน้นไปที่การพัฒนาทักษะเหล่านี้ควบคู่กับการเรียนการสอนในวิชาการ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตจริงและเป็นประโยชน์ในอาชีพการงาน ความสำคัญของการส่งเสริมทักษะชีวิตในระบบการศึกษา

ทักษะชีวิตเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถปรับตัวและประสบความสำเร็จในชีวิตการทำงานและชีวิตส่วนตัว (Zins et al., 2004) การส่งเสริมทักษะชีวิตในระบบการศึกษาจะช่วยให้ผู้เรียนมีความสามารถในการเผชิญกับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตจริง ทั้งในแง่ของการทำงานร่วมกับผู้อื่น การตัดสินใจที่ดี การจัดการกับความเครียด และการปรับตัวในสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา. ทักษะชีวิตเหล่านี้จะช่วยสร้างพื้นฐานที่มั่นคงในการเตรียมผู้เรียนให้พร้อมสำหรับการเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพในสังคม

การศึกษาไม่ควรจำกัดแค่การสอนวิชาการเพียงอย่างเดียว แต่ต้องรวมถึงการพัฒนาทักษะที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตจริงได้ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถสร้างความสำเร็จในชีวิตทั้งในด้านส่วนตัวและด้านอาชีพ (Darling-Hammond, 2010)

ทิศทางในอนาคต

ในอนาคตการพัฒนาระบบการศึกษาที่เน้นการส่งเสริมทักษะชีวิตอย่างต่อเนื่องจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถเผชิญกับความท้าทายในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ (National Research Council, 2012) การศึกษาในอนาคตจะต้องไม่เพียงแค่เตรียมความรู้ทางวิชาการ แต่ต้องพัฒนาทักษะชีวิตที่สำคัญ เช่น การคิดเชิงวิพากษ์ การทำงานเป็นทีม และการปรับตัวในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การพัฒนาทักษะเหล่านี้ในระบบการศึกษาจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถรับมือกับความท้าทายในอนาคตและสร้างการพัฒนาที่ยั่งยืนในสังคม

ระบบการศึกษาควรให้ความสำคัญกับการบูรณาการทักษะชีวิตในหลักสูตรการศึกษาทุกระดับ เพื่อเตรียมผู้เรียนให้พร้อมสำหรับโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง และให้โอกาสในการพัฒนาทักษะที่จำเป็นสำหรับการปรับตัวในสังคม (P21, 2015)

สรุป

การศึกษามีบทบาทสำคัญในการพัฒนาทักษะชีวิตที่จำเป็นสำหรับการใช้ชีวิตในสังคมร่วมสมัย โดยไม่เพียงแต่ให้ความรู้ทางวิชาการเท่านั้น แต่ยังช่วยเสริมสร้างทักษะที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถปรับตัวและเผชิญกับความท้าทายต่าง ๆ ในชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทักษะชีวิตเช่น การคิดเชิงวิพากษ์ การทำงานเป็นทีม การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ และการจัดการกับอารมณ์ ล้วนเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุขและประสบความสำเร็จในอาชีพการงาน การพัฒนาหลักสูตรที่เน้นการบูรณาการทักษะชีวิตตั้งแต่ระดับ

อนุบาลจนถึงระดับอุดมศึกษาเป็นวิธีหนึ่งที่จะช่วยเสริมสร้างทักษะเหล่านี้ให้กับผู้เรียน โดยต้องปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการในยุคปัจจุบันและมีความยืดหยุ่นในการนำไปใช้ในชีวิตจริง การฝึกอบรมครูเพื่อให้สามารถสอนทักษะชีวิตอย่างมีประสิทธิภาพก็เป็นปัจจัยสำคัญในการส่งเสริมทักษะเหล่านี้ โดยครูต้องมีความเข้าใจในบทบาทของทักษะชีวิตและสามารถใช้เทคนิคในการสอนเพื่อพัฒนาและส่งเสริมทักษะชีวิตของผู้เรียนได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้การส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเป็นการเตรียมความพร้อมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาทักษะชีวิตได้อย่างต่อเนื่องและสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันและในที่ทำงานได้ การศึกษาในปัจจุบันและในอนาคตควรมุ่งเน้นไปที่การพัฒนาทักษะชีวิตควบคู่ไปกับการเรียนการสอนทางวิชาการ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถปรับตัวและรับมือกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในสังคมโลกที่รวดเร็วและซับซ้อน และพร้อมที่จะเผชิญกับความท้าทายในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ.

เอกสารอ้างอิง

- Autor, D. H. (2014). Skills, education, and the rise of earnings inequality among the "other 99 percent. *Science*, 344(6186), 843-851.
- Darling-Hammond, L. (2008). The case for diversity in teacher preparation. *Educational Leadership*, 65(6), 10-16.
- Hargreaves, A. (2010). *The Fourth Way: The Inspiring Future for Educational Change*. Corwin Press.
- Kegan, R. (2009). *Immunity to Change: How to Overcome It and Unlock the Potential in Yourself and Your Organization*. Harvard Business Press.
- OECD. (2018). *The Future of Education and Skills: Education 2030*. OECD Publishing.
- Saavedra, A. R., & Opfer, V. D. (2012). Learning 21st-Century Skills Requires 21st-Century Teaching. *Phi Delta Kappan*, 93(3), 8-13.
- Schwab, K. (2016). *The Fourth Industrial Revolution*. Penguin Random House.

National Research Council. (2012). *Education for Life and Work: Developing Transferable Knowledge and Skills in the 21st Century*. National Academies Press.

P21. (2015). *Framework for 21st Century Learning*. Partnership for 21st Century Skills.

UNICEF. (2012). *Life Skills Education for Children and Adolescents in Schools*. UNICEF.

Zins, J. E., Elias, M. J., & Greenberg, M. T. (2004). *Building Academic Success on Social and Emotional Learning: What Does the Research Say? Teachers*. College Press.

Christensen, C. M., Horn, M. B., & Johnson, C. W. (2013). *Disrupting Class: How Disruptive Innovation Will Change the Way the World Learns*. McGraw-Hill Education.

Cohen, S., & Wills, T. A. (1985). Stress, Social Support, and the Buffering Hypothesis. *Psychological Bulletin*, 98(2), 310-357.

Durlak, J. A., Weissberg, R. P., Dymnicki, A. B., Taylor, R. D., & Schellinger, K. B. (2011). The Impact of Enhancing Students' Social and Emotional Learning: A Meta-Analysis of School-Based Universal Interventions. *Child Development*, 82(1), 405-432.

Goleman, D. (1995). *Emotional Intelligence: Why It Can Matter More Than IQ*. Bantam.

Salovey, P., & Mayer, J. D. (1990). Emotional Intelligence. *Imagination, Cognition and Personality*, 9(3), 185-211.

Bowers, A. J., & Shinn, M. D. (2003). The relationship between school climate and academic achievement: A meta-analytic review. *Educational Psychology Review*, 15(4), 313-335.

- Clemens, R., Rones, M., & Weitzman, E. (2009). Experiential learning for life skills: The impact of internships on students' social and emotional development. *Journal of Youth Development*, 4(1), 34-45.
- Garmston, R., & Wellman, B. (2013). *The Adaptive School: A Sourcebook for Developing Collaborative Groups*. Solution Tree Press.
- Kraft, M. A. (2003). Project-based learning: An approach to developing problem-solving skills. *Educational Leadership*, 61(2), 12-15.
- Darling-Hammond, L. (2010). *The Flat World and Education: How America's Commitment to Equity Will Determine Our Future*. Teachers College Press.
- UNICEF. (2012). *Education for Children and Adolescents: A Guide to Building a Better Future*. UNICEF.
- UNESCO. (2015). *Rethinking Education: Towards a Global Common Good?*. UNESCO Publishing.

รูปแบบการบริหารงานบุคคลในยุคดิจิทัลตามหลักอริยสัจ 4
สำหรับผู้บริหารมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*
A MODEL OF PERSONNEL MANAGEMENT IN THE DIGITAL ERA BASED
ON THE FOUR NOBLE TRUTHS FOR ADMINISTRATORS OF
MAHACHULALONGKORNRAJAVIDYALAYA UNIVERSITY

พระมหาสุริยา กิตติสาร (สังโยชะ)

PhramahaDuriya Kittisaro (Sungyoka)

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand

Corresponding Author's Email: Kinotduriya@gmail.com

วันที่รับบทความ : 11 กุมภาพันธ์ 2569; วันแก้ไขบทความ 27 กุมภาพันธ์ 2569; วันตอบรับบทความ : 27 กุมภาพันธ์ 2569

Received 11 February 2026; Revised 27 February 2026; Accepted 27 February 2026

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบการบริหารงานบุคคลในยุคดิจิทัลตามหลักอริยสัจ 4 สำหรับผู้บริหารมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย โดยมุ่งเน้นการแนวคิดการบริหารทรัพยากรมนุษย์สมัยใหม่เข้ากับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา เพื่อใช้เป็นกรอบแนวคิดในการพัฒนาการบริหารงานบุคคลให้มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับบริบทการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีดิจิทัล และยังสามารถธำรงรักษาอัตลักษณ์ด้านคุณธรรมและจริยธรรมขององค์กรการศึกษา การศึกษานี้เป็นการศึกษาเชิงเอกสาร โดยวิเคราะห์ข้อมูลจาก

Citation:

* พระมหาสุริยา กิตติสาร (สังโยชะ). (2569). รูปแบบการบริหารงานบุคคลในยุคดิจิทัลตามหลักอริยสัจ 4 สำหรับผู้บริหารมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. วารสารนวัตกรรมสังคมศาสตร์, 3(1), 31-45.

PhramahaDuriya Kittisaro (Sungyoka). (2026). A Model of Personnel Management in the Digital Era Based on the Four Noble Truths for Administrators of Mahachulalongkornrajavidyalaya University. Journal of Social Sciences Innovations, 3(1), 31-45.;

DOI: <https://doi.org/10.14456/jssi.2026.4>

<https://so13.tci-thaijo.org/index.php/jssi>

ตำรา เอกสารทางวิชาการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานบุคคลในยุคดิจิทัลและหลักพุทธธรรม

ผลการศึกษาพบว่า หลักอริยสัจ 4 ได้แก่ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ และมรรค สามารถนำมาประยุกต์ใช้เป็นกระบวนการบริหารงานบุคคลอย่างเป็นระบบ เริ่มจากการตระหนักรู้และวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นในการบริหารงานบุคคลในยุคดิจิทัล การวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาอย่างมีเหตุผล การกำหนดเป้าหมายการพัฒนาบุคลากรที่ชัดเจน และการกำหนดแนวทางการบริหารและพัฒนาอย่างเหมาะสมตามหลักพุทธธรรม การประยุกต์ใช้หลักอริยสัจ 4 ช่วยให้ผู้บริหารสามารถบริหารงานบุคคลได้อย่างมีประสิทธิภาพ เกิดความสมดุลระหว่างการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลกับการพัฒนาจิตใจและคุณธรรมของบุคลากร ส่งผลให้บุคลากรมีความรู้ความสามารถด้านดิจิทัล มีคุณธรรมจริยธรรม มีความสุขในการทำงาน และนำไปสู่ความยั่งยืนของการบริหารองค์กรทางการศึกษาในยุคดิจิทัล

คำสำคัญ : การบริหารงานบุคคล, ยุคดิจิทัล, อริยสัจ 4, พุทธบริหาร

Abstract

This academic article aims to study a model of personnel management in the digital era based on the Four Noble Truths for administrators of Mahachulalongkornrajavidyalaya University. The study focuses on integrating modern human resource management concepts with Buddhist principles in order to develop a conceptual framework for enhancing the effectiveness of personnel administration in response to digital technological changes, while at the same time preserving the moral and ethical identity of an educational organization. This study employs a documentary research approach, analyzing data from textbooks, academic documents, and related research on digital-era personnel management and Buddhist teachings.

The findings reveal that the Four Noble Truths—namely *Dukkha* (suffering), *Samudaya* (the cause of suffering), *Nirodha* (the cessation of suffering), and *Magga* (the path leading to the cessation of suffering)—can be applied as a systematic process for personnel management. This process begins

with recognizing and analyzing problems arising in personnel administration in the digital era, followed by rational analysis of their causes, the establishment of clear goals for personnel development, and the formulation of appropriate management and development strategies in accordance with Buddhist principles. The application of the Four Noble Truths enables administrators to manage personnel effectively, achieving a balance between the use of digital technology and the cultivation of personnel's minds, morality, and ethics. As a result, personnel develop digital competencies, uphold moral and ethical values, experience happiness at work, and contribute to the sustainable management of educational organizations in the digital era.

Keywords: Personnel Management, Digital Era, Four Noble Truths, Buddhist Management

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีดิจิทัลได้ส่งผลกระทบอย่างกว้างขวางต่อการดำเนินงานขององค์กรในทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และสถาบันการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการบริหารงานบุคคลซึ่งถือเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนองค์กรให้สามารถดำเนินภารกิจและบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ การนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์ เช่น ระบบสารสนเทศทรัพยากรมนุษย์ (Human Resource Information System: HRIS) การเรียนรู้ผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ และการทำงานในรูปแบบดิจิทัล ได้ช่วยเพิ่มความสะดวกรวดเร็ว และความแม่นยำในการบริหารจัดการ (Dessler, 2020) อย่างไรก็ตาม การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวยังนำมาซึ่งความท้าทายใหม่ ๆ ที่ผู้บริหารจำเป็นต้องตระหนักและรับมืออย่างรอบคอบ

สถาบันอุดมศึกษาในยุคดิจิทัลจำเป็นต้องปรับตัวให้สอดคล้องกับบริบทการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านโครงสร้างการบริหาร ระบบการทำงาน และการพัฒนาศักยภาพของบุคลากร เพื่อรองรับการแข่งขันและการเปลี่ยนแปลงของสังคมแห่งความรู้ (knowledge-based society) การพัฒนาทักษะดิจิทัล (digital skills) ของบุคลากรจึงกลายเป็นประเด็นสำคัญที่องค์กรต้องให้ความสำคัญควบคู่ไปกับการพัฒนาความรู้และความสามารถทางวิชาการ

(Ulrich, 2017) อย่างไรก็ตาม การมุ่งเน้นการใช้เทคโนโลยีเป็นหลักโดยขาดการคำนึงถึงมิติด้านจิตใจ คุณธรรม และคุณค่าของความเป็นมนุษย์ อาจก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ เช่น ความเครียดจากการทำงาน ความรู้สึกแปลกแยกในองค์กร การขาดความผูกพันต่อองค์กร และความเสื่อมถอยด้านจริยธรรมในการปฏิบัติงาน

การบริหารงานบุคคลในบริบทของสถาบันอุดมศึกษาจึงไม่ควรมุ่งเน้นเฉพาะประสิทธิภาพเชิงระบบหรือผลสัมฤทธิ์ทางเทคโนโลยีเท่านั้น หากแต่ควรให้ความสำคัญกับการพัฒนามนุษย์อย่างรอบด้าน ทั้งด้านสติปัญญา จิตใจ และคุณธรรมจริยธรรม แนวคิดดังกล่าวสอดคล้องกับหลักการบริหารเชิงคุณค่า (value-based management) ที่มุ่งเน้นการสร้างสมดุลระหว่างเป้าหมายขององค์กรกับคุณค่าของบุคลากร (Dessler, 2020) โดยเฉพาะในสถาบันการศึกษาที่มีบทบาทในการผลิตและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของสังคม

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยเป็นสถาบันอุดมศึกษาที่มีอัตลักษณ์เฉพาะด้านพระพุทธศาสนา มีพันธกิจในการจัดการศึกษาที่บูรณาการศาสตร์สมัยใหม่เข้ากับหลักพระพุทธธรรม การนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาใช้ในการบริหารจัดการองค์กรจึงเป็นจุดเด่นที่สำคัญ และเป็นแนวทางที่สอดคล้องกับบริบทและพันธกิจของมหาวิทยาลัย (มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2564) โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลักอริยสัจ 4 ซึ่งเป็นหลักธรรมพื้นฐานและเป็นหัวใจของพระพุทธศาสนา สามารถนำมาประยุกต์ใช้เป็นกรอบแนวคิดในการบริหารงานบุคคลได้อย่างเป็นระบบและมีเหตุผล

หลักอริยสัจ 4 ประกอบด้วย ทุกข์ สมุทัย นิโรธ และมรรค เป็นหลักธรรมที่มุ่งเน้นการเข้าใจปัญหา การค้นหาสาเหตุของปัญหา การกำหนดเป้าหมายของการแก้ปัญหา และการดำเนินการตามแนวทางที่ถูกต้องเพื่อให้บรรลุเป้าหมายนั้น (พระพรหมคุณาภรณ์ [ป.อ. ปยุตโต], 2560) เมื่อนำหลักอริยสัจ 4 มาประยุกต์ใช้ในบริบทการบริหารงานบุคคล จะช่วยให้ผู้บริหารสามารถมองเห็นปัญหาในการบริหารอย่างรอบด้าน วิเคราะห์สาเหตุของปัญหาอย่างเป็นระบบ และกำหนดแนวทางการบริหารที่สอดคล้องกับทั้งบริบทของยุคดิจิทัลและคุณค่าทางจริยธรรม

ในยุคดิจิทัล ปัญหาในการบริหารงานบุคคลอาจปรากฏในรูปของการขาดทักษะดิจิทัล ความต้านทานต่อการเปลี่ยนแปลง ความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงเทคโนโลยี รวมถึงความเครียดและความกดดันจากการทำงานในสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ปัญหาเหล่านี้สามารถพิจารณาได้ในมิติของ “ทุกข์” ตามหลักอริยสัจ 4 ขณะที่การวิเคราะห์สาเหตุของ

ปัญหา หรือ “สมุทัย” จะช่วยให้ผู้บริหารเข้าใจรากเหง้าของปัญหาอย่างแท้จริง และสามารถกำหนดเป้าหมายของการพัฒนา หรือ “นิโรธ” ได้อย่างชัดเจน ส่วน “มรรค” จะเป็นแนวทางในการดำเนินการบริหารและพัฒนาบุคลากรที่เหมาะสม ทั้งในด้านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในการทำงาน

ดังนั้น การศึกษารูปแบบการบริหารงานบุคคลในยุคดิจิทัลตามหลักอริยสัจ 4 สำหรับผู้บริหารมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จึงมีความสำคัญทั้งในเชิงวิชาการและเชิงปฏิบัติ เนื่องจากช่วยเสนอกรอบแนวคิดในการบริหารงานบุคคลที่ผสมผสานแนวคิดการบริหารสมัยใหม่เข้ากับหลักพุทธธรรมอย่างเป็นระบบ อันจะนำไปสู่การพัฒนาบุคลากรอย่างสมดุล การเสริมสร้างคุณภาพชีวิตในการทำงาน และความยั่งยืนขององค์กรทางการศึกษาในยุคดิจิทัล

แนวคิดการบริหารงานบุคคลในยุคดิจิทัล

1. ความหมายและความสำคัญของการบริหารงานบุคคลในยุคดิจิทัล

การบริหารงานบุคคลในยุคดิจิทัล หรือ Digital Human Resource Management (D-HRM) หมายถึง การนำเทคโนโลยีสารสนเทศและนวัตกรรมดิจิทัลเข้ามาประยุกต์ใช้ในกระบวนการจัดการทรัพยากรมนุษย์ตั้งแต่ต้นจนจบ ได้แก่ การสรรหา (Recruitment) การคัดเลือก (Selection) การพัฒนาและฝึกอบรม (Training & Development) การประเมินผล การปฏิบัติงาน (Performance Appraisal) การบริหารค่าตอบแทน (Compensation & Benefits) ไปจนถึงการรักษาและสร้างความผูกพันของบุคลากรทั้งภายในและภายนอกองค์กร (Dessler, 2020) การนำระบบดิจิทัลมาใช้งาน HR ช่วยให้การทำงานมีความรวดเร็ว ถูกต้อง และมีความสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของบริบทสังคมและเทคโนโลยีที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง (Ulrich, 2017)

ในบริบทปัจจุบัน เทคโนโลยีสารสนเทศ เช่น ระบบงานบุคคลอัตโนมัติ (HRIS: Human Resource Information System), การบริหารด้วยระบบคลาวด์ (Cloud HR), ปัญญาประดิษฐ์ (AI), Big Data Analytics, ระบบอิเล็กทรอนิกส์สำหรับการประเมินผล และระบบการสื่อสารผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ ได้กลายเป็นเครื่องมือสำคัญในการจัดการทรัพยากรมนุษย์ที่ช่วยเสริมสร้างความสามารถในการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์และการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ (Dessler, 2020) บทบาทของผู้บริหารบุคลากรจึงไม่ได้จำกัดอยู่เพียงงาน

เชิงปฏิบัติการเท่านั้น แต่ขยายไปสู่การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึกและการวางแผนเชิงกลยุทธ์เพื่อเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันขององค์กร (Ulrich, 2017)

การบริหารงานบุคคลที่สอดคล้องกับยุคดิจิทัลจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความอยู่รอดและการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์กร เพราะองค์กรที่ขาดระบบและกลไกในการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้และทักษะที่เหมาะสม ย่อมไม่สามารถตอบสนองต่อแรงกดดันจากการแข่งขันในยุคที่ข้อมูลและเทคโนโลยีเป็นตัวขับเคลื่อนหลักขององค์กรได้

2. องค์ประกอบสำคัญของการบริหารงานบุคคลในยุคดิจิทัล

การบริหารงานบุคคลในยุคดิจิทัลประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญหลายประการ ที่เชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบ ได้แก่

2.1 ระบบข้อมูลบุคลากรแบบดิจิทัล (Digital HRIS) ระบบสารสนเทศสำหรับการบริหารทรัพยากรมนุษย์ หรือ HRIS เป็นระบบสะสมข้อมูลและจัดเก็บข้อมูลบุคลากรทั้งหมดในรูปแบบดิจิทัล ซึ่งช่วยให้ผู้บริหารสามารถเข้าถึงข้อมูลได้อย่างรวดเร็วและสะดวก ส่งผลให้การวางแผนและตัดสินใจเป็นไปอย่างมีข้อมูลประกอบการวิเคราะห์ (Dessler, 2020) HRIS ยังสามารถเชื่อมโยงกับระบบอื่นๆ ภายในองค์กร เช่น ระบบเงินเดือน ระบบฝึกอบรม และระบบติดตามผลงาน ซึ่งช่วยให้การทำงานเป็นไปในลักษณะบูรณาการและลดการซ้ำซ้อนของงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.2 การสรรหาและคัดเลือกด้วยเทคโนโลยี ในยุคดิจิทัล การสรรหาและคัดเลือกบุคลากรมีรูปแบบที่เปลี่ยนไปจากเดิม เช่น การใช้ระบบออนไลน์ในการประกาศรับสมัคร การใช้ AI ช่วยในกระบวนการคัดเลือกผู้สมัคร หรือการใช้ข้อมูลใหญ่ (Big Data) เพื่อทำนายแนวโน้มและความเหมาะสมของผู้สมัครกับตำแหน่งงาน ซึ่งช่วยลดเวลาและต้นทุนในการสรรหา (Ulrich, 2017)

2.3 การพัฒนาและฝึกอบรมผ่านเทคโนโลยี การฝึกอบรมและพัฒนาทักษะในยุคดิจิทัลไม่ได้จำกัดอยู่เพียงการอบรมแบบพบหน้าเท่านั้น แต่รวมถึงการเรียนรู้ออนไลน์ (e-Learning), ฐานการเรียนรู้ดิจิทัล, ระบบประเมินผลแบบดิจิทัล และการใช้แอปพลิเคชันและแพลตฟอร์มเพื่อพัฒนาทักษะเฉพาะด้าน เป็นต้น ซึ่งส่งเสริมให้บุคลากรสามารถเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องและยืดหยุ่นตามสถานการณ์ (Dessler, 2020)

2.4 การประเมินผลแบบดิจิทัล การใช้ระบบดิจิทัลช่วยให้การประเมินผลการปฏิบัติงานมีความเป็นธรรม มีความโปร่งใส และสามารถวิเคราะห์ผลการปฏิบัติงานได้เชิงลึก

เช่น การใช้เครื่องมือประเมินแบบออนไลน์ การติดตาม KPI ผ่านระบบดิจิทัล ฯลฯ ซึ่งช่วยให้ผู้บริหารเห็นภาพรวมของผลงานอย่างชัดเจน (Ulrich, 2017)

2.5 การรักษามูลค่าและการสร้างความผูกพัน การบริหารงานบุคคลในยุคดิจิทัลไม่ได้จำกัดอยู่ที่การจ้างงานเพียงเท่านั้น แต่รวมถึงการสร้างระบบที่ช่วยให้บุคลากรมีความผูกพันกับองค์กร มีแรงจูงใจในการทำงาน และมีคุณภาพชีวิตที่ดี ซึ่งสามารถทำได้ผ่านระบบสื่อสารดิจิทัล การให้บริการสนับสนุนบุคลากรผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ และการสร้างเครือข่ายชุมชนภายในองค์กร (Dessler, 2020)

3. ความท้าทายของการบริหารงานบุคคลในยุคดิจิทัล

แม้การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารงานบุคคลจะมีประโยชน์อย่างมาก แต่ก็ยังมีความท้าทายทั้งในด้านเทคโนโลยีและด้านมนุษย์ ดังนี้

3.1 ความไม่พร้อมด้านทักษะดิจิทัล บุคลากรบางส่วนยังขาดทักษะหรือความเข้าใจในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ทำให้เกิดช่องว่างระหว่างความต้องการขององค์กรกับความสามารถของบุคลากร (Ulrich, 2017)

3.2 ความปลอดภัยของข้อมูล การจัดเก็บข้อมูลบุคลากรในรูปแบบดิจิทัลต้องคำนึงถึงความปลอดภัยและการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลอย่างเข้มงวด โดยเฉพาะในยุคที่ภัยคุกคามทางไซเบอร์เพิ่มมากขึ้น (Dessler, 2020)

3.3 ความเครียดและสุขภาพของบุคลากร การทำงานในสภาพแวดล้อมดิจิทัลอาจทำให้บุคลากรต้องเผชิญกับแรงกดดันจากการเรียนรู้เทคโนโลยีใหม่ ๆ ตลอดเวลา ซึ่งอาจส่งผลต่อคุณภาพชีวิตและสภาวะจิตใจ (Ulrich, 2017)

4. แนวคิดพุทธบริหารกับการบริหารงานบุคคลในยุคดิจิทัล

แนวคิดพุทธบริหาร (Buddhist Administration) คือการบริหารงานโดยยึดหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเป็นแนวทางในการตัดสินใจและปฏิบัติ โดยให้ความสำคัญกับมนุษย์ในฐานะทรัพยากรที่มีคุณค่า ไม่เพียงแต่ในด้านประสิทธิภาพการทำงาน แต่รวมถึง คุณธรรม จริยธรรม และความสมดุลของชีวิต (พระพรหมคุณาภรณ์, 2560)

ในหลักพุทธบริหาร หลักอริยสัจ 4 (ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค) ถูกนำมาใช้เป็นกรอบวิเคราะห์สถานการณ์และแก้ไขปัญหาอย่างเป็นระบบ โดยเฉพาะในบริบทของบุคลากรที่ต้องเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงและแรงกดดันจากการทำงานในยุคดิจิทัล (พระพรหมคุณาภรณ์, 2560)

แนวคิดพุทธบริหารช่วยให้การบริหารงานบุคคลในยุคดิจิทัลไม่เพียงมุ่งหวังผลลัพธ์เชิงประสิทธิภาพเท่านั้น แต่ยังเน้นการพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคลากรด้วยการปลูกฝังจริยธรรม ความมั่นคงทางจิตใจ ความมีสติ และการสร้างความสมดุลในชีวิตการทำงาน (พระพรหมคุณาภรณ์, 2560) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการบริหารเชิงคุณค่า (value-based management) ที่มุ่งให้ความสำคัญทั้งผลสัมฤทธิ์งานและคุณค่าของบุคลากรในการอยู่ร่วมกันในองค์กร

การผสานแนวคิดพุทธบริหารเข้ากับการบริหารงานบุคคลในยุคดิจิทัลสามารถทำได้ในหลายระดับ เช่น การใช้สติปัญญาในการตัดสินใจ การปลูกฝังคุณธรรมผ่านกิจกรรมภายในองค์กร การพัฒนาความรับผิดชอบต่อสังคม และการส่งเสริมให้บุคลากรมีเป้าหมายชีวิตที่ชัดเจนซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดคุณธรรมและความสุขอันแท้จริงพระพรหมคุณาภรณ์, 2560)

ทฤษฎีผู้บริหารจัดการตามแนวพุทธศาสนา

สัญญา สัญญาวิวัฒน์ (2550) กล่าวถึงทฤษฎีผู้บริหารจัดการตามแนวพุทธ ศาสนา ซึ่งประกอบด้วยหลักธรรมที่ช่วยในการนำผู้คนและเป็นผู้หน้าที่ดีดั่งนั้นนับตั้งแต่ การสรรหาคนเข้าทำงาน การคัดเลือก การบรรจุแต่งตั้ง การโอน การย้าย การ ฝึกอบรม การพิจารณาความดีความชอบ การเลื่อนตำแหน่ง การเลื่อนเงินเดือน การ ปกครองบังคับบัญชา การดำเนินการทางวินัย การให้พ้นจากงานและการจ่ายบำเหน็จ บำนาญเมื่อออกจากงานไปแล้ว สามารถสรุปได้ ดังนี้

1. การบริหารงานบุคคล เป็นการบริหารทรัพยากรมนุษย์ เพื่อใช้คนให้ เหมาะสมกับงานตามวัตถุประสงค์และตามความต้องการของหน่วยงาน
2. การบริหารงานบุคคลมีขอบเขตกว้างขวาง ครอบคลุมตั้งแต่การ แสวงหา การคัดเลือก การจัดสรรบุคคลเข้าสู่หน่วยงานจนกระทั่งพ้นจากหน่วยงาน
3. การบริหารงานบุคคล เป็นกระบวนการเริ่มต้นตั้งแต่การวางแผน นโยบาย การกำหนดแผน และความต้องการด้านบุคคล การสรรหา การคัดเลือก การพัฒนา การกำหนดสวัสดิการ และประโยชน์เพื่อการประเมินผลการปฏิบัติงาน การเลื่อน ตำแหน่ง การโอนย้าย และการพ้นจากการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากร (อุษณีย์ จิตตะปาโล และ นุตประวีณ์ เลิศกาญจนวัติ 2548 : 3)

1. ปัญหา ผู้นำจะต้องมีปัญญาฉลาดเฉลียว คำว่าปัญญาในพุทธศาสนา มีทั้งที่เป็นตัวตนเป็นองค์ภาวะนอกจากประเภทของปัญญามี 3 ประการ 1) ปัญญา จากการฟัง การ

อ่าน การสังเกต2) ปัญหาจากการคิดพิจารณาใคร่ครวญ 3) ปัญหาจา การปฏิบัติและปัญหาที่เป็นวิธีการคิดที่เรียกว่าโยนิโสมนสิการที่มี 10 วิธี แต่จัดกลุ่ม แล้วเป็น 4 วิธี คือ 1) การคิดอย่างถูกวิธี 2) คิดอย่างมีระเบียบ3) คิดอย่างมีเหตุผล 4) คิดเชิงสร้างสรรค์

2. การมีพลัง ผู้นำจะต้องมีพลังต่างๆ ได้แก่ 1) พลังกาย 2) พลังโลก ทรัพย์ (ทรัพย์สิน เงินทอง) พลังอำนาจ คือ ผู้ช่วยผู้เป็นหัวแรงที่เข้มแข็ง 4) พลัง ชาติตระกูล และ5) พลังปัญญา

3. ทศพิธราชธรรม ผู้นำควรมีคุณสมบัติ 10 ประการเหล่านี้คือ 1) ทาน 2) ศีล 3) บริจาค (การเสียสละความสุขสำราญของหวงของตน) 4) ความ ซื่อตรง 5) ความอ่อนโยน 6) สามารถสละกิเลส 7) ความไม่โกรธ 8) ความไม่ เบียดเบียน 9) ความอดทน เช่น ต้องงานยาก และ 10) ความมั่นคงในธรรม

การบริหารงานบุคคล

การบริหาร หมายถึง ศิลปะศิลปะแห่งการทำงานให้สำเร็จโดยอาศัยคนอื่น ซึ่งนักบริหารมีหน้าที่ ในการวางแผน จัดองค์กรอำนวยการและควบคุมทรัพยากรบุคคลและทรัพยากรอื่น ๆ ให้ดำเนินงานไปใน ทิศทางเดียวกัน เพื่อบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ หน้าที่ของนักบริหารมีอยู่ 5 ประการ คือ การวางแผน (Planning) การจัดองค์การ (Organizing) การแต่งตั้งบุคลากร (Staffing) การอำนวยการ (Directing) และการควบคุม (Controlling) แม้ว่าหน้าที่ของนักบริหารทั้ง 5 ประการ จะถูกกำหนดโดยวิชาการ สมัยใหม่ก็ตาม แต่เมื่อว่ากันทางปฏิบัติแล้ว คนไทยเราก็คือบริหารบ้านเมืองแบบนี้มานานแล้ว หน้าที่ของนัก บริหารปรากฏชัดเจนในการปฏิบัติขององค์กรตั้งแต่สมัยโบราณ (พระเมธีธรรมาภรณ์ (ประยูร ธมมจิตโต), 2539 : 2-3)

การบริหาร หมายถึง การปกครอง (Government) การดูแลรักษาหมู่คณะและการดำเนินงาน หรือจัดการงาน (Management) กิจกรรมต่าง ๆ ของหมู่คณะ หรือองค์กรต่าง ๆ ให้ได้บรรลุผลสำเร็จ ลุล่วงตามนโยบาย (Policy) และวัตถุประสงค์ (Purpose / Objective) ขององค์กรนั้นๆ ด้วยดีมี ประสิทธิภาพ (Efficiency) และการบริหารหมู่คณะ คือ การปกครองดูแล ตลอดทั้งแนะนำสั่งสอนอบรม พระภิกษุสามเณรและคฤหัสถ์ ที่มีอยู่หรือพานักอาศัยอยู่ในวัดให้ประพฤติอยู่ในพระธรรมวินัย และตาม กฎหมายของบ้านเมือง กฎข้อบังคับ ระเบียบคำสั่ง และการประกาศของมหาเถรสมาคม (พระราชญาณ วิสิฐ (เสริมชัย ชยมงคล), 2548 : 26)

การบริหาร หมายถึง การที่มีบุคคลทั้งสองคนขึ้นไปทำงานอย่างใดอย่างหนึ่งร่วมกัน เพื่อบรรลุ วัตถุประสงค์เดียวกัน หรือศิลปะในการทำงานให้สำเร็จ โดยอาศัยความร่วมมือจากบุคคลอื่นๆ การทำงานของ คณะบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปร่วมมือกันปฏิบัติงานเพื่อบรรลุถึง วัตถุประสงค์ที่ตั้งเอาไว้ร่วมกัน หรือ หมายถึง กระบวนการทางสังคม ซึ่งสามารถมองได้ในเรื่องของโครงสร้าง เป็นความสำคัญระหว่าง ผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชาตามลำดับขั้นตอนของสายบังคับบัญชา ในหน้าที่เป็นขั้นตอน ของ หน่วยงานที่ระบุหน้าที่เด่นชัดมีความรับผิดชอบและเป็นเครื่องอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เพื่อให้งานนั้น สำเร็จตามเป้าหมายหรือทางการปฏิบัติงาน เป็นกระบวนการบริหารดำเนินการในสถานการณ์ที่บุคคลต่อบุคคลกำลังมีปฏิสัมพันธ์ หรือมีความสัมพันธ์ต่อกัน หรือการร่วมทำปฏิกิริยาเกี่ยวข้องซึ่งกันและกัน ส่วนความหมายของการบริหารนั้น หมายถึง การแก้ปัญหาให้บรรลุผลตามเป้าหมาย ลักษณะของการ แก้ปัญหาอาจดำเนินไปในรูปของการตัดสินใจ และการปฏิบัติงานก็ได้ความหมาย การบริหาร คือ การ นำทรัพยากรมาใช้ดำเนินงานตามกระบวนการ การจัดการให้บรรลุ วัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ (กมล รอดคล้าย, 2537: 99)

ภารกิจสำคัญในการบริหารมี 7 ประการ คือ

1. การวางแผน (Planning) หมายถึง การกำหนดโครงการอย่างกว้างๆ ว่ามีอะไรบ้างที่จะต้อง ปฏิบัติตามลำดับ วางแนววิธีปฏิบัติพร้อมด้วยวัตถุประสงค์ของการปฏิบัติงานนั้น ก่อนลงมือ ปฏิบัติการ
2. การจัดองค์การ (Organizing) หมายถึง การจัดรูปโครงสร้างหรือเค้าโครงของการบริหาร โดยกำหนดอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานย่อยหรือตำแหน่งต่างๆ ของหน่วยงานให้ชัดเจน พร้อมด้วยกำหนดลักษณะและวิธีการติดต่อสัมพันธ์ตามลำดับชั้นแห่งอำนาจหน้าที่สูงต่ำลดหลั่นลงไป
3. การจัดคนเข้าทำงาน (Staffing) หมายถึง การบริหารงานเกี่ยวกับตัวบุคคลของหน่วยงาน การบริหารงานบุคคลดังกล่าว รวมถึงตั้งแต่การแสวงหาคคนมาทำงาน การบรรจุ การแต่งตั้ง ฝึกอบรมและการพัฒนาบุคคล การบำรุงขวัญ การเลื่อนขั้น ลดขั้น ตลอดจนการพิจารณาให้ พ้นจากงาน และการบำรุงรักษาสภาพของการทำงานได้ดี และมีประสิทธิภาพให้คงอยู่ต่อไป

4. การสั่งการ (Directing) หมายถึง การอำนวยการหรือการวินิจฉัย สั่งการ หลังจาก การได้ วิเคราะห์และพิจารณาโดยรอบคอบ รวมทั้งการติดตาม ดูแล ให้มีการปฏิบัติตามคำสั่ง นั้นๆ

5. การประสานงาน (Coordinating) หมายถึง การประสานงานหรือติดต่อ สัมพันธ์กับ หน่วยงานย่อยหรือตำแหน่งต่างๆในองค์กร เพื่อก่อให้เกิดการทำงานที่มีประสิทธิภาพ ไม่มีการ ทำงานที่ซ้ำซ้อนหรือขัดแย้งกัน สามารถทำงานประสานความกลมกลืนกัน เพื่อวัตถุประสงค์ หลักขององค์กร

6. การรายงาน (Reporting) หมายถึง การเสนอรายงานไปยังผู้บังคับบัญชาหรือยัง หน่วยงานที่ เกี่ยวข้องทั้งบนและล่าง เพื่อทราบความก้าวหน้าของงานทุกระยะ สะดวกแก่การ ประสานงานอื่น จะเป็นการสร้างความเข้าใจอันดีร่วมกัน ตลอดจนเป็นการบำรุงขวัญไปใน ตัว

7. การงบประมาณ (Budgeting) หมายถึง การจัดสรรทรัพยากร หรือการทำ งบประมาณ การเงิน วางแผนหรือโครงการในการจ่ายเงิน การบัญชีและการควบคุมดูแลการใช้ จ่ายเงิน โดยรอบคอบและรัดกุม (อารีย์ สวัสดิ์สาส์ และคณะ, 2548: 32)

หลักอริยสัจ 4 กับการบริหารงานบุคคล

หลักอริยสัจ 4 อันประกอบด้วย ทุกข์ สมุทัย นิโรธ และมรรค เป็นหลักธรรมพื้นฐานที่ สามารถนำมาประยุกต์ใช้เป็นกรอบแนวคิดในการบริหารงานบุคคลได้อย่างเป็นระบบและมี เหตุผล โดยเฉพาะในบริบทของการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีดิจิทัลที่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมและ การทำงานของบุคลากรอย่างรวดเร็ว (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต), 2560)

ประการแรก ทุกข์ หมายถึง การตระหนักรู้ถึงปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการ บริหารงานบุคคลในยุคดิจิทัล เช่น ความต้านทานต่อการเปลี่ยนแปลง ความเครียดจากภาระ งานที่เพิ่มขึ้น และการขาดทักษะด้านดิจิทัลของบุคลากร ซึ่งผู้บริหารจำเป็นต้องรับรู้สภาพ ปัญหาอย่างรอบด้านและเป็นจริง (Dessler, 2020)

ประการที่สอง สมุทัย คือการวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหา อันอาจเกิดจากการขาด แผนพัฒนาทรัพยากรมนุษย์อย่างต่อเนื่อง การสื่อสารภายในองค์กรที่ไม่ทั่วถึง หรือการบริหาร ที่มุ่งเน้นเทคโนโลยีโดยละเลยมิติด้านจิตใจและคุณธรรมของบุคลากร (Armstrong, 2020)

ประการที่สาม นิโรธ หมายถึง เป้าหมายของการบริหารงานบุคคลที่มุ่งให้บุคลากรมีความสุขในการทำงาน มีทักษะดิจิทัลที่เหมาะสม และดำรงตนอยู่ในกรอบคุณธรรมจริยธรรม อันนำไปสู่ความมั่นคงและยั่งยืนขององค์กร (พระเทพเวที, 2558)

ประการสุดท้าย มรรค คือแนวทางในการแก้ไขและพัฒนา โดยผู้บริหารควรส่งเสริมการพัฒนาทักษะดิจิทัลควบคู่กับการปลูกฝังคุณธรรม การบริหารแบบมีส่วนร่วม และการนำหลักพุทธธรรมมาใช้ประกอบการตัดสินใจ ซึ่งจะช่วยให้การบริหารงานบุคคลในยุคดิจิทัลเกิดความสมดุลและมีประสิทธิภาพอย่างยั่งยืน (Ulrich et al., 2019)

รูปแบบการบริหารงานบุคคลตามหลักอริยสัจ 4

รูปแบบการบริหารงานบุคคลตามหลักอริยสัจ 4 สำหรับผู้บริหารมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย สามารถสรุปเป็นกระบวนการบริหารเชิงระบบจำนวน 4 ขั้นตอน ซึ่งมีความสอดคล้องกับทั้งแนวคิดการบริหารทรัพยากรมนุษย์สมัยใหม่และหลักพุทธธรรม อันเป็นอัตลักษณ์ของสถาบันการศึกษาทางพระพุทธศาสนา (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต), 2560)

ขั้นตอนที่หนึ่ง การวิเคราะห์ปัญหาเชิงระบบ เป็นการตระหนักรู้และทำความเข้าใจสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในการบริหารงานบุคคลในยุคดิจิทัล เช่น ความไม่พร้อมด้านทักษะดิจิทัล ความตึงเครียดจากการเปลี่ยนแปลงของรูปแบบการทำงาน และความไม่สมดุลระหว่างภาระงานกับคุณภาพชีวิตของบุคลากร ซึ่งสอดคล้องกับหลัก “ทุกข์” ในอริยสัจ 4 (Dessler, 2020)

ขั้นตอนที่สอง การค้นหาสาเหตุอย่างมีเหตุผล เป็นการวิเคราะห์ปัจจัยที่ก่อให้เกิดปัญหาอย่างเป็นระบบ ทั้งในด้านนโยบาย การสื่อสาร และกระบวนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยอาศัยหลักเหตุและผลตามหลัก “สมุทัย” เพื่อให้การแก้ไขปัญหามีความตรงประเด็น (Armstrong, 2020)

ขั้นตอนที่สาม การกำหนดเป้าหมายการพัฒนาอย่างชัดเจน มุ่งสร้างสภาพการบริหารงานบุคคลที่บุคลากรมีทักษะดิจิทัล มีความสุขในการทำงาน และมีคุณธรรมจริยธรรม ซึ่งสอดคล้องกับหลัก “นิโรธ” ในอริยสัจ 4 (พระเทพเวที, 2558)

ขั้นตอนที่สี่ การดำเนินการบริหารด้วยแนวทางที่ผสมผสานเทคโนโลยีดิจิทัลกับหลักคุณธรรม เป็นการนำแนวคิดการบริหารแบบมีส่วนร่วม การพัฒนาศักยภาพบุคลากรอย่างต่อเนื่อง และการใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสมตามหลัก “มรรค” ซึ่งช่วยส่งเสริมความมั่นคง

ยั่งยืน และสอดคล้องกับอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยในยุคดิจิทัล (Ulrich et al., 2019)

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากบทความ

บทความเรื่อง รูปแบบการบริหารงานบุคคลในยุคดิจิทัลตามหลักอริยสัจ 4 สำหรับผู้บริหารมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ก่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ที่มีคุณค่าในเชิงวิชาการและเชิงการบริหาร โดยเป็นการบูรณาการแนวคิดการบริหารทรัพยากรมนุษย์ในยุคดิจิทัลเข้ากับหลักพุทธธรรมอย่างเป็นระบบและมีเหตุผล

องค์ความรู้ใหม่ประการสำคัญ คือ การพัฒนาหลักอริยสัจ 4 จากหลักธรรมเขิงนามธรรมให้เป็นกรอบแนวคิดเชิงกระบวนการสำหรับการบริหารงานบุคคลในยุคดิจิทัล โดยสามารถจัดลำดับเป็นขั้นตอนการบริหารที่ชัดเจน ได้แก่ การตระหนักรู้และวิเคราะห์ปัญหาในการบริหารงานบุคคล (ทุกข์) การวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาอย่างเป็นระบบและมีเหตุผล (สมุทัย) การกำหนดเป้าหมายการพัฒนาบุคลากรที่มุ่งสู่ความสมดุลระหว่างประสิทธิภาพการทำงานกับคุณภาพชีวิต (นิโรธ) และการกำหนดแนวทางการบริหารและพัฒนาบุคลากรที่ผสมผสานเทคโนโลยีดิจิทัลกับหลักคุณธรรมจริยธรรม (มรรค) ซึ่งช่วยให้การบริหารงานบุคคลมีโครงสร้างที่ชัดเจนและสอดคล้องกับบริบทการเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัล นอกจากนี้ บทความยังเสนอองค์ความรู้ใหม่ในด้านการบริหารงานบุคคลเชิงสมดุล โดยชี้ให้เห็นว่าการบริหารทรัพยากรมนุษย์ในยุคดิจิทัลไม่ควรมุ่งเน้นเพียงการใช้เทคโนโลยีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพเชิงระบบเท่านั้น หากแต่ควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาด้านจิตใจ คุณธรรม และจริยธรรมของบุคลากรควบคู่ไปด้วย องค์ความรู้นี้ช่วยขยายกรอบแนวคิดการบริหารทรัพยากรมนุษย์สมัยใหม่ให้ครอบคลุมมิติด้านมนุษยธรรมและคุณค่าความเป็นมนุษย์มากยิ่งขึ้น

อีกประการหนึ่ง องค์ความรู้ที่ได้จากบทความสะท้อนให้เห็นถึงศักยภาพของแนวคิดพุทธบริหารในการประยุกต์ใช้กับการบริหารองค์การการศึกษาในยุคดิจิทัล โดยเฉพาะในสถาบันอุดมศึกษาที่มีอัตลักษณ์ด้านพระพุทธศาสนา รูปแบบการบริหารงานบุคคลตามหลักอริยสัจ 4 ที่นำเสนอสามารถใช้เป็นต้นแบบเชิงแนวคิดสำหรับการพัฒนาแนวทางการบริหารที่สอดคล้องกับบริบททางเทคโนโลยีและคุณค่าทางจริยธรรมขององค์การการศึกษา

โดยสรุป องค์ความรู้ใหม่จากบทความนี้ได้ช่วยเติมเต็มช่องว่างทางวิชาการด้านการบริหารงานบุคคลในยุคดิจิทัล ด้วยการนำหลักพุทธธรรมมาประยุกต์ใช้เป็นกรอบการบริหาร

อย่างเป็นระบบ อันนำไปสู่การพัฒนาบุคลากรอย่างรอบด้าน ความยั่งยืนขององค์กร และการบริหารงานบุคคลที่สอดคล้องกับบริบทสังคมและเทคโนโลยีในยุคปัจจุบัน

สรุป

บทความนี้สะท้อนให้เห็นว่า การบริหารงานบุคคลในยุคดิจิทัลมิได้เป็นเพียงการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานเท่านั้น แต่จำเป็นต้องคำนึงถึงมิติด้านมนุษย์ จิตใจ และคุณธรรมควบคู่กันไป โดยเฉพาะในบริบทของสถาบันอุดมศึกษาที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาศักยภาพมนุษย์ของสังคม การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี เช่น ระบบสารสนเทศทรัพยากรมนุษย์ การเรียนรู้ออนไลน์ ปัญญาประดิษฐ์ และการทำงานแบบดิจิทัล ได้สร้างทั้งโอกาสและความท้าทายต่อผู้บริหารในการดูแลบุคลากรให้สามารถปรับตัวได้อย่างเหมาะสม บทความชี้ให้เห็นว่า ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการบริหารงานบุคคลในยุคดิจิทัล เช่น การขาดทักษะดิจิทัล ความต้านทานต่อการเปลี่ยนแปลง ความเครียดจากการทำงาน และความเสื่อมถอยด้านจริยธรรม สามารถอธิบายและวิเคราะห์ได้ด้วยหลักอริยสัจ 4 ซึ่งเป็นหลักธรรมพื้นฐานในพระพุทธศาสนา การนำหลักทุกข์ สมุทัย นิโรธ และมรรค มาใช้เป็นกรอบการบริหาร ช่วยให้ผู้บริหารเข้าใจปัญหาอย่างลึกซึ้ง เห็นความเชื่อมโยงของสาเหตุ และสามารถกำหนดแนวทางการแก้ไขได้อย่างเป็นระบบและมีเหตุผล

นอกจากนี้ บทความยังเน้นแนวคิดพุทธบริหาร ซึ่งให้ความสำคัญกับการบริหารโดยยึดหลักคุณธรรม ความมีสติ ปัญญา และความรับผิดชอบต่อบุคลากรในฐานะมนุษย์ ไม่ใช่เพียงทรัพยากรการทำงาน การบูรณาการหลักพุทธธรรมเข้ากับการบริหารทรัพยากรมนุษย์สมัยใหม่ ช่วยสร้างสมดุลระหว่างประสิทธิภาพเชิงระบบกับคุณภาพชีวิตในการทำงาน ส่งเสริมให้บุคลากรมีทั้งความสามารถทางดิจิทัล ความมั่นคงทางจิตใจ และจริยธรรมในการปฏิบัติงาน และบทความนี้เสนอรูปแบบการบริหารงานบุคคลที่มีความเหมาะสมกับบริบทของมหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และสามารถใช้เป็นกรอบแนวคิดต้นแบบสำหรับการบริหารองค์กรการศึกษาในยุคดิจิทัลที่มุ่งสู่ความยั่งยืนทั้งด้านประสิทธิภาพ เทคโนโลยี และคุณค่าทางคุณธรรม

เอกสารอ้างอิง

- กมล รอดคล้าย. (2537). *คู่มือในการบริหารศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ในวัด*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.
- พระเทพเวที (ประยุทธ์ ปยุตโต). (2558). *การบริหารแนวพุทธ*. กรุงเทพฯ: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมมจิตโต). (2549). *พุทธวิธีบริหาร*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต). (2560). *พุทธธรรม*. (พิมพ์ครั้งที่ 39). กรุงเทพฯ: มูลนิธิพุทธธรรม.
- _____. (2560). *พุทธธรรม ฉบับปรับปรุงขยาย*. กรุงเทพฯ: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระราชญาณวิสิฐ (เสริมชัย ชยมงคลโล). (2548). *การบริหารวัด*. นครปฐม: เพชรเกษมการพิมพ์.
- มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2565). *แผนพัฒนามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ระยะ 5 ปี*. พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สัญญา สัญญาวิวัฒน์. (2550). *การบริหารจัดการแนวพุทธ*. (พิมพ์ครั้งที่ 2) กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- อารีย์ สวัสดิ์สาส์ และคณะ. (2548). *บทบาทของผู้บริหารฝ่ายทรัพยากรบุคคลในการบริหารผู้มีวุฒิสามารถ*. คณะรัฐประศาสนศาสตร์: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- _____. (2548). *บริหารงานบุคคลระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นสูง (ปวส.)*. กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.
- Armstrong, M. (2020). *Armstrong's handbook of human resource management practice*. (15th ed.). London: Kogan Page.
- Dessler, G. (2020). *Human resource management*. (16th ed.). Harlow: Pearson Education.
- Ulrich, D. (2017). *Human resource champions: The next agenda for adding value and delivering results*. Harvard Business School Press.

Ulrich, D., Younger, J., Brockbank, W., & Ulrich, M. (2019). *HR competencies for the future*. New York: McGraw-Hill Education.

RECONSTRUCTING THAI AESTHETIC ON SHORT-VIDEO PLATFORMS: A COMMUNICATION ART PERSPECTIVE*

Qinghao Guo

Ph.D. in Communication Arts Suan Sunandha Rajabhat University, Thailand

Corresponding Author's Email: s65584946019@ssru.ac.th

Received 5 February 2026; Revised 16 February 2026; Accepted 19 February 2026

Abstract

This academic article examines how Thai aesthetic sensibilities are reconfigured within short-video platforms under contemporary conditions of platformization and algorithmic circulation. Rather than treating short-video media as neutral channels for cultural dissemination, the article conceptualizes platforms as aesthetic infrastructures that actively reshape modes of visual expression, narrative rhythm, and affective engagement. Drawing on communication art theory (Dewey, 1934/2005; Silverstone, 1999), cultural reproduction (Williams, 1981), and platform aesthetics (Manovich, 2013; Couldry & Hepp, 2017), the article develops a theoretical argument illustrated through brief analytical examples from Thai short-video practices. It argues that Thai aesthetic is not diminished in short-video environments but reconstructed through processes of visual condensation, stylistic repetition, and affective

Citation:

* Qinghao Guo. (2026). Reconstructing Thai Aesthetic on Short-Video Platforms: A Communication Art Perspective. *Journal of Social Sciences Innovations*, 3(1), 46-56.;

DOI: <https://doi.org/10.14456/jssi.2026.5>

Website: <https://so13.tci-thaijo.org/index.php/jssi>

anchoring. By reframing short-video platforms as sites of aesthetic negotiation, this article contributes to communication art scholarship and advances theoretical understanding of digital cultural aesthetics beyond representational or empirical paradigms.

Keywords: Thai aesthetic, Short-video platforms, Communication art, Platform aesthetics, Cultural reproduction

Introduction

The global proliferation of short-video platforms has transformed contemporary media environments by privileging speed, visual immediacy, and algorithmic visibility. These platforms do not merely introduce new formats of media consumption; they reorganize how cultural meaning is aesthetically produced, circulated, and experienced (Couldry & Hepp, 2017; Manovich, 2013). Under conditions of platformization, cultural aesthetics are increasingly shaped by compressed visual forms, rhythmic repetition, and metrics-driven visibility, raising critical questions about the fate of culturally specific aesthetic traditions.

In discussions of digital media, short-video platforms are often associated with cultural flattening, aesthetic homogenization, or the erosion of traditional artistic sensibilities (Kraidy, 2005). Such perspectives implicitly assume that cultural aesthetics possess stable forms that are either preserved or lost when confronted with new media technologies. This article challenges that assumption by arguing that aesthetic traditions are not static objects but dynamic practices that are continually reconstructed through mediated form (Williams, 1981).

Thailand provides a particularly productive context for examining these dynamics. Thai aesthetic traditions emphasize relational harmony, rhythmic balance, symbolic subtlety, and affective resonance, features widely discussed

in Southeast Asian cultural studies (Geertz, 1973). When these sensibilities encounter short-video platforms characterized by brevity, repetition, and algorithmic amplification, they are neither simply preserved nor erased. Instead, they undergo aesthetic reconstruction shaped by platform-specific logics.

This article approaches Thai short-video practices from a communication art perspective, asking how aesthetic meaning is reorganized through mediated form rather than whether cultural authenticity is maintained. It advances a theoretical argument that short-video platforms function as aesthetic infrastructures that enable new configurations of Thai aesthetic sensibility. By doing so, the article shifts analytical focus from cultural loss to aesthetic transformation, contributing to broader debates on digital media, art, and cultural reproduction.

Methodological Orientation

This study adopts a theoretical-interpretive approach grounded in conceptual analysis within communication art scholarship. Rather than conducting empirical sampling or quantitative content analysis, the article develops analytical reasoning through interpretive engagement with media form and aesthetic structure. Brief illustrative examples from Thai short-video practices are employed solely as conceptual demonstrations to clarify theoretical claims, not as systematic empirical evidence. This positioning aligns the article with traditions of media aesthetics critique and cultural theory that prioritize experiential interpretation over representational measurement.

Thai Aesthetic and Digital Cultural Expression

1. Thai Aesthetic as Cultural Sensibility

Thai aesthetic has long been understood as a mode of cultural sensibility embedded in social interaction, artistic practice, and everyday life.

Rather than being defined by rigid stylistic rules, Thai aesthetic operates through relational balance, affective moderation, and contextual responsiveness. Visual harmony, rhythmic movement, and symbolic understatement function as key elements through which aesthetic meaning is experienced.

Importantly, Thai aesthetic should not be conceptualized as a fixed artistic canon nor as a homogeneous national style. Scholarship on Southeast Asian cultural expression emphasizes plurality, historical layering, and contextual variation across artistic and everyday practices. Thai aesthetic therefore encompasses diverse articulations across traditional, popular, and hybrid digital domains. It is best understood as a socially reproduced orientation toward relational harmony, rhythmic modulation, and affective attunement that adapts across communicative environments. From classical performance traditions to contemporary media expression, transformation occurs without dissolving experiential continuity.

2. Short-Video Platforms as Cultural Environments

Short-video platforms introduce a distinctive media environment characterized by temporal compression, visual intensity, and algorithmic circulation. Content visibility is shaped by engagement metrics, repetition, and stylistic recognizability. These conditions exert aesthetic pressure on cultural expression, favoring forms that are immediately legible and affectively engaging.

Rather than treating platforms as neutral distribution channels, this article conceptualizes them as cultural environments that actively structure aesthetic production. Platform affordances influence visual composition, narrative pacing, and expressive repetition, thereby shaping how cultural aesthetics are articulated and perceived.

3. Reframing Cultural Expression in Digital Contexts

Within short-video environments, cultural expression is reorganized to align with platform temporality and visibility regimes. This reorganization does not necessarily entail cultural simplification. Instead, it involves selective aesthetic emphasis that allows culturally specific sensibilities to persist in transformed form. Understanding this process requires a theoretical framework attentive to mediated experience rather than representational fidelity.

Beyond formal affordances, platform infrastructures are shaped by political-economic dynamics that influence aesthetic visibility. Algorithmic recommendation privileges engagement optimization, while monetization pressures encourage stylistic standardization and creator responsiveness to metrics (Gillespie, 2014; Bucher, 2018). Such governance produces hierarchies of circulation in which certain aesthetic articulations gain amplification while others remain peripheral. Aesthetic reconstruction therefore unfolds within asymmetrical conditions of visibility, economic incentive, and algorithmic filtering rather than within technologically neutral space.

Communication Art and Aesthetic Reconstruction

Communication art theory provides a critical lens for examining how meaning emerges through mediated experience. Rather than prioritizing information transmission or representational accuracy, communication art emphasizes form, rhythm, and affect as central to meaning-making. Media communication is understood as an experiential process in which aesthetic organization shapes perception and interpretation.

Applied to short-video platforms, communication art theory highlights how visual condensation, rhythmic repetition, and symbolic emphasis organize aesthetic experience. Short-video media compress complex cultural references into perceptually dense forms, inviting immediate affective engagement rather

than reflective interpretation. Meaning is encountered through sensory and emotional resonance as much as through symbolic cognition.

From this perspective, aesthetic reconstruction is not a loss of meaning but a reconfiguration of experiential conditions. Thai aesthetic sensibility is reorganized through mediated form, allowing it to persist within new communicative environments. Communication art thus offers a theoretical foundation for understanding how cultural aesthetics adapt to platform-driven media systems.

Short-Video Platforms as Aesthetic Infrastructure

This article conceptualizes short-video platforms as aesthetic infrastructures that shape cultural expression through structural and algorithmic mechanisms. Platform design privileges brevity, repetition, and affective immediacy, encouraging aesthetic forms that can be quickly recognized and easily circulated.

Within this infrastructure, aesthetic production is guided by patterns of visibility and repetition. Stylistic motifs, rhythmic gestures, and affective cues are amplified through algorithmic recommendation, creating feedback loops that reinforce certain aesthetic configurations. These processes do not eliminate cultural specificity; rather, they reorganize it within platform constraints.

For Thai short-video practices, this infrastructure facilitates the circulation of culturally resonant visual elements while reshaping their formal presentation. Aesthetic meaning is reconstructed through alignment with platform rhythms, demonstrating how cultural expression adapts to infrastructural conditions without dissolving into uniformity.

Aesthetic Reconstruction in Thai Short-Video Practices

1. Visual Condensation

Thai aesthetic in short-video practices is frequently expressed through condensed visual symbols and gestures. Complex cultural references are translated into immediately recognizable visual forms, allowing aesthetic meaning to be perceived within limited temporal frames. This condensation enhances legibility while maintaining affective depth.

Illustratively, Thai short-video production frequently condenses culturally dense visual references into brief symbolic frames. Circulating content often incorporates stylized hand gestures derived from classical performance traditions, ornamental gold motifs associated with temple architecture, or abbreviated visual references to Buddhist iconography. These elements appear not as extended narrative exposition but as rapid perceptual cues embedded within seconds of visual display. Platform temporality thus encourages symbolic compression while preserving affective recognizability, demonstrating how condensation enhances legibility without eliminating cultural resonance.

2. Stylistic Repetition and Rhythm

Repetition functions as a central aesthetic mechanism in short-video platforms. Thai aesthetic elements are reproduced through recurring visual motifs, rhythmic movements, and audio-visual cues. Rather than signaling aesthetic reduction, repetition operates as a mode of cultural reinforcement that enhances visibility and recognition.

Stylistic repetition is observable in recurring rhythmic patterns across Thai comedic and performative short-video genres. Loopable audio cues, choreographed gesture sequences, and humor timing structured around culturally familiar pacing are repeatedly circulated through algorithmic amplification. Repetition reinforces recognizability and visibility, transforming aesthetic recurrence into a mechanism of platform-native cultural

reinforcement. Rather than indicating simplification, rhythmic reiteration sustains communal familiarity while aligning expressive form with infrastructural circulation logics.

3. Affective Anchoring

Affective resonance remains central to Thai aesthetic reconstruction. Short-video practices emphasize emotional cues, facial expression, and bodily movement to anchor aesthetic meaning affectively. This anchoring allows Thai sensibility to persist through experiential engagement rather than explicit cultural explanation.

Affective anchoring is evident in emotionally calibrated performance styles emphasizing facial micro-expression, bodily softness, and relational warmth common in interpersonal or family-oriented short-video narratives. Emotional cues function as experiential entry points through which viewers engage aesthetically prior to symbolic interpretation. Platform environments privilege immediacy of affective resonance, enabling Thai sensibilities grounded in moderation and relational tone to persist through embodied performance rather than discursive articulation.

Discussion: Rethinking Digital Aesthetics

The analysis presented in this article challenges deterministic narratives that associate short-video platforms with cultural degradation. Instead, it demonstrates that digital platforms function as sites of aesthetic negotiation where cultural sensibilities are actively reconstructed. Thai aesthetic persists not through preservation of traditional form but through adaptive reconfiguration aligned with platform logics.

From a communication art perspective, short-video platforms reorganize the conditions of aesthetic experience. Meaning is produced through form, rhythm, and affect rather than discursive explanation. This insight extends

communication art scholarship into algorithm-driven media environments and underscores the relevance of aesthetic analysis to digital culture studies. These dynamics resonate with broader theories of symbolic hierarchy and cultural circulation within mediated fields (Bourdieu, 1993; Appadurai, 1996).

While reconstruction highlights adaptive continuity, it is equally necessary to recognize selective visibility and potential marginalization. Platform infrastructures privilege certain stylistic intensities, temporal pacing, and expressive formats that align with algorithmic circulation priorities. Consequently, slower contemplative forms, regionally specific expressions, or less metrically engaging aesthetic articulations may experience diminished visibility. Reconstruction therefore operates alongside processes of filtering and hierarchy, indicating that digital cultural transformation involves both persistence and uneven amplification.

Conclusion

This article has argued that Thai aesthetic on short-video platforms should be understood as a process of aesthetic reconstruction rather than cultural loss. By conceptualizing platforms as aesthetic infrastructures and applying communication art theory, it has shown how culturally specific sensibilities adapt to contemporary media conditions.

The theoretical framework developed here contributes to broader discussions of digital aesthetics, cultural reproduction, and mediated experience. Future scholarship may extend this approach to comparative cultural contexts or explore how audience engagement further shapes aesthetic reconstruction in platformized media environments.

References

- Appadurai, A. (1996). *Modernity at large: Cultural dimensions of globalization*. University of Minnesota Press.
- Bourdieu, P. (1993). *The field of cultural production: Essays on art and literature*. Columbia University Press.
- Bucher, T. (2018). *If...then: Algorithmic power and politics*. Oxford University Press.
- Carey, J. W. (1989). *Communication as culture: Essays on media and society*. Unwin Hyman.
- Couldry, N. (2012). *Media, society, world: Social theory and digital media practice*. Polity Press.
- Couldry, N., & Hepp, A. (2017). *The mediated construction of reality*. Polity Press.
- Dewey, J. (2005). *Art as experience*. Perigee Books. (Original work published 1934)
- Geertz, C. (1973). *The interpretation of cultures*. Basic Books.
- Gillespie, T. (2014). The relevance of algorithms. In T. Gillespie, P. J. Boczkowski, & K. A. Foot (Eds.), *Media technologies: Essays on communication, materiality, and society* (pp. 167–194). MIT Press.
- Hall, S. (1997). Encoding/decoding. In S. Hall, D. Hobson, A. Lowe, & P. Willis (Eds.), *Culture, media, language* (pp. 128–138). Routledge. (Original work published 1980)
- Hjarvard, S. (2013). *The mediatization of culture and society*. Routledge.
- Kraidy, M. M. (2005). *Hybridity, or the cultural logic of globalization*. Temple University Press.
- Manovich, L. (2013). *Software takes command*. Bloomsbury Academic.

Manovich, L. (2016). *Instagram and contemporary image*. University of San Diego. <http://manovich.net/index.php/projects/instagram-and-contemporary-image>

Rancière, J. (2004). *The politics of aesthetics*. Continuum.

Scollon, R., & Scollon, S. W. (2001). *Intercultural communication: A discourse approach*. (2nd ed.). Blackwell.

Silverstone, R. (1999). *Why study the media?* Sage.

Tomlinson, J. (1999). *Globalization and culture*. University of Chicago Press.

Williams, R. (1977). *Marxism and literature*. Oxford University Press.

_____. (1981). *Culture*. Fontana Press.

วารสารนวัตกรรมสังคมศาสตร์

Journal of Social Science Innovation

1. นโยบายการตีพิมพ์ในวารสารนวัตกรรมสังคมศาสตร์

วารสารนวัตกรรมสังคมศาสตร์ เป็นวารสารในกลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการศึกษาค้นคว้า และเพื่อตีพิมพ์เผยแพร่บทความวิจัย บทความวิชาการ บทความปริทัศน์ บทความหนังสือแก่นักวิชาการ นักวิจัย คณาจารย์ นักศึกษาทุกระดับ และผู้สนใจทั่วไป ในมิติทางด้านศาสนาและปรัชญา วัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่น นิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ การศึกษา สังคมวิทยาและมนุษยวิทยา รวมทั้งสหวิทยาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ บทความที่ตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารได้ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ อย่างน้อย 2 ใน 3 ท่าน ในลักษณะปกปิดรายชื่อ (Double blind peer-reviewed) เปิดรับบทความทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยรับพิจารณาตีพิมพ์ต้นฉบับของบุคคลทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย ผลงานที่ส่งมาจะต้องไม่เคยตีพิมพ์หรืออยู่ระหว่างการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตีพิมพ์ในวารสารอื่น ผู้เขียนบทความจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การเสนอบทความวิชาการหรือบทความวิจัยเพื่อตีพิมพ์ในวารสารอย่างเคร่งครัด รวมทั้งระบบการอ้างอิงต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ของวารสารที่คณะและข้อคิดเห็นที่ปรากฏในบทความวารสาร ถือเป็นความรับผิดชอบของผู้เขียนบทความนั้น มิใช่ความคิดของคณะผู้จัดทำ และไม่ถือเป็นทัศนะและความรับผิดชอบของกองบรรณาธิการ ทั้งนี้กองบรรณาธิการไม่สงวนลิขสิทธิ์ในการคัดลอก แต่ให้อ้างอิงแสดงที่มา ทางวารสารกำหนดออกวารสารปีละ 6 ฉบับ (ราย 2 เดือน) ดังนี้ ฉบับที่ 1 เดือน มกราคม - กุมภาพันธ์, ฉบับที่ 2 เดือน มีนาคม - เมษายน, ฉบับที่ 3 เดือน พฤษภาคม - มิถุนายน, ฉบับที่ 4 เดือน กรกฎาคม - สิงหาคม, ฉบับที่ 5 เดือน กันยายน - ตุลาคม และ ฉบับที่ 6 เดือน พฤศจิกายน - ธันวาคม

2. ประเภทของผลงานที่ตีพิมพ์ในวารสารนวัตกรรมสังคมศาสตร์

1) บทความวิจัย (Research Article) เป็นบทความที่นำเสนอการค้นคว้าวิจัยเกี่ยวกับศาสนาและปรัชญา วัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่น นิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ รัฐประศาสน

ศาสตร์ การศึกษา สังคมวิทยาและมนุษยวิทยา รวมทั้งสหวิทยาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

2) บทความวิชาการ (Academic Article) เป็นบทความวิเคราะห์ วิจัยหรือเสนอแนวคิดใหม่

3) บทความปริทัศน์ (Review Article) เป็นบทความที่เขียนขึ้นจากการทบทวนเอกสารวิชาการ ทั้งทางด้านทฤษฎีและงานวิจัย ที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อใดหัวข้อหนึ่งที่กำหนดไว้ โดยมีการทบทวนวรรณกรรมค้นคว้า รวบรวม ข้อมูลที่มีอยู่แล้วจากแหล่งต่างๆ และนำมาประมวลเรียบเรียงในรูปบทความ

4) บทวิจารณ์หนังสือ (Book Review) เป็นการค้นหาข้อดีและข้อไม่ดีของเรื่องที่จะวิจารณ์ชี้ให้เห็นข้อบกพร่อง พร้อมทั้งเสนอแนวทางแก้ไขให้ดีขึ้น เป็นการวิจารณ์เพื่อสร้างสรรค์

3. รูปแบบของการจัดเตรียมต้นฉบับ

1) ต้นฉบับบทความต้องมีความยาว 8 - 12 หน้ากระดาษ A4 (ไม่รวมเอกสารอ้างอิง) พิมพ์บนกระดาษหน้าเดียว ใช้ตัวอักษรแบบ THSarabunPSK ตั้งค่าน้ำกระดาษโดยเว้นขอบบน ขอบซ้าย 1 นิ้ว และขอบขวา ขอบล่าง 1 นิ้ว กำหนดระยะห่างระหว่างบรรทัดเท่ากับ 1 และเว้นบรรทัดระหว่างแต่ละย่อหน้า การนำเสนอรูปภาพและตาราง ต้องนำเสนอรูปภาพและตารางที่มีความคมชัดพร้อมระบุหมายเลขกำกับรูปภาพไว้ด้านล่าง พิมพ์เป็นตัวหนาเช่นตารางที่ 1 หรือ Table 1 และ ภาพที่ 1 หรือ Figure 1 รูปภาพที่นำเสนอต้องมีรายละเอียดของข้อมูลครบถ้วนและเข้าใจได้โดยไม่จำเป็นต้องกลับไปอ่านที่เนื้อความอีก ระบุลำดับของรูปภาพทุกรูปให้สอดคล้องกับเนื้อหาที่อยู่ในต้นฉบับ โดยคำอธิบายต้องกระชับและสอดคล้องกับรูปภาพที่นำเสนอ

2) ชื่อเรื่องต้องมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ พิมพ์ไว้ตรงกลางหน้าแรก

3) ชื่อผู้เขียน ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ พร้อมระบุชื่อสังกัดหรือหน่วยงาน

4) มีบทคัดย่อภาษาไทย จำนวนคำอยู่ที่ 250-400 คำ

5) กำหนดคำสำคัญ (Keywords) 3-5 คำ ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

6) การเรียงหัวข้อ หัวข้อใหญ่สุด ให้พิมพ์ชิดขอบด้านซ้าย หัวข้อย่อยเว้นห่างจากหัวข้อใหญ่ 3-5 ตัวอักษร และหัวข้อย่อยขนาดเดียวกัน ต้องพิมพ์ให้ตรงกัน เมื่อขึ้นหัวข้อใหญ่ให้เว้นระยะห่าง 1 บรรทัด

7) การใช้ตัวเลข คำย่อ และวงเล็บ ควรใช้ตัวเลขอารบิกทั้งหมด ใช้คำย่อที่เป็นสากลเท่านั้น (ระบุคำเต็มไว้ในครั้งแรก) การวงเล็บภาษาอังกฤษ ควรใช้ดังนี้ (Student centred learning)

บทความวิจัย ให้เรียงลำดับสาระ ดังนี้

- 1) ชื่อเรื่องภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
- 2) ชื่อผู้เขียนและผู้ร่วมเขียนบทความ
- 3) สถาบันภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
- 4) Corresponding Author's Email (อีเมลผู้ติดต่อประสานบทความ)
- 5) บทคัดย่อ (Abstract) เสนอวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีการวิจัยและผลการวิจัยโดยสรุป สั้นกะทัดรัดได้ใจความ
- 6) บทนำ (Introduction) ระบุความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาในการวิจัยและระบุวัตถุประสงค์ของการวิจัย
- 7) วัตถุประสงค์ของการวิจัย
- 8) สมมติฐาน (ถ้ามี)
- 9) การทบทวนวรรณกรรม
- 10) วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methodology) ระบุแบบแผนการวิจัยการได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่างและการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล
- 11) ผลการวิจัย (Results) เสนอผลที่พบตามวัตถุประสงค์การวิจัยตามลำดับอย่างชัดเจน ควรเสนอในรูปตารางหรือแผนภูมิ
- 12) อภิปรายผล (Discussion) เสนอเป็นความเรียง ชี้ให้เห็นถึงความเชื่อมโยงของผลการวิจัยกับกรอบแนวคิด และงานวิจัยที่ผ่านมา ไม่ควรอภิปรายเป็นข้อ ๆ แต่ชี้ให้เห็นถึงความเชื่อมโยงของตัวแปรที่ศึกษาทั้งหมด
- 13) องค์ความรู้ใหม่ (ถ้ามี) (Originality and Body of Knowledge) ระบุองค์ความรู้อันเป็นผลสัมฤทธิ์ที่ได้จากการวิจัย สังเคราะห์ออกมาในรูปแบบโมเดล พร้อมคำอธิบายรูปแบบ/โครงสร้างของโมเดลอย่างกระชับ เข้าใจง่าย
- 14) สรุป (Conclusion) / ข้อเสนอแนะ (Recommendation) ระบุข้อสรุปที่สำคัญและข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ และประเด็นสำหรับการวิจัยต่อไป

15) เอกสารอ้างอิง (References) ต้องเป็นรายการอ้างอิงที่มีปรากฏในบทความเท่านั้น

บทความวิชาการ ให้เรียงลำดับสาระ ดังนี้

- 1) ชื่อเรื่องภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
- 2) ชื่อผู้เขียนและผู้ร่วมเขียนบทความ
- 3) สถาบันภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
- 4) Corresponding Author's Email (อีเมลผู้ติดต่อประสานบทความ)
- 5) บทคัดย่อ (Abstract)
- 6) บทนำ (Introduction)
- 7) เนื้อเรื่อง (Content) แสดงสาระสำคัญที่ต้องการนำเสนอตามลำดับ
- 8) สรุป (Conclusion)
- 9) เอกสารอ้างอิง (Reference)

บทความปริทัศน์และบทวิจารณ์หนังสือ ให้เรียงลำดับสาระ ดังนี้

- 1) ชื่อเรื่องภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
- 2) ชื่อผู้เขียนและผู้ร่วมเขียนบทความ
- 3) สถาบันภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
- 4) Corresponding Author's Email (อีเมลผู้ติดต่อประสานบทความ)
- 5) ข้อมูลส่วนประกอบของหนังสือที่วิจารณ์ ดังนี้

- 5.1 ภาพปกหนังสือ
- 5.2 แปลจากหนังสือ:
- 5.3 ผู้เขียน:
- 5.4 ผู้แปล:
- 5.5 สำนักพิมพ์:
- 5.6 ปีที่พิมพ์:
- 5.7 จำนวนหน้า:

- 6) บทนำ (Introduction)

- 7) เนื้อเรื่อง (Content)
- 8) บทวิจารณ์
- 9) สรุป (Conclusion)
- 10) เอกสารอ้างอิง (Reference)

4. ระบบการอ้างอิงและเอกสารอ้างอิงทางวิชาการ

เอกสารที่นำมาใช้ในการอ้างอิงบทความ ควรมีที่มาจากแหล่งตีพิมพ์ที่ชัดเจน และมีความน่าเชื่อถือ สามารถสืบค้นได้ เช่น หนังสือ วารสาร หรืองานวิจัย เป็นต้น ผู้เขียนบทความจะต้องตรวจสอบความถูกต้องของรายการอ้างอิง เพื่อป้องกันความล่าช้าในการตีพิมพ์บทความ เนื่องจากบทความที่มีการอ้างอิงไม่ถูกต้อง จะไม่ได้รับการส่งต่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณา จนกว่าการอ้างอิงเอกสารจะได้รับการแก้ไขให้สมบูรณ์

การอ้างอิงในเนื้อหาบทความ

รูปแบบการอ้างอิงในเนื้อเรื่องและท้ายเล่มใช้วิธีการอ้างอิงระบบนาม – ปี ตามรูปแบบของ American Psychological Association (APA) ให้ใช้ระบบตัวอักษรโดยใช้วงเล็บ เปิด-ปิด แล้วระบุชื่อ-นามสกุลของผู้เขียนและปีที่ตีพิมพ์ กำกับท้ายเนื้อความที่ได้อ้างอิง ตัวอย่างเช่น การปฏิวัติทางอุตสาหกรรมครั้งที่ 4 (Industry 4.0) ภาครัฐและภาคอุตสาหกรรมจะต้องเตรียมพร้อมในหลาย ๆ ด้านและสิ่งที่สำคัญที่สุดก็คือ การเตรียมพร้อมด้านทรัพยากรมนุษย์ เพื่อรองรับอุตสาหกรรมใหม่และเศรษฐกิจยุคใหม่ เป็นการพัฒนาคอนสัต์อุตสาหกรรมอนาคต เชื่อมโยงทรัพยากรบุคคล ความรอบรู้ นวัตกรรมทางความคิด และเทคโนโลยีดิจิทัลเป็นหนึ่งเดียวกับการขับเคลื่อนอุตสาหกรรม (ธนิต โสรัตน์, 2559) โดยเอกสารอ้างอิงที่ใช้ในการอ้างอิงในบทความ จะต้องปรากฏในเอกสารอ้างอิงท้ายบทความทุกรายการ โดยรูปแบบของเอกสารอ้างอิง มีดังนี้

อ้างอิงจากเอกสารภาษาไทย

1) พระไตรปิฎกและอรรถกถาให้อ้างชื่อคัมภีร์ / เล่มที่/ข้อที่/เลขหน้า แล้วตามด้วยชื่อหน่วยงานผู้จัดทำ ตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) พร้อมปีที่พิมพ์ ตัวอย่าง เช่น “ภิกษุทั้งหลาย รูปเวทนา สัญญา สังขาร และวิญญาณ เป็นอนัตตา ภิกษุทั้งหลาย ถ้ารูปเวทนา สัญญา สังขาร

วิญญาณนี้จักเป็นอตตาลแล้วไซ้รูปเวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณนี้ไม่พึงเป็นไปเพื่ออาหาร” (วิ.ม. 4/20/27) (มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539)

2) ผู้แต่งหนึ่งราย ให้อ้างชื่อ-นามสกุลผู้แต่ง แล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และตามด้วยปีที่พิมพ์ เช่น (เกสวดี เชี่ยวชาญ, 2557)

3) ผู้แต่งสองราย ให้อ้างชื่อ-นามสกุลของผู้แต่งทั้งสองรายโดยใช้คำว่า “และ” ในการเชื่อมผู้เขียนทั้งสองแล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ เช่น (นิรมัย คัมรักษา และอัจฉิมา ศิริพิบูลย์ผล, 2560)

4) ถ้ามีผู้แต่งมากกว่า 2 รายให้อ้างชื่อ-นามสกุลของผู้แต่งรายแรก แล้วเพิ่มคำว่า “และคณะ” แล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และตามด้วยปีที่พิมพ์ เช่น (ทศพร คำผลศิริ และคณะ, 2560)

5) กรณีที่เนื้อความเป็นเรื่องเดียวกัน หรือผลการวิจัยเหมือนกัน แต่มีผู้อ้างอิงหลายคน ให้ใช้รายการอ้างอิงที่ใกล้เคียงกับปีปัจจุบันมากที่สุด (ค้นพบล่าสุด) หรือหากเป็นแนวคิดทฤษฎี ก็ควรอ้างอิงเจ้าของแนวคิดทฤษฎี หรือบุคคลผู้เป็นที่ยอมรับของวงการวิชาการส่วนใหญ่เป็นสำคัญ

อ้างอิงจากเอกสารภาษาอังกฤษ

1) ถ้ามีผู้แต่งหนึ่งราย ให้อ้างนามสกุลของผู้แต่ง ตามด้วยอักษรตัวย่อของชื่อภาษาอังกฤษ ตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ เช่น (Phathong, K., 2007)

2) ถ้ามีผู้แต่งสองราย ให้อ้างนามสกุลของผู้แต่งรายแรก ตามด้วยอักษรตัวย่อของชื่อภาษาอังกฤษ ตามด้วยเครื่องหมายแอนด์ (&) คั่นกลาง ตามด้วยนามสกุลของผู้แต่งรายที่สอง และตามด้วยอักษรย่อของชื่อภาษาอังกฤษ แล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ เช่น (Werker, J. F. & Desjardins, R. N, 2004)

3) ถ้ามีผู้แต่งมากกว่า 2 รายให้อ้างนามสกุลของผู้แต่งรายแรก ตามด้วยอักษรตัวย่อของชื่อภาษาอังกฤษตามด้วย et al. ตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ เช่น (Bloom, B. S., et al.)

เอกสารอ้างอิงท้ายเล่ม

(1) พระไตรปิฎก อรรถกถา

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อพระไตรปิฎกอรรถกถา.// สถานที่พิมพ์: /สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

ตัวอย่าง :

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

(2) หนังสือ

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อหนังสือ.// (ครั้งที่พิมพ์).// สถานที่พิมพ์: /สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

ตัวอย่าง :

เกษฎา ผาทอง. (2548). ระเบียบวิธีวิจัยทางรัฐศาสตร์ : แนวคิด ทฤษฎีสู่การปฏิบัติ. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: พิสิษฐ์ไทย ออฟเซต.

(3) บทความในหนังสือ

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อบทความ.// ใน ชื่อบรรณาธิการ (บรรณาธิการ).// ชื่อเรื่อง/ (เลขหน้าที่อ้างอิง).// สถานที่พิมพ์: /สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

ตัวอย่าง :

ชลิตา บัณฑวงศ์. (2556) ข้าวและชาวนาไทยในกระแสการเปลี่ยนแปลง ใน พจนก กาญจนจันทร์ (บรรณาธิการ), คน ข้าว นา ควาย ในวัฒนธรรมเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (หน้า 39-68). กรุงเทพฯ: อัมรินทร์.

(4) บทความจากวารสาร

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อบทความ.// ชื่อวารสาร.// ปีที่/ (ฉบับที่), /เลขหน้าแรก ที่ตีพิมพ์-เลขหน้าสุดท้ายที่ตีพิมพ์.

ตัวอย่าง :

เกษงา ผาทอง และคณะ. (2562). พระพุทธรูปศาสนากับการเมือง. วารสารวไลยอลงกรณ์ปริทรรศน์, 3(2), 16-31.

(5) บทความในสารานุกรม

รูปแบบ :

ผู้แต่ง. //(ปีที่พิมพ์). //ชื่อบทความ. //ใน ชื่อสารานุกรม, /(เล่มที่อ้าง, หน้า เลขหน้าที่อ้าง).
สถานที่พิมพ์: /สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

ตัวอย่าง :

สนธิทาจพันธ์. (2537). หม้อคอกวาย. ใน สารานุกรมของใช้พื้นบ้านไทยในอดีตเขต หัวเมืองฝ่ายเหนือ, (หน้า 274-275). กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้น.

(6) หนังสือพิมพ์

รูปแบบ :

ผู้แต่ง. //(วันที่ เดือน ปีที่พิมพ์). //ชื่อบทความ. //ชื่อหนังสือพิมพ์, /เลขหน้า.

ตัวอย่าง :

สุชาติ เผือกสกนธ์. (9 มิถุนายน 2549). ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง. ผู้จัดการรายวัน, น.13.

(7) สารนิพนธ์, วิทยานิพนธ์, ดุษฎีนิพนธ์, รายงานการวิจัย

รูปแบบ :

ผู้แต่ง. //(ปีที่พิมพ์). // ชื่อวิทยานิพนธ์. //ใน ระดับวิทยานิพนธ์ สาขา. /ชื่อมหาวิทยาลัยที่พิมพ์.

ตัวอย่าง :

พรไทย ศิริสาธิตกิจ. (2558). การพัฒนารูปแบบการปรับตัวของชาวนาอย่างยั่งยืนในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา. ใน ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนศึกษา. มหาวิทยาลัยศิลปากร.

นายมนัส ภาณุภูมิ. (2540). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของเจ้าอาวาสในการพัฒนาวัดให้เป็นศูนย์กลางชุมชน. ใน รายงานการวิจัย. มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

(8) สัมภาษณ์

รูปแบบ:

ชื่อผู้ที่ได้รับการสัมภาษณ์.// (วัน เดือน ปี ที่สัมภาษณ์).// ชื่อเรื่องที่สัมภาษณ์.// (ชื่อผู้สัมภาษณ์)

ตัวอย่าง :

ไชยศิริ ลีศิริกุล. (5 พ.ย. 2562). *วิธีการพัฒนาห่วงโซ่อุปทานข้าว*. (พระมหาปรีชญ์ อุตถาพร, สัมภาษณ์)

(9) สื่อออนไลน์

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่เผยแพร่).// ชื่อเรื่อง.// เรียกใช้เมื่อ/ จาก แหล่งที่มาของข้อมูล (URL)

ตัวอย่าง :

ฤทัยชนก จริ่งจิตร. (2555). *กลยุทธ์ข้าวไทยบนฐาน AEC เพื่อก้าวสู่การเป็น Trading Nation* เรียกใช้เมื่อ 1 สิงหาคม 2563 จาก <http://www.tpso.moc.go.th/sites/default/files/862-img.pdf>

สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ. (2561). *เลื่อนข้าราชการให้ดำรงตำแหน่งประเภททั่วไป ระดับชำนาญงาน คำสั่งสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ที่ 593/2562* . เรียกใช้เมื่อ 15 มกราคม 2562 จาก <http://www.onab.go.th/category/news/คำสั่ง-ประกาศ/>

(10) ราชกิจจานุเบกษา

รูปแบบ:

ชื่อกฎหมาย.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อเรื่อง(ถ้ามี).// ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่/ตอนที่/หน้า/(วันเดือนปี).

ตัวอย่าง:

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4). (2562). *ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 136 ตอนที่ 57 ก หน้า 49* (1 พฤษภาคม 2562).

ประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (2562). เรื่อง กำหนดประเภทและขนาดของโครงการหรือกิจการซึ่งต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม และหลักเกณฑ์ วิธีการ ระเบียบปฏิบัติ และแนวทางการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 129 ตอนที่พิเศษ 97 ง หน้า 1 (20 มิถุนายน 2555).

ตัวอย่างเอกสารอ้างอิง

เอกสารอ้างอิง

เกษภา ผาทอง. (2564). *ระเบียบวิธีวิจัยทางรัฐศาสตร์ : แนวคิด ทฤษฎีสู่การปฏิบัติ*. ปทุมธานี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์.

ประภัสสร ปรีเอี่ยม และธรรมณูญ รวีผ่อง. (2554). ผลการส่งเสริมพัฒนาการ กล้ามเนื้อมัดเล็กสำหรับเด็กพัฒนาการช้าโดยพ่อแม่ของเด็กที่มีความต้องการพิเศษใน จังหวัดมหาสารคาม. ใน *รายงานการวิจัย*. สถาบันราชภัฏมหาสารคาม.

พระสุตริภักษ์ วิสุทโธ และเดชชาติ ตริทรัพย์. (2561). บทบาทของผู้สูงอายุในการพัฒนาชุมชนในตำบลทรายขาว อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช. *วารสารสังคมศาสตร์และวัฒนธรรม*, 2(2), 8-13

พระสถาพร ปุณณนนโท (ร่ำจวนจจร) และคณะ. (2562). การวิเคราะห์การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมในการทำงานจิตอาสา ของชุมชนวัดสระเกษ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา. *วารสารสังคมศาสตร์และวัฒนธรรม*, 3(2), 16-31.

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4). (2562). ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 136 ตอนที่ 57 ก หน้า 49 (1 พฤษภาคม 2562).

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2535). *พระไตรปิฎกฉบับภาษาบาลี ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย 2500*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

สำนักงานสาธารณสุขอ่างทอง. (2560). *รายงานการก้น้ำหนักน้อยกว่า 2,500 กรัม ได้รับการคัดกรองพัฒนาการ DSPM ปีงบประมาณ 2560 (อินเทอร์เน็ต)*. เรียกใช้เมื่อ 15 มิถุนายน 2562 จาก <http://atg.hdc.moph.go.th>

สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดพัทลุง. (2563). *ศิลปะการแห่งโนราห์*. เรียกใช้เมื่อ 9 กุมภาพันธ์ 2563 จาก https://www.m-culture.go.th/phatthalung/ewt_news.php?nid=508&filename=index.

Elizabet, B. (1990). *Ecotourism: The Potentials and Pitfalls*. Vol.1 and 2. World Wildlife Fund. Washington, D.C.

Dunst, C. J. & Triette, C. M. (1996). Empowerment, effective helpgiving practices and family-Centered care. *Pediatr Nurs*, 22(2), 334-337.

5. หลักเกณฑ์การส่งต้นฉบับบทความเพื่อได้รับการตีพิมพ์

การส่งในระบบ (Online Submission) สามารถส่งเข้าระบบออนไลน์ได้เว็บไซต์ของวารสารนวัตกรรมสังคมศาสตร์ ได้ที่ <https://so13.tci-thaijo.org/index.php/jssi> เมื่อส่งเข้าระบบสำเร็จให้แจ้งข้อมูลเพิ่มเติมทาง Email : socialscienceinnovation.12@gmail.com

6. ขั้นตอนการนำบทความลงตีพิมพ์ลงในวารสารนวัตกรรมสังคมศาสตร์

ต้นฉบับบทความที่เสนอเพื่อพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารให้อยู่ในรูปแบบของไฟล์เอกสาร *.docx ของ Microsoft Word Version 2010 หรือมากกว่า หากต้นฉบับประกอบด้วยภาพ ตาราง หรือสมการ ให้ส่งแยกจากไฟล์เอกสาร ในรูปแบบไฟล์ภาพ สกุล *.PDF*.JPG*.GIF หรือ *.bmp ความยาวของต้นฉบับต้องไม่เกิน 12 หน้า (ไม่รวมเอกสารอ้างอิง) กองบรรณาธิการจะพิจารณาบทความเบื้องต้น เกี่ยวกับความถูกต้องของรูปแบบทั่วไป ถ้าไม่ผ่านการพิจารณาจะส่งกลับไปแก้ไข ถ้าผ่านจะเข้าสู่การพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิเมื่อผลการประเมินผ่านหรือไม่ผ่านหรือมีการแก้ไข จะแจ้งผลให้ผู้เขียนทราบ โดยการพิจารณาบทความเพื่อลงตีพิมพ์ได้จะคำนึงถึงความหลากหลายและความเหมาะสม

7. สิทธิของบรรณาธิการ

ในกรณีที่กองบรรณาธิการหรือผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งได้รับเชิญให้เป็นผู้ทรงคุณวุฒิผู้ตรวจประเมินบทความมีความเห็นว่าควรแก้ไข กองบรรณาธิการจะส่งคืนเพื่อให้เจ้าของบทความแก้ไข โดยจะยึดถือข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิผู้ตรวจประเมินเป็นเกณฑ์หลัก และหรือขอ

สงวนสิทธิ์ที่จะพิจารณาไม่ตีพิมพ์ ในกรณีที่รายงานการวิจัย บทความทางวิชาการหรือบทความวิจัย บทความปริทัศน์ และบทวิจารณ์หนังสือ ไม่ตรงกับแนวทางของวารสารนวัตกรรมการสังคมศาสตร์ หรือไม่ผ่านการพิจารณาของกองบรรณาธิการหรือผู้เชี่ยวชาญเมื่อบทความที่ได้รับการตีพิมพ์ผู้เขียนจะได้รับวารสารสิ่งฉบับที่นำบทความลงตีพิมพ์ พร้อมกับหนังสือรับรองการตีพิมพ์บทความในวารสารนวัตกรรมการสังคมศาสตร์

ตัวอย่างการเตรียมต้นฉบับบทความวิจัย

ชื่อบทความ (ไทย) (20 pt)

ชื่อบทความ (อังกฤษ) (18 pt)

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียน¹ (ไทย) (14 pt)

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียน¹ (อังกฤษ) (12 pt)

หน่วยงานต้นสังกัด¹ (ไทย) (14 pt)

หน่วยงานต้นสังกัด¹ (อังกฤษ) (12 pt)

Corresponding Author's Email: (12 pt)

บทคัดย่อ (18 pt) (250-400 คำ)

(16 pt).....วัตถุประสงค์ของการวิจัย ระบุประเภทของวิจัย ประชากรกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผลการวิจัย ที่พบ (เลือกนำเสนอเฉพาะผลการวิจัยที่มีความน่าสนใจมากที่สุด).....

.....
.....
.....
.....
.....

คำสำคัญ: 3-5 คำ

Abstract (18 pt)

.....(16 pt) ให้ตรงตามบทคัดย่อภาษาไทย.....

.....
.....
.....
.....

Keywords: 3-5 words

บทนำ (18 pt) (ไม่ควรเกิน 4 ย่อหน้า)

.....(16 pt) 1. กล่าวถึงความเป็นมาแล้วความสำคัญของปัญหา โดยกว้าง ๆ (อ้างนโยบาย กฎหมาย หรือแนวคิดทฤษฎีมารองรับ).....

..... 2. กล่าวถึงสภาพปัญหาปัจจุบันที่เกิดขึ้น (อ้างงานวิจัยหรือทฤษฎีมารองรับ).....

..... 3. กล่าวถึงสภาพปัญหาของประชากรกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการศึกษา.....

..... 4.สรุปความเป็นมาทั้งหมดชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการวิจัยและประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (18 pt)

1..... (16 pt).....

2..... (16 pt).....

3..... (16 pt).....

สมมติฐานการวิจัย (18 pt) (ถ้ามี)

1..... (16 pt).....

2..... (16 pt).....

3..... (16 pt).....

การทบทวนวรรณกรรม (18 pt)

1..... (16 pt).....

2..... (16 pt).....

สรุป..... (16 pt).....

วิธีดำเนินการวิจัย (18 pt)

(16 pt) ระบุรูปแบบของการวิจัย, ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง, วิธีการได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่าง, การสร้างเครื่องมือและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ, การเก็บรวบรวมข้อมูลการวิเคราะห์ข้อมูล.....

ผลการวิจัย (18 pt)

(16 pt) ผลการวิจัยต้องตอบวัตถุประสงค์ทุกข้อ.....

.....

.....

.....

.....

.....

ภาพที่ 1 (ชื่อภาพ) (ถ้ามี)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ตารางที่ 1 (ชื่อตาราง) (ถ้ามี)

.....

.....

.....

.....

อภิปรายผล (18 pt)

(16.pt) อภิปรายผลการวิจัยที่พบตามวัตถุประสงค์ ผลการวิจัยสอดคล้องหรือไม่ สอดคล้องกับผลการวิจัยของใคร สามารถนำมาอภิปรายได้ทั้งหมด

[illegible]

องค์ความรู้ใหม่ (18 pt) (ถ้ามี)

...(16 pt).....ระบอบองค์ความรู้อันเป็นผลสัมฤทธิ์ที่ได้จากการวิจัย.สังเคราะห์
ออกมาในรูปแบบโมเดล พร้อมคำอธิบายรูปแบบ/โครงสร้างของโมเดลอย่างกระชับ เข้าใจ
ง่าย.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

สรุป/ข้อเสนอแนะ (18 pt)

...(16 pt).....สรุปผลการวิจัยทั้งหมด สั้น ๆ กระชับได้ใจความ.....พร้อมข้อเสนอแนะที่
ได้จากการวิจัย.....และการนำผลการวิจัยไปใช้ รวมถึงเสนอแนะแนวทางในการวิจัยครั้งต่อไป

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

กิตติกรรมประกาศ (18 pt) (ถ้ามี) (ให้ใส่เฉพาะกรณีที่ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัย หรือกรณีซื้อบทความมีชื่อเรื่องไม่ตรงกับงานวิจัยหรือวิทยานิพนธ์)

...(16 pt) ตัวอย่าง เช่น ขอขอบคุณทุนสนับสนุนวิจัยจากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ปีงบประมาณ 2559 และข้อมูลจากโครงการวิจัยย่อย เรื่องสภาพปัญหาและความต้องการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุในบริบทภาคใต้ตอนล่าง

เอกสารอ้างอิง (18 pt)

(16 pt)

ตัวอย่างการเตรียมต้นฉบับบทความวิชาการ

ชื่อบทความ (ไทย) (20 pt)

ชื่อบทความ (อังกฤษ) (18 pt)

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียน¹ (ไทย) (14 pt)

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียน¹ (อังกฤษ) (12 pt)

หน่วยงานต้นสังกัด¹ (ไทย) (14 pt)

หน่วยงานต้นสังกัด¹ (อังกฤษ) (12 pt)

Corresponding Author's Email: (12 pt)

บทคัดย่อ (18 pt) (250-400 คำ)

(16 pt)

.....

.....

.....

.....

.....

คำสำคัญ: 3-5 คำ

Abstract (18 pt)

(16 pt)

.....

.....

.....

.....

Keywords: 3-5 words

เนื้อหา (18 pt)

.....(16 pt).....

สรุป (18 pt)

(16 pt)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

เอกสารอ้างอิง (18 pt)

(16 pt)

.....

.....

.....

.....

.....

ชื่อบทความ (ไทย) (20 pt)

ชื่อบทความ (อังกฤษ) (18 pt)

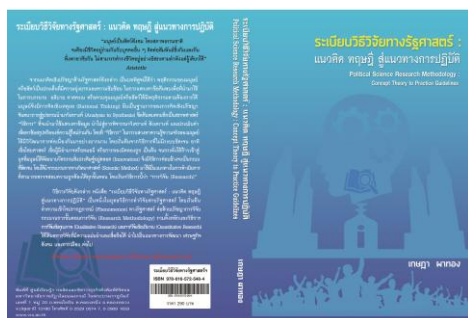
ชื่อ-นามสกุลผู้เขียน¹ (ไทย) (14 pt)

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียน¹ (อังกฤษ) (12 pt)

หน่วยงานต้นสังกัด¹ (ไทย) (14 pt)

หน่วยงานต้นสังกัด¹ (อังกฤษ) (12 pt)

Corresponding Author's Email: (12 pt)

(14 pt)

แปลจากหนังสือ:

ผู้เขียน:

ผู้แปล:

สำนักพิมพ์:

ปีที่พิมพ์:

จำนวนหน้า:

บทนำ (18 pt)

(16 pt) บริบท ความเป้นมา ของหนังสือหรือประเด็นที่ศึกษา

.....

.....

.....

.....

.....

เนื้อเรื่อง (18 pt)

...(16 pt) องค์ประกอบของหนังสือหรือประเด็นที่ศึกษา บท หมวดหมู่ ลักษณะ ชนิด ประเภท วัตถุประสงค์ สาระ ประเด็น แง่คิด มุมมอง ฯลฯ

บทวิจารณ์ (18 pt)

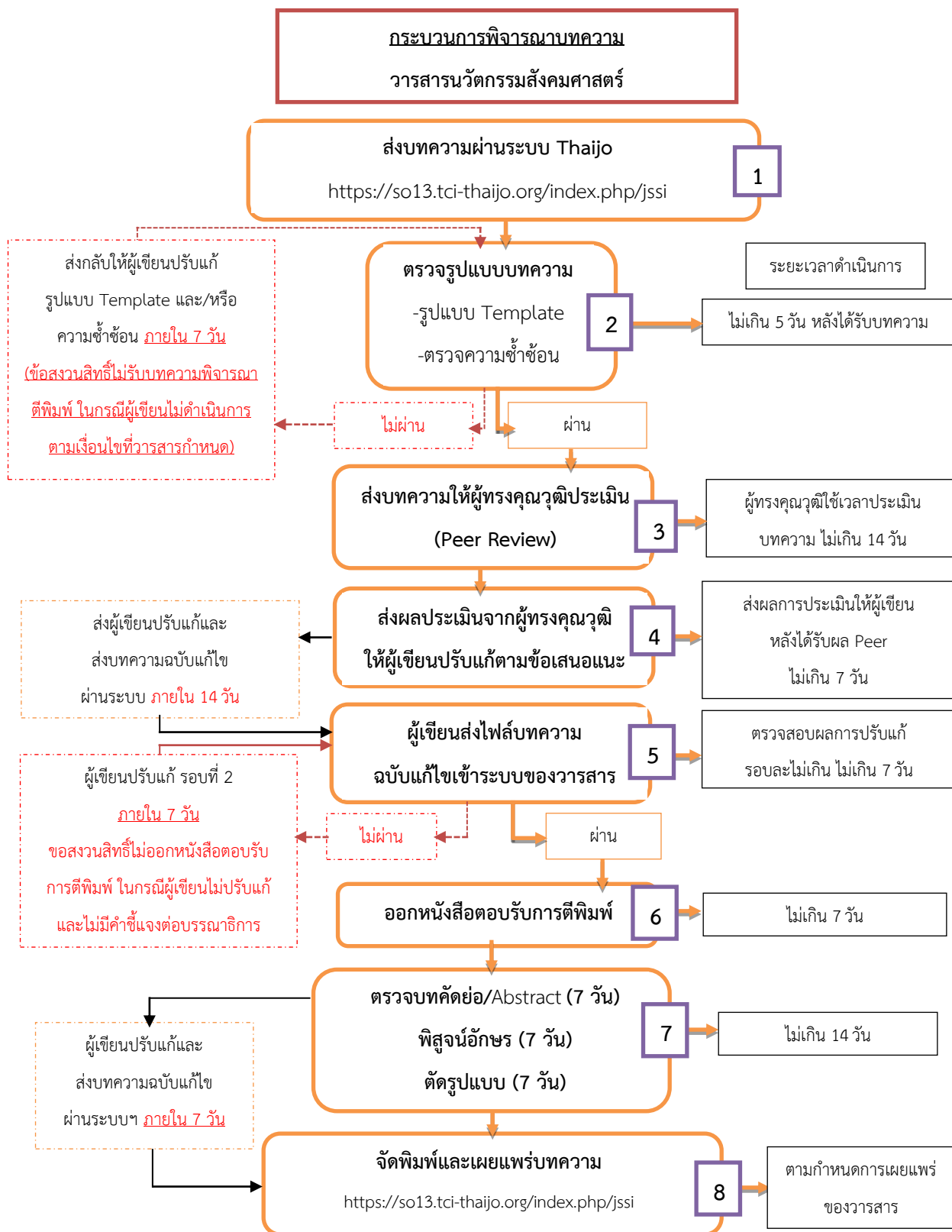
...(16 pt) นำเสนอหลักการ แนวคิด ผ่านการวิเคราะห์ สังเคราะห์ วิจัย ที่สะท้อนมุมมองเหตุผลความคาดหวัง ผลกระทบ สาระสำคัญ ตามหลักทฤษฎีเชิงวิชาการ พร้อมเสนอแนะแนวทางเพื่อการแก้ไข การส่งเสริมและพัฒนาต่อยอด (อ้างอิงตาม)

จุดเด่น**จุดด้อย****สรุป (18 pt)**

(16 pt) สรุปภาพรวมครอบคลุมผลการศึกษาที่นำเสนอ สะท้อนคุณค่า การนำไปใช้ประโยชน์ เป็นความเรียงไม่ใส่เลขเป็นขอมাত্রา ไม่เอียง ไม่นา ไม่แทรกภาพโมเดล สะท้อนคุณค่าทางวิชาการ

เอกสารอ้างอิง (18 pt)

(16 pt)

หมายเหตุ: ระยะเวลาของกระบวนการพิจารณาบทความตั้งแต่ผู้นิพนธ์ส่งบทความเข้าระบบ ขั้นตอนที่ 1-6 ใช้ระยะเวลาประมาณ 1 เดือน ในการออกหนังสือตอบรับการตีพิมพ์ (ผู้นิพนธ์บทความต้องปรับแก้บทความตามกำหนด)